

ΝΟΜΙΚΗ ΣΧΟΛΗ

Π.Μ.Σ. ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΔΙΚΟΝΟΜΙΑ & ΕΡΓΑΤΙΚΟ ΔΙΚΑΙΟ

ΕΙΔΙΚΕΥΣΗ: ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΔΙΚΟΝΟΜΙΑ

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΑΚΟ ΕΤΟΣ 2021 – 2022

ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

της

ΙΩΑΝΝΑΣ ΧΑΝΤΖΗ

A.M. : 7340132101020

**«Η ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΤΩΝ ΔΑΝΕΙΣΤΩΝ ΣΤΗΝ ΕΚΤΕΛΕΣΤΙΚΗ
ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ»**

Επιβλέπων:

Καθηγητής κ. Στέφανος – Σπυρίδων Πανταζόπουλος

Αθήνα, Οκτώβριος 2022

Copyright © Ιωάννα Χαντζή 2023

Με επιφύλαξη παντός δικαιώματος. All rights reserved.

Απαγορεύεται η αντιγραφή, αποθήκευση και διανομή της παρούσας εργασίας, εξ ολοκλήρου ή τμήματος αυτής, για εμπορικό σκοπό. Επιτρέπεται η ανατύπωση, αποθήκευση και διανομή για σκοπό μη κερδοσκοπικό, εκπαιδευτικής ή ερευνητικής φύσης, υπό την προϋπόθεση να αναφέρεται η πηγή προέλευσης και να διατηρείται το παρόν μήνυμα.

Οι απόψεις και θέσεις που περιέχονται σε αυτήν την εργασία εκφράζουν τον συγγραφέα και δεν πρέπει να ερμηνευθεί ότι αντιπροσωπεύουν τις επίσημες θέσεις του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Πίνακας Συντομογραφιών.....	σελ. 6
Εισαγωγικές παρατηρήσεις.....	σελ. 8
ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΡΩΤΟ: Η αναγκαστική εκτέλεση ως μέσο παροχής έννομης προστασίας των δανειστών.....	σελ. 9
1.1. Έννοια και σκοπός αναγκαστικής εκτελέσεως.....	σελ. 9
1.2. Η νομική φύση του δικαίου της αναγκαστικής εκτέλεσης.....	σελ. 10
1.3. Υποκείμενα της αναγκαστικής εκτέλεσης.....	σελ. 11
1.4. Το συνταγματικό δικαίωμα στην αναγκαστική εκτέλεση.....	σελ. 11
1.5. Οι θεμελιώδεις αρχές της εκτελεστικής διαδικασίας.....	σελ. 12
ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΥΤΕΡΟ: Η παρέμβαση των δανειστών στις δίκες περί την εκτέλεση.....	σελ. 15
2.1. Η παρέμβαση στον Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας γενικά.....	σελ. 15
2.1.1. Η κύρια παρέμβαση.....	σελ. 15
2.1.2. Η απλή πρόσθετη παρέμβαση.....	σελ. 16
2.1.3. Η αυτοτελής πρόσθετη παρέμβαση.....	σελ. 18
2.2. Οι δίκες περί την εκτέλεση.....	σελ. 20
2.2.1. Τα ελαττώματα των πράξεων της αναγκαστικής εκτέλεσης.....	σελ. 20
2.2.2. Ποιες είναι οι δίκες περί την εκτέλεση.....	σελ. 21
2.3. Η ρύθμιση του α. 937 ΚΠολΔ για την παρέμβαση στις δίκες περί την εκτέλεση.....	σελ. 22
2.3.1. Ιστορικό τροποποιήσεων της διάταξης.....	σελ. 22
2.3.2. Τρόπος άσκησης της παρέμβασης.....	σελ. 22
2.3.3. Έννομο συμφέρον για την άσκηση παρέμβασης.....	σελ. 23
2.3.4. Η δυνατότητα άσκησης προσθέτων λόγων από τον παρεμβαίνοντα.....	σελ. 24
2.4. Η παρέμβαση δανειστή στην ανακοπή του α. 933 ΚπολΔ.....	σελ. 26
2.4.1. Η ανακοπή του α. 933 ΚπολΔ.....	σελ. 26
2.4.2. Σχέση της ανακοπής του α. 933 ΚΠολΔ με την ανακοπή του α. 73 ΚΕΔΕ.....	σελ. 28
2.4.3. Μορφές παρέμβασης στη δίκη της ανακοπής του α. 933 ΚπολΔ.....	σελ. 29
α) Γενικές παρατηρήσεις.....	σελ. 29
β) Δυνατότητα άσκησης κύριας παρέμβασης.....	σελ. 30
γ) Άσκηση πρόσθετης παρέμβασης.....	σελ. 31
2.5. Παρέμβαση στην ανακοπή τρίτου.....	σελ. 34
2.5.1. Η ανακοπή τρίτου α. 936 ΚπολΔ.....	σελ. 34
2.5.2. Η ανακοπή τρίτου α. 74 ΚΕΔΕ.....	σελ. 36
2.5.3. Μορφές παρέμβασης στην ανακοπή τρίτου.....	σελ. 36
2.6. Παρέμβαση στην ανακοπή κατά της αναγγελίας α. 971 παρ. 2 ΚπολΔ.....	σελ. 37
2.7. Παρέμβαση στην ανακοπή κατά του πίνακα κατάταξης.....	σελ. 38
2.7.1. Ο πίνακας κατάταξης.....	σελ. 38
2.7.2. Η ανακοπή κατά του πίνακα κατάταξης.....	σελ. 39
2.7.3. Ανακοπή κατά του πίνακα κατάταξης κατ' α. 58 ΚΕΔΕ.....	σελ. 41

2.7.4. Το επιτρεπτό ή μη της παρέμβασης στη δίκη της ανακοπής κατά του πίνακα κατάταξης και οι μορφές παρέμβασης.....σελ.	41
2.8. Παρέμβαση στη δίκη της ανακοπής κατά της δήλωσης τρίτου	
α. 986 ΚΠολΔ.....σελ.	44
2.8.1. Η ανακοπή κατά της δήλωσης τρίτου κατ' α. 986 ΚΠολΔ.....σελ.	44
2.8.2. Το τεκμήριο του α. 33 ΚΕΔΕ και η ανακοπή κατά δηλώσεως τρίτου κατ' α. 34 ΚΕΔΕ.....σελ.	47
2.8.3. Μορφές παρέμβασης στη δίκη της ανακοπής κατά της δήλωσης τρίτου α. 986 ΚΠολΔ.....σελ.	49
2.9. Παρέμβαση δανειστή στις δίκες λήψης ρυθμιστικών μέτρων.....σελ.	51
2.10. Παρέμβαση Εταιρειών Διαχείρισης Απαιτήσεων στις δίκες περί την εκτέλεση.....σελ.	53
α) Γενικές Παρατηρήσεις.....σελ.	53
β) Το νομοθετικό πλαίσιο.....σελ.	53
γ) Η νομολογική αντιμετώπιση του ζητήματος της νομιμοποίησης των εταιρειών διαχείρισης.....σελ.	56
δ) Οι πρόσφατες αποφάσεις του Αρείου Πάγου επί του ζητήματος.....σελ.	57
ε) Κριτική επισκόπηση των απόψεων περί νομιμοποίησης των ΕΔΑΔΠ.....σελ.	59
στ) Η μορφή παρέμβασης των εταιρειών διαχείρισης στις δίκες περί την εκτέλεση.....σελ.	60
2.11. Προσεπίκληση και ανακοίνωση της εκτελεστικής δίκης.....σελ.	63
ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΡΙΤΟ: ΑΝΑΓΓΕΛΙΑ ΚΑΙ ΥΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΔΑΝΕΙΣΤΗ ΣΕ ΘΕΣΗ ΕΠΙΣΠΕΥΔΟΝΤΟΣ.....σελ.	64
3.1. Η αναγγελία των δανειστών.....σελ.	64
3.1.1. Έννοια της αναγγελίας – Σκοπός του θεσμού.....σελ.	64
3.1.2. Η εισαγωγή του συστήματος επιβολής πολλαπλών κατασχέσεων και η επιρροή του στον θεσμό της αναγγελίας.....σελ.	65
3.1.3. Νομική φύση της αναγγελίας.....σελ.	67
3.1.4. Ιστορικό τροποποιήσεων της διάταξης – Ιδίως η πρόσφατη τροποποίηση με τον ν. 4842/2021.....σελ.	68
3.1.5. Προϋποθέσεις αναγγελίας: ύπαρξη κατάσχεσης και νομιμοποίηση δανειστών.....σελ.	72
3.1.6. Τρόπος άσκησης της αναγγελίας.....σελ.	74
α) Επιδόσεις αναγγελτηρίου.....σελ.	74
β) Προθεσμίες.....σελ.	76
γ) Κατάθεση αποδεικτικών της απαίτησης εγγράφων.....σελ.	77
δ) Ανάκληση της αναγγελίας.....σελ.	78
ε) Έξοδα αναγγελίας.....σελ.	79
3.1.7. Περιεχόμενο αναγγελτηρίου.....σελ.	79
3.1.8. Συνέπειες αναγγελίας.....σελ.	83
α) Δικονομικές συνέπειες.....σελ.	83
β) Ουσιαστικές συνέπειες.....σελ.	84
3.1.9. Άμυνα κατά της αναγγελίας.....σελ.	85

α) Γενικές παρατηρήσεις.....σελ.	85
β) Η ειδική ανακοπή κατά της αναγγελίας α. 971 παρ. 2 ΚΠολΔ...σελ.	86
3.2. Υποκατάσταση στη θέση επισπεύδοντος.....σελ.	89
3.2.1. Έννοια και σκοπός του θεσμού.....σελ.	89
3.2.2. Εξώδικη υποκατάσταση.....σελ.	90
Α. Προϋποθέσεις.....σελ.	90
α) Υποστατή και τυπικά έγκυρη κατάσχεση.....σελ.	90
β) Η παραμέληση επίσπευσης του πλειστηριασμού από τον επισπεύδοντα δανειστή.....σελ.	92
γ) Νομιμοποίηση δανειστή.....σελ.	92
δ) Το ζήτημα της ανυπαρξίας αναστολής ως προϋπόθεση της υποκατάστασης δανειστή.....σελ.	93
Β. Διαδικασία εξώδικης υποκατάστασης.....σελ.	95
Γ. Συνέπειες εξώδικης υποκατάστασης.....σελ.	96
Δ. Ο πλειστηριασμός μετά την υποκατάσταση.....σελ.	97
Ε. Αντιρρήσεις κατά της υποκατάστασης.....σελ.	97
3.2.3. Υποκατάσταση με δικαστική απόφαση.....σελ.	101
Α. Σκοπός της διάταξης.....σελ.	101
Β. Προϋποθέσεις δικαστικής υποκατάστασης.....σελ.	101
Γ. Διαδικασία δικαστικής υποκατάστασης.....σελ.	103
3.2.4. Συρροή περισσότερων δανειστών.....σελ.	104
Συμπερασματικές παρατηρήσεις.....σελ.	105
Βιβλιογραφία – Αρθρογραφία.....σελ.	107
Τράπεζες Νομικών Πληροφοριών.....σελ.	112

ΚΥΡΙΟΤΕΡΕΣ ΣΥΝΤΟΜΟΓΡΑΦΙΕΣ

α.	άρθρο
ΑΚ	Αστικός Κώδικας
Αρμ	Αρμενόπουλος
απ.	απόφαση
ΑΠ	Άρειος Πάγος
ΑρχΝ	Αρχείο Νομολογίας
αριθμ.	αριθμός
ασφ	ασφαλιστικά μέτρα
ΑχΝομ	Αχαϊκή Νομολογία
βλ.	βλέπε
Δ	δίκη
δημ.	Δημοσιευμένη
ΔΣΑΠΔ	Διεθνές Σύμφωνο για τα Ατομικά και Πολιτικά Δικαιώματα
εδ.	εδάφιο
ΕΕμπΔ	Επιθεώρηση Εμπορικού Δικαίου
ΕΔΑΔΠ	Εταιρείες Διαχείρισης Απαιτήσεων εκ δανείων και πιστώσεων
ΕΕΝ	Εφημερίς Ελλήνων Νομικών
Ειρ	Ειρηνοδικείο
ΕλλΔνη	Ελληνική Δικαιοσύνη
ΕΝΔ	Επιθεώρησις Ναυτιλιακού Δικαίου
ΕπΑκ	Επιθεώρηση Ακινήτων
ΕΠολΔ	Επιθεώρηση Πολιτικής Δικονομίας
ΕΣΔΑ	Ευρωπαϊκή Σύμβαση Δικαιωμάτων του Ανθρώπου
ΕφΑΔ	Εφαρμογές Αστικού Δικαίου
ΕφΑθ	Εφετείο Αθηνών
ΕφΛαρ	Εφετείο Λαρίσης
ΕφΝαυπλ	Εφετείο Ναυπλίου
ΕφΠατρ	Εφετείο Πατρών
ΚΕΔΕ	Κώδικας Είσπραξης Δημοσίων Εσόδων

κ.λπ.	και λοιπά
ΚΠΔ	Κώδικας Ποινικής Δικονομίας
ΚΠολΔ	Κώδικας Πολιτικής Δικονομίας
ΚωδΔικ	Κώδικας Δικηγόρων
ΜονΕφ	Μονομελές Εφετείο
ΜονΠρωτΑθ	Μονομελές Πρωτοδικείο Αθηνών
ΜονΠρωτΑιγ	Μονομελές Πρωτοδικείο Αιγίου
ΜονΠρωτΒερ	Μονομελές Πρωτοδικείο Βέροιας
ΜονΠρωτΓρεβ	Μονομελές Πρωτοδικείο Γρεβενών
ΜονΠρωτΘεσ	Μονομελές Πρωτοδικείο Θεσσαλονίκης
ΜονΠρωτΗρ	Μονομελές Πρωτοδικείο Ηρακλείου
ΜονΠρΛαμ	Μονομελές Πρωτοδικείο Λαμίας
ΜονΠρωτΡοδ	Μονομελές Πρωτοδικείο Ρόδου
ΜονΠρωτΧαλκ	Μονομελές Πρωτοδικείο Χαλκίδας
ν.	νόμος
ν.δ.	Νομοθετικό διάταγμα
Ολ.	Ολομέλεια
όπ.π.	όπως παραπάνω
παρ.	παράγραφος
περ.	περίπτωση
π.χ.	παραδείγματος χάρη
Σ.	Σύνταγμα
σελ.	σελίδα
στ.	στοιχείο
τ.	τεύχος
ΤΝΠ	Τράπεζα Νομικών Πληροφοριών
υποσ.	Υποσημείωση
ΦΕΚ	Φύλλο Εφημερίδας της Κυβερνήσεως
ΧρΙΔ	Χρονικά Ιδιωτικού Δικαίου

Εισαγωγικές παρατηρήσεις

Η αναγκαστική εκτέλεση προστατεύεται από το α. 20 Σ ως μία από τις τρεις μορφές παροχής έννομης προστασίας. Σκοπός της αναγκαστικής εκτελέσεως είναι η οικονομική ικανοποίηση των απαιτήσεων, ώστε να ειρηνεύσει η έννομη τάξη που διασαλεύθηκε.

Δυσχερή ζητήματα αναφύονται σε περίπτωση συρροής δανειστών, οι οποίοι διατηρούν απαιτήσεις κατά του ιδίου οφειλέτη. Στην περίπτωση αυτή, ανακύπτει συμφέρον των δανειστών να αναμειχθούν και να συμμετάσχουν στη διαδικασία της εκτέλεσης που επέσπευσε έτερος δανειστής, ώστε να επηρεάσουν την ευνοϊκή γι' αυτούς εξέλιξή της.

Ο ΚΠολΔ παρέχει στον δανειστή πολλές εναλλακτικές για τον τρόπο συμμετοχής του στην ήδη αρξάμενη αναγκαστική εκτέλεση, τόσο μέσω της συμμετοχής του στις δίκες περί την εκτέλεση, όσο και με τη συμμετοχή του στη μετέπειτα διαδικασία και ικανοποίησή του από το πλειστηρίασμα μέσω των θεσμών της αναγγελίας και της υποκατάστασης.

Η παρούσα εργασία εξετάζει στο πρώτο κεφάλαιο βασικές έννοιες της αναγκαστικής εκτέλεσης και τη σημασία της στο σύστημα απονομής δικαιοσύνης, στο δεύτερο κεφάλαιο εξετάζεται η συμμετοχή του δανειστή υπό στενή εννοία στην εκτελεστική δίκη μέσω παρέμβασης, ενώ στο τρίτο κεφάλαιο εξετάζονται οι θεσμοί της αναγγελίας και της υποκατάστασης, ως οι θεσμοί που επιτρέπουν στον δανειστή που δεν επέσπευσε την αναγκαστική εκτέλεση, να ικανοποιήσει την απαίτησή του.

Σημειώνεται ότι ελήφθη υπόψη νομολογία μέχρι τις 30/11/2022, όταν και έλαβε χώρα η υποστήριξη της διπλωματικής εργασίας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΡΩΤΟ:

Η αναγκαστική εκτέλεση ως μέσο παροχής έννομης προστασίας των δανειστών

1.1. Έννοια και σκοπός αναγκαστικής εκτελέσεως

Η γέννηση και ρύθμιση των αξιώσεων διέπεται από το ιδιωτικό δίκαιο, από το οποίο καθορίζονται και οι προϋποθέσεις με βάση τις οποίες ασκούνται ή καταργούνται οι περιουσιακές αξιώσεις¹. Οι αξιώσεις αυτές άγονται ενώπιον των δικαστηρίων προς δικαστική διάγνωση.

Η απονομή της δικαιοσύνης περιλαμβάνει δύο στάδια, αφενός τη διαγνωστική δίκη, κατά την οποία διαγιγνώσκεται από το δικαστήριο η έννομη σχέση και εκδίδεται δικαστική απόφαση, αφετέρου την αναγκαστική εκτέλεση, με την οποία επιτυγχάνεται η υλική πραγμάτωση των κυρώσεων που απειλεί το δίκαιο².

Ο ηττηθείς διάδικος επιλέγει αν θα πειθαρχήσει ή όχι στις υποχρεώσεις του, όπως αυτές καθορίζονται από το διατακτικό της δικαστικής απόφασης. Αν ο διάδικος δεν συμμορφωθεί εκουσίως, ο νικητής διάδικος θα κινήσει την εκτελεστική διαδικασία προς ικανοποίηση της απαιτήσεώς του.

Άλλωστε, η θέσπιση της αναγκαστικής εκτέλεσης υπαγορεύεται για την ανάγκη προστασίας του δανειστή, δεδομένης της απαγόρευσης στο δίκαιό μας της αυτοδικίας³. Για το λόγο αυτό, ο δανειστής διατηρεί αξίωση απέναντι στην Πολιτεία να λάβει αυτή τα κατάλληλα μέτρα προς ικανοποίηση της αξιώσής του⁴.

Σκοπός, λοιπόν, της αναγκαστικής εκτέλεσης τυγχάνει η μέσω εξαναγκασμού πραγματική κοινωνική αποκατάσταση της έννομης τάξεως που διαταράχθηκε⁵.

Η ύπαρξη δικαστικής διάγνωσης δεν συνιστά σε κάθε περίπτωση αναγκαία προϋπόθεση για την κίνηση της εκτελεστικής διαδικασίας, αφού ο νόμος προσδίδει εκτελεστότητα σε ορισμένες κατηγορίες εγγράφων, δίχως να απαιτείται να

¹Μπέης Κ., Μαθήματα Πολιτικής Δικονομίας, Αναγκαστική Εκτέλεση, 2η έκδοση, Αθήνα 1984, σελ. 9.

²Γέσιου – Φαλσή Π., Δίκαιο Αναγκαστικής Εκτελέσεως, Γενικό Μέρος, Β' Έκδοση, 2017, σελ. 1.

³Μπέης Κ., όπ.π., σελ. 1.

⁴Ibid.

⁵Γέσιου – Φαλσή Π., όπ.π., σελ. 1.

μεσολαβήσει δικαστική απόφαση⁶. Οι περιπτώσεις αυτές ρυθμίζονται στο α. 904 ΚΠολΔ⁷.

Κατά τον ορισμό του Φραγκίστα⁸, αναγκαστική εκτέλεση είναι η ικανοποίηση αξιώσεων με την κρατική επιβολή⁹. Σύμφωνα με τον Μπέη, αναγκαστική εκτέλεση είναι η μορφή έννομης προστασίας με την οποία ο οφειλέτης εξαναγκάζεται από τα αρμόδια κρατικά όργανα σε ικανοποίηση της απαιτήσεως που έχει απέναντι στο δανειστή του¹⁰.

Η αναγκαστική εκτέλεση έχει διαπλαστεί ως εξώδικη διαδικασία¹¹, με συνέπεια οι πράξεις των διαδίκων να διατηρούν εξώδικο χαρακτήρα.

Συνοψίζοντας τ' ανωτέρω, η αναγκαστική εκτέλεση ορίζεται ως η μορφή παροχής έννομης προστασίας, με την οποία ο δανειστής ζητεί από το κράτος να εξαναγκάσει, μέσω των αρμοδίων δημοσίων οργάνων, τον οφειλέτη του να συμμορφωθεί με το περιεχόμενο του εκτελεστού τίτλου, με σκοπό την ικανοποίηση της ουσιαστικής αξιώσεως που αυτός έχει έναντι του οφειλέτη, η οποία ενσαρκώνεται στον εν λόγω εκτελεστό τίτλο¹².

1.2. Η νομική φύση του δικαίου της αναγκαστικής εκτέλεσης

Η αναγκαστική εκτέλεση συνιστά την πιο δραστική μορφή δημόσιας παρέμβασης στην ιδιωτική σφαίρα του ατόμου¹³. Ως εκ τούτου, οι κανόνες που ρυθμίζουν την εκτελεστική διαδικασία αποτελούν *ius cogens* (αναγκαστικό δίκαιο)¹⁴. Δεν μπορούν, δηλαδή, οι ιδιώτες να αποκλίνουν από τις ρυθμίσεις του ΚΠολΔ με

⁶*Ibid*, σελ. 2.

⁷Ο ΚΠολΔ, εκτός από τις τελεσίδικες δικαστικές αποφάσεις (α. 904 παρ. 2 στ. Α' ΚΠολΔ) και τις διαιτητικές αποφάσεις (α. 904 παρ. 2 στ. Β' ΚΠολΔ), προσδίδει εκτελεσιμότητα στα πρακτικά ελληνικών δικαστηρίων που περιέχουν συμβιβασμό ή προσδιορισμό δικαστικών εξόδων (α. 904 παρ. 2 στ. Γ ΚΠολΔ), στα συμβολαιογραφικά έγγραφα (α. 904 παρ. 2 στ. Δ' ΚΠολΔ), στις διαταγές πληρωμής και απόδοσης χρήσης μισθίου (α. 904 παρ. 2 στ. Ε' ΚΠολΔ), στους αλλοδαπούς εκτελεστούς τίτλους (α. 904 παρ. 2 στ. Στ ΚΠολΔ), καθώς και σε διαταγές ή πράξεις που αναγνωρίζονται από το νόμο ως εκτελεστοί τίτλοι (α. 904 παρ. 2 στ. Ζ ΚΠολΔ).

⁸Φραγκίστας Χ., Δίκαιον αναγκαστικής εκτελέσεως, Παραδόσεις, επιμέλεια Γέσιου – Φαλτή Π., Θεσσαλονίκη 1961, σελ. 1.

⁹Έτσι και Πανταζόπουλος Στ., Αναγκαστική Εκτέλεση, β' έκδοση, 2022, σελ. 3.

¹⁰Μπέης Κ. ό.π., σελ. 1.

¹¹Διαμαντόπουλος Γ., Η ανακοπή κατά αναγκαστικού πλειστηριασμού ακινήτου κατά τον ΚΠολΔ, 2009, σελ. 62.

¹²ΕιρΑθ 3432/2004 ΑρχΝ 2004.537, με σημείωμα Νικολαΐδη Χ. · Γέσιου – Φαλτή Π., ό.π., σελ. 6 επ. · Μπρίνιας Ι., Αναγκαστική Εκτέλεσις, τ. Ι – Γενικά Διατάξεις, β' έκδοση, 1979, σελ. 9.

¹³Πανταζόπουλος Στ., ό.π., σελ. 8.

¹⁴Ράμμος Γ., Εγχειρίδιο Αστικού Δικονομικού Δικαίου ΙΙΙ, Αθήναι 1982, σελ. 1300.

οικονομικές συμφωνίες. Οι κανόνες που ρυθμίζουν την αναγκαστική εκτέλεση αποτελούν δημόσιο δίκαιο¹⁵.

Ως εκ τούτου, η αρχή της διαθέσεως και της ελευθερίας των συμβάσεων που ισχύει στο ιδιωτικό δίκαιο συρρικνώνεται, χωρίς ωστόσο να παύει να ισχύει στην αναγκαστική εκτέλεση. Είναι δυνατό να συνομολογηθούν επιτρεπτές συμφωνίες που αφορούν την εκτέλεση, ιδίως όταν αυτές τείνουν προς τη διασφάλιση των συμφερόντων του καθ' ου η εκτέλεση οφειλέτη.

1.3. Υποκείμενα της αναγκαστικής εκτέλεσης

Στην αναγκαστική εκτέλεση δεν υφίσταται αντιδικία κατά την έννοια της διαγνωστικής δίκης, προϋποτίθεται, όμως, κι εδώ, να υπάρχουν δύο διαφορετικοί διάδικοι, ευρισκόμενοι σε αντιμαχόμενη θέση¹⁶.

Υποκείμενα της αναγκαστικής εκτέλεσης τυγχάνουν καταρχάς ο επισπεύδων δανειστής και ο καθ' ου η εκτέλεση οφειλέτης. Ο επισπεύδων δανειστής «κρατάει στα χέρια του τα ηνία» της αναγκαστικής εκτέλεσης¹⁷.

Στη διαδικασία της αναγκαστικής εκτέλεσης είναι δυνατό να αναγγελθούν και άλλοι δανειστές του ίδιου οφειλέτη για να ικανοποιηθούν από το πλειστηρίασμα του περιουσιακού στοιχείου που έχει κατασχεθεί (α. 972 ΚΠολΔ)¹⁸. Τα πρόσωπα αυτά είναι οι αναγγελθέντες δανειστές. Η πρωτοβουλία κινήσεων εξακολουθεί να επαφίεται στον επισπεύδοντα δανειστή, εκτός αν αυτός αμελεί ή δεν μπορεί να συνεχίσει τη διαδικασία, οπότε δύναται οιοσδήποτε δανειστής να αναλάβει τη συνέχιση της αναγκαστικής εκτελέσεως μέσω της διαδικασίας της υποκατάστασης δανειστή (α. 973 ΚΠολΔ).

1.4. Το συνταγματικό δικαίωμα στην αναγκαστική εκτέλεση

Η αναγκαστική εκτέλεση γίνεται αντιληπτή σήμερα ως μία από τις τρεις μορφές παροχής έννομης προστασίας¹⁹, που κατοχυρώνονται συνταγματικά στο

¹⁵Νικολόπουλος Γ., Αναγκαστική Εκτέλεση, Β' Έκδοση αναθεωρημένη, 2012, σελ. 152-153.

¹⁶Πανταζόπουλος Στ., όπ.π., σελ. 16 · Γέσιου – Φαλτσή Π., όπ.π., σελ. 16.

¹⁷Φραγκίστας Χ., όπ.π., παρ. 2.

¹⁸Γέσιου-Φαλτσή Π., όπ.π., σελ. 16.

¹⁹ΟΛΑΠ 49/2005, ΕλλΔνη 2006.80 · Γέσιου-Φαλτσή Π., όπ.π., σελ. 98 · Πανταζόπουλος Στ., όπ.π., σελ. 30.

άρθρο 20 Σ. Η πολιτεία οφείλει να παράσχει στον δανειστή την απαραίτητη συνδρομή των αρμόδιων οργάνων για να ληφθούν τα καταναγκαστικά μέτρα προς συμμόρφωση του καθ' ου η εκτέλεση οφειλέτη²⁰.

Ακόμη, η αξίωση προς αναγκαστική εκτέλεση κατοχυρώνεται και από υπερεθνικής ισχύος νομοθετικά κείμενα, όπως το α. 6 παρ. 1 ΕΣΔΑ, το άρθρο 1 του Πρώτου Πρόσθετου Πρωτοκόλλου της ΕΣΔΑ που κυρώθηκε με το ν.δ. 53/1974, το άρθρο 2 παρ. 3 του Διεθνούς Συμφώνου για τα Αστικά και Πολιτικά Δικαιώματα (ΣΑΠΔ), που κυρώθηκε στην Ελλάδα με το ν. 2462/1997²¹.

1.5. Οι θεμελιώδεις αρχές της εκτελεστικής διαδικασίας

Στην αναγκαστική εκτέλεση ο νομοθέτης δεν τυποποιεί τις δικονομικές αρχές που διέπουν τη διαδικασία, όπως έπραξε για τη διαγνωστική δίκη. Το ζήτημα αυτό έχει, ωστόσο, διαπλαστεί από τη θεωρία και τη νομολογία. Θεμελιώδεις δικονομικές αρχές που βρίσκουν πεδίο εφαρμογής στην αναγκαστική εκτέλεση είναι:

α) Αρχή της διαθέσεως: Η αρχή της διαθέσεως εκδηλώνεται στην αναγκαστική εκτέλεση πρωτίστως με την κίνηση της διαδικασίας κατόπιν αιτήσεως του δανειστή (α. 927 ΚΠολΔ) και όχι αυτεπαγγέλτως²². Άλλωστε, κατά την κρατούσα σήμερα άποψη, η εντολή που δίδεται προς τον δικαστικό επιμελητή για να προβεί σε πράξεις εκτέλεσης είναι σχέση δημοσίου δικαίου²³, σε αντίθεση με την παλαιότερα κρατούσα άποψη που χαρακτήριζε τη σχέση ως ιδιωτικού δικαίου²⁴. Ακόμη, η εντολή αυτή, ως εκδήλωση της αρχής της αυτονομίας της ιδιωτικής βουλήσεως, δύναται να ανακληθεί, χωρίς τη συγκατάθεση του οφειλέτη, είτε με τυπική έγγραφη δήλωση είτε προφορικά, υπό την προϋπόθεση σύνταξης σχετικής έκθεσης από τον υπάλληλο του πλειστηριασμού²⁵.

Το δικαίωμα αυτό του δανειστή για ανάκληση δεν επηρεάζεται από την τυχόν ύπαρξη άλλων νομίμως αναγγελθεισών απαιτήσεων²⁶. Δεδομένου ότι, σύμφωνα με το άρθρο 972 παρ. 2 ΚΠολΔ, η αναγγελία έχει τα αποτελέσματα της κατασχέσεως,

²⁰ Πανταζόπουλος Στ., όπ.π., σελ. 30.

²¹ *Ibid*, σελ. 31.

²² Γέσιου-Φαλτσή Π., όπ.π., σελ. 220.

²³ Νικολόπουλος Γ., όπ.π., σελ. 152.

²⁴ Μπότσαρης Κ., Η Αρχή της Διαθέσεως στην Αναγκαστική Εκτέλεση, 2017, σελ. 72-73.

²⁵ Πανταζόπουλος Στ., όπ.π., σελ. 44.

²⁶ Γέσιου-Φαλτσή Π., όπ.π., σελ. 225.

η ανάκληση της εντολής από τον επισπεύδοντα δεν πρέπει να επιφέρει έννομες συνέπειες στους αναγγεληθέντες δανειστές. Δηλαδή, η γενική ανάκληση της εντολής από τον επισπεύδοντα μπορεί να αναπτύξει μόνο υποκειμενική ενέργεια²⁷. Αυτό, φυσικά, δεν θίγει την εκτελεστική διαδικασία που παραμένει εκκρεμής, αφού η δέσμευση του κατασχεθέντος διατηρείται και μπορεί να λάβει χώρα υποκατάσταση κατ' άρθρο 973 ΚΠολΔ²⁸. Περαιτέρω, ο επισπεύδων διατηρεί το δικαίωμα να επιλέξει το αντικείμενο της εκτέλεσης.

β) Αρχή της συζήτησης και της ανάκρισης: Περιορισμένη σημασία παρουσιάζουν οι αρχές αυτές στην αναγκαστική εκτέλεση²⁹. Η αρχή της ανάκρισης εκδηλώνεται ιδίως στις πράξεις που προβαίνει ο δικαστικός επιμελητής, όπως αυτές προσδιορίζονται στη διάταξη του άρθρου 929 ΚΠολΔ. Οι πράξεις της διαδικασίας κατάσχεσης και ο πλειστηριασμός κυριαρχούνται από την αρχή της ανάκρισης³⁰.

Η αρχή της συζήτησης, από την άλλη, βρίσκει πεδίο εφαρμογής στις προϋποθέσεις της αναγκαστικής εκτέλεσης, διότι ο επισπεύδων δανειστής πρέπει να επικαλεστεί και να αποδείξει τη συνδρομή των απαιτούμενων προϋποθέσεων για την έναρξη της αναγκαστικής εκτέλεσης ή τη διενέργεια των πράξεών της³¹.

γ) Αρχή της ακρόασης και της δημοσιότητας: Το δικαίωμα ακρόασης παρέχεται με την άσκηση ενδίκων βοηθημάτων κατά της αναγκαστικής εκτέλεσης, ενώ η αρχή της δημοσιότητας ικανοποιείται στον πλειστηριασμό και στην καταχώριση πράξεων εκτέλεσης στα δημόσια βιβλία³².

δ) Αρχή της πρωτοβουλίας του επισπεύδοντος δανειστή: Η αρχή αυτή συνίσταται στο ότι πράξη της διαδικασίας της αναγκαστικής εκτέλεσης μπορεί να πραγματοποιηθεί έγκυρα μόνο κατόπιν εντολής του επισπεύδοντος δανειστή³³. Υπό την αρνητική της μορφή, εκδηλώνεται με την αναγνώριση στον επισπεύδοντα του δικαιώματος να αφαιρεί από τα όργανα της εκτελέσεως την εξουσία για επιχείρηση συγκεκριμένων πράξεων εκτελέσεως³⁴.

Διακρίνεται, δε, από την αρχή της διαθέσεως, στο ότι η αρχή της

²⁷*Ibid.*, σελ. 226.

²⁸Φραγκίστας Χ., Υποκατάστασις εις θέσιν επισπεύδοντος, Νομικαί Μελέται Ι, 1987, σελ. 475.

²⁹Παναζόπουλος Στ., όπ.π., σελ. 43.

³⁰*Ibid.*

³¹*Ibid.*

³²*Ibid.*

³³Ράμμος Γ., όπ.π., σελ. 1383-1384.

³⁴Γέσιου-Φαλτσή Π., όπ.π., σελ. 236.

πρωτοβουλίας του επισπεύδοντος μπορεί να οδηγήσει στη ματαίωση ορισμένης μόνο πράξεως της εκτελεστικής διαδικασίας, ενώ με την ανάκληση της εντολής συνεπεία της αρχής της διαθέσεως ο επισπεύδων αποχωρεί οριστικά από την εκτελεστική διαδικασία³⁵.

³⁵*Ibid.*

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΥΤΕΡΟ:
Η ΠΑΡΕΜΒΑΣΗ ΤΩΝ ΔΑΝΕΙΣΤΩΝ ΣΤΙΣ ΔΙΚΕΣ ΠΕΡΙ ΤΗΝ
ΕΚΤΕΛΕΣΗ

2.1. Η παρέμβαση στον Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας γενικά

2.1.1. Η κύρια παρέμβαση

Κύρια παρέμβαση είναι η σε δίκη που εκκρεμεί μεταξύ άλλων συμμετοχή τρίτου με αρμοδίως κατατεθειμένο και επιδιδόμενο δικόγραφο, στο οποίο εκδηλώνεται από τον τρίτο η αντιποίηση του αντικειμένου της δίκης και με το οποίο ζητείται να περιέλθει το αντικείμενο της δίκης σε αυτόν³⁶.

Η κύρια παρέμβαση εξομοιούται κατά περιεχόμενο, σκοπό, συνέπειες και δύναμη με την κύρια αγωγή, τυπικώς διαφέρει γιατί δεν είναι εισαγωγικό δικόγραφο αλλά αυτοτελής παρεμπίπτουσα αγωγή τρίτου³⁷. Κατά την κρατούσα στη θεωρία άποψη³⁸, η κύρια παρέμβαση είναι *sui generis* ένδικο βοήθημα που δεν δημιουργεί νέα έννομη σχέση δίκης αλλά διευρύνει τα υποκειμενικά όρια της δίκης, και με την άσκησή της επέρχονται οι συνέπειες από την άσκηση της αγωγής³⁹.

Για την άσκηση κύριας παρέμβασης απαιτείται να πληρούνται ορισμένες προϋποθέσεις. Πρώτη προϋπόθεση είναι η ύπαρξη εκκρεμοδικίας⁴⁰. Δεύτερη προϋπόθεση είναι η ιδιότητα του παρεμβαίνοντος ως τρίτου⁴¹. Ως τρίτος νοείται εκείνος ο οποίος δεν είχε προσλάβει την ιδιότητα του διαδίκου με οποιοδήποτε τρόπο στην αρχική δίκη ή σε στάδιο προηγούμενης δίκης επί της υποθέσεως, λαμβάνοντας υπόψη την έννοια του διαδίκου με τυπικό κριτήριο⁴². Ο ειδικός διάδοχος του διαδίκου λογίζεται τρίτος και μπορεί να παρέμβει κυρίως ή αυτοτελώς, ανάλογα με το αίτημά του⁴³.

Τρίτη προϋπόθεση που πρέπει να συντρέχει για τη νομότυπη άσκηση κύριας

³⁶ΑΠ 807/2005, ΕΠολΔ 2008.535.

³⁷ΑΠ 715/1998, ΕΕΝ 1999.693.

³⁸Ράμμος Γ., Περί κυρίας παρεμβάσεως, 1931, σελ. 32 επ. · Γέσιου-Φαλτσή Π., Η ομοδικία εις την πολιτικήν δίκην, 1970, σελ. 45.

³⁹Νίκας Ν., Εγχειρίδιο Πολιτικής Δικονομίας, 2016, σελ. 190.

⁴⁰*Ibid*, σελ. 166.

⁴¹*Ibid*, σελ. 167.

⁴²ΟΛΑΠ 17/2004, ΕλλΔνη 2004.1320, ΑΠ 1329/2017 ΤΝΠ www.areiospagos.gr.

⁴³ΑΠ 1591/2003 ΝοΒ 2004.973.

παρέμβασης είναι το έννομο συμφέρον του παρεμβαίνοντος⁴⁴. Το έννομο συμφέρον θεμελιώνεται εν προκειμένω στην αντιποίηση του αντικειμένου της δίκης από τον παρεμβαίνοντα⁴⁵. Τέλος, απαιτείται να υφίσταται ταυτότητα διαδικασίας της ασκηθείσας αγωγής και της παρέμβασης που ασκείται⁴⁶.

Η άσκηση της κύριας παρέμβασης γίνεται κατά τα προβλεπόμενα στο α. 81 ΚΠολΔ. Επιτρέπεται η άσκησή της μόνο στον πρώτο βαθμό.

2.1.2. Η απλή πρόσθετη παρέμβαση

Η πρόσθετη παρέμβαση προβλέπεται στο α. 80 ΚΠολΔ. Ο προσθέτως παρεμβαίνων δεν έχει αυτοτελές αίτημα για παροχή δικαστικής προστασίας, αλλά σκοπός του είναι να διενεργήσει διαδικαστικές πράξεις για να υποστηρίξει ή να αποκρούσει την εκκρεμή αίτηση που υποβλήθηκε με την αρχική αγωγή⁴⁷.

Ο απλώς προσθέτως παρεμβαίνων προσέρχεται στη δίκη προκειμένου να υποστηρίξει τις αιτήσεις ενός εκ των διαδίκων⁴⁸. Πρόσθετη παρέμβαση μπορεί να ασκηθεί οποτεδήποτε μέχρι την έκδοση αμετάκλητης απόφασης, μπορεί, δηλαδή, να ασκηθεί για πρώτη φορά τόσο στο Εφετείο, όσο και στον Άρειο Πάγο⁴⁹. Συνεπώς, όπως προκύπτει από τη διάταξη του άρθρου 80 ΚΠολΔ, κάθε τρίτος μπορεί να ασκήσει σε εκκρεμή μεταξύ άλλων δίκη πρόσθετη παρέμβαση για την υποστήριξη κάποιου διαδίκου, μέχρι να εκδοθεί αμετάκλητη απόφαση, συνεπώς για πρώτη φορά και ενώπιον του Αρείου Πάγου, περιοριζόμενος σε μόνη την υποστήριξη ή αντίκρουση των λόγων της αναίρεσης, εφόσον έχει έννομο συμφέρον⁵⁰.

Περαιτέρω, είναι δυνατή η άσκηση πρόσθετης παρέμβασης από δικηγορικούς συλλόγους, σύμφωνα με τη διάταξη του άρθρου 90 περ. ζ' του ισχύοντος από 27.9.2013 Κώδικα Δικηγόρων (Ν. 4194/2013, ΦΕΚ 208 τ. Α' 27.9.2013), σύμφωνα με το οποίο στους Δικηγορικούς Συλλόγους ανήκει, μεταξύ άλλων, και η άσκηση παρεμβάσεων ενώπιον δικαστηρίων και κάθε αρχής για κάθε

⁴⁴Νίκας Ν., όπ.π. (υποσ. 39), σελ. 167.

⁴⁵*Ibid.*

⁴⁶Κεραμεύς/Κονδύλης/ Νίκας, Ερμηνεία ΚΠολΔ, τομ. 1, 2000, σελ.184 · Νίκας Ν., όπ.π. (υποσ. 39), σελ. 167.

⁴⁷Μπέης Κ., Πολιτική Δικονομία, τ. 2ος, α. 80, σελ. 434 επ. · Οικονόμου Κ.(-Αλαπάντας Α.), Ομοδικία και Συμμετοχή τρίτων στην Πολιτική Δίκη, 2018, σελ. 136.

⁴⁸Οικονόμου Κ.(-Αλαπάντας Α.), όπ.π., σελ. 137.

⁴⁹ΟΛΑΠ 17/2015, ΑΠ 1343/2015 ΤΝΠ ΝΟΜΟΣ.

⁵⁰ΑΠ 1329/2017 ΤΝΠ www.areiospagos.gr, ΜονΠρωτΛαμ 25/2022 ΤΝΠ Sakkoulas-online.

ζήτημα εθνικού, κοινωνικού, πολιτισμικού, οικονομικού ενδιαφέροντος και περιεχομένου που ενδιαφέρει τα μέλη του συλλόγου ή το δικηγορικό σώμα γενικότερα, καθώς και για κάθε ζήτημα εθνικού, κοινωνικού, πολιτισμικού ή οικονομικού ενδιαφέροντος. Για την υλοποίηση και επίτευξη αυτού του σκοπού οι Δικηγορικοί Σύλλογοι μπορούν να υποβάλλουν αγωγή, κύρια ή πρόσθετη παρέμβαση, αναφορά, μήνυση, δήλωση παράστασης πολιτικής αγωγής, αίτηση ακύρωσης, ουσιαστική προσφυγή και γενικά οποιοδήποτε ένδικο βοήθημα και μέσο οποιασδήποτε φύσης κατηγορίας ενώπιον κάθε δικαστηρίου ποινικού, πολιτικού, διοικητικού ουσίας ή ακυρωτικού ή Ελεγκτικού οποιουδήποτε βαθμού δικαιοδοσίας στην Ελλάδα⁵¹.

Η πρόσθετη παρέμβαση ασκείται σύμφωνα με τις διατυπώσεις του α. 81 παρ. 1 ΚΠολΔ, ήτοι όπως ασκείται η αγωγή, και επιδίδεται σε όλους τους διαδίκους. Σε συνδυασμό, λοιπόν, με τη διάταξη του α. 215 ΚΠολΔ, προκύπτει ότι η πρόσθετη παρέμβαση ασκείται με κατάθεση του δικογράφου στη γραμματεία του δικαστηρίου, στο οποίο απευθύνεται, που είναι αναγκαίο στοιχείο της προδικασίας και ολοκληρώνεται με την κοινοποίηση αυτής στους διαδίκους⁵², η οποία στην περίπτωση που ασκείται για πρώτη φορά στον Άρειο Πάγο, πρέπει, να γίνεται, σύμφωνα με το άρθρο 568 παρ. 4 ΚΠολΔ, σε όλους τους μέχρι της ασκήσεώς της διαδίκους, τουλάχιστον εξήντα ημέρες πριν από τη δικάσιμο, αν όλοι οι διάδικοι που καλούνται διαμένουν στην Ελλάδα⁵³.

Οι προϋποθέσεις για την άσκηση πρόσθετης παρέμβασης τυγχάνουν οι ίδιες με αυτές για την άσκηση κύριας παρέμβασης, ήτοι εκκρεμοδικία, ιδιότητα του παρεμβαίνοντος ως τρίτου και έννομο συμφέρον⁵⁴. Ωστόσο, το έννομο συμφέρον εξειδικεύεται εδώ διαφορετικά. Ειδικότερα, ο προσθέτως παρεμβαίνων θα πρέπει να επικαλείται ότι έχει έννομο συμφέρον, για το οποίο δεν αρκεί η επίκληση γενικότερων ηθικών ή κοινωνικών συμφερόντων⁵⁵, αλλά απαιτείται η απόφαση που θα εκδοθεί να έχει αντανακλαστικές ή παρεπόμενες έννομες συνέπειες στον παρεμβαίνοντα⁵⁶. Αν η απόφαση που θα εκδοθεί δεσμεύει τον παρεμβαίνοντα, τότε

⁵¹ΑΠ 822/2022 ΤΝΠ ΙΣΟΚΡΑΤΗΣ = ΤΝΠ sakkoulas-online.

⁵²ΕφΠατρ 179/2022 ΤΝΠ ΙΣΟΚΡΑΤΗΣ.

⁵³ΑΠ 1736/2017, ΑΠ 611/2013 ΤΝΠ www.areiospagos.gr.

⁵⁴Νίκας Ν., όπ.π. (υποσ. 39), σελ. 170.

⁵⁵ΑΠ 711/2015 ΤΝΠ ΝΟΜΟΣ.

⁵⁶ΟΛΑΠ 11/2011 ΕλλΔνη 2011.1316, ΟΛΑΠ 28/2007 ΔΕΕ 2007.947.

η παρέμβαση που ασκεί είναι αυτοτελής πρόσθετη⁵⁷. Σύμφωνα με τη νομολογία, έννομο συμφέρον για την άσκηση της πρόσθετης παρέμβασης υφίσταται όταν με την πρόσθετη παρέμβαση μπορεί να προστατευθεί δικαίωμα του παρεμβαίνοντος ή να αποτραπεί η δημιουργία σε βάρος του νομικής υποχρέωσης, που είτε απειλούνται από τη δεσμευτικότητα και την εκτελεστικότητα της απόφασης που θα εκδοθεί είτε υπάρχει κίνδυνος προσβολής τους από τις αντανακλαστικές συνέπειές της⁵⁸.

Η απλή πρόσθετη παρέμβαση δεν επεκτείνει τα υποκειμενικά όρια της δίκης και ο παρεμβαίνων δεν καθίσταται διάδικος⁵⁹. Παρά ταύτα, ο προσθέτως παρεμβάς πρέπει να καλείται σε κάθε διαδικαστική πράξη από το διάδικο που επισπεύδει τη δίκη και να επιδίδονται σ' αυτόν όλα τα δικόγραφα που επιδίδονται στους κυρίως διαδίκους⁶⁰.

Περαιτέρω, ο προσθέτως παρεμβάς μπορεί να ενεργεί όλες τις διαδικαστικές πράξεις που βαίνουν προς το συμφέρον του διαδίκου υπέρ του οποίου ασκήθηκε η παρέμβαση⁶¹, ενώ αν οι πράξεις του είναι αντίθετες προς τις πράξεις του υπέρ ου η παρέμβαση διαδίκου, οι πράξεις αυτές τυγχάνουν ανίσχυρες⁶².

2.1.3. Η αυτοτελής πρόσθετη παρέμβαση

Όταν η πρόσθετη παρέμβαση ασκείται από πρόσωπο το οποίο καταλαμβάνεται από τα υποκειμενικά όρια του δεδικασμένου ή της εκτελεστικότητας ή της άμεσης διαπλαστικής ενέργειας, χαρακτηρίζεται ως αυτοτελής⁶³. Η αυτοτελής πρόσθετη παρέμβαση ασκείται με τις ίδιες διατυπώσεις της απλής πρόσθετης παρέμβασης.

Η πρόσθετη παρέμβαση χαρακτηρίζεται αυτοτελής όταν η απόφαση πρόκειται να αναπτύξει ενέργειες – όχι απλώς αντανακλαστικές- και στις σχέσεις του παρεμβαίνοντος προς τον αντίδικο του υπέρ ου η παρέμβαση⁶⁴. Το έννομο συμφέρον εδώ συνίσταται στο ότι η ισχύς της απόφασης που θα εκδοθεί επί της κύριας δίκης εκτείνεται και στις έννομες σχέσεις του παρεμβαίνοντος ή στις θεσπισμένες από το

⁵⁷ Οικονόμου Κ. (-Αλαπάντας Α.), *όπ.π.*, σελ. 140.

⁵⁸ ΑΠ 1329/2017, ΑΠ 611/2013, ΑΠ 1171/2012, ΑΠ 408/2010 ΤΝΠ www.areiospagos.gr.

⁵⁹ ΑΠ 150/2017 ΤΝΠ ΝΟΜΟΣ · Νίκας Ν., *όπ.π.* (υποσ. 39), σελ. 170.

⁶⁰ Οικονόμου Κ. (-Αλαπάντας Α.), *όπ.π.*, σελ. 138.

⁶¹ Μπέης Κ., *όπ.π.* (υποσ. 47), σελ. 447 · Νίκας Ν., *όπ.π.* (υποσ. 39), σελ. 172.

⁶² Οικονόμου Κ. (-Αλαπάντας Α.), *όπ.π.*, σελ. 144.

⁶³ Νίκας Ν., *όπ.π.* (υποσ. 39), σελ. 175.

⁶⁴ ΑΠ 1731/2011 ΕλλΔνη 2012.451 = ΝοΒ 2012.946.

νόμο αρμοδιότητες αυτού⁶⁵. Αποφασιστικό κριτήριο για το χαρακτηρισμό της πρόσθετης παρέμβασης ως αυτοτελούς είναι η επέκταση της ισχύος της απόφασης, δηλαδή των υποκειμενικών ορίων του δεδικασμένου, της εκτελεστότητας και της διαπλαστικής ενέργειας αυτής, στις έννομες σχέσεις του τρίτου προς τον αντίδικό του⁶⁶. Πιο συγκεκριμένα, κατά τη νομολογία⁶⁷: *«το δικονομικό δικαίωμα της άσκησης αυτοτελούς πρόσθετης παρέμβασης παρέχεται όχι λόγω της πιθανής εκδήλωσης δυσμενών ενεργειών της απόφασης σε βάρος τρίτου, αλλά λόγω της δεσμευτικότητας αυτών που θα κριθούν στην ήδη εκκρεμή δίκη, όσον αφορά στις σχέσεις του παρεμβαίνοντος προς τον αντίδικό του, χωρίς να υπάρχει δυνατότητα άλλης διαδικασίας. Με την άσκηση της αυτοτελούς πρόσθετης παρέμβασης ο παρεμβαίνων, χωρίς να εισάγει στη δίκη μια νέα έννομη σχέση, αντιδικεί για την ήδη εκκρεμή έννομη σχέση, η διάγνωση της οποίας επισύρει την επέκταση της ισχύος της απόφασης»*.

Ως προς τις συνέπειες από την άσκηση αυτοτελούς πρόσθετης παρέμβασης, ο αυτοτελώς προσθέτως παρεμβαίνων έχει τις δικονομικές εξουσίες του αναγκαίου ομοδίκου, σύμφωνα με τα οριζόμενα στη διάταξη του α. 83 ΚΠολΔ. Η ασκούμενη κατά το άρθρο 83 ΚΠολΔ αυτοτελής πρόσθετη παρέμβαση δημιουργεί περιορισμένου περιεχομένου επιγενόμενη αναγκαία ομοδικία του παρεμβαίνοντος με το διάδικο υπέρ του οποίου η παρέμβαση⁶⁸, στο μέτρο που ο παρεμβαίνων θεωρείται κατά πλάσμα δικαίου ως αναγκαίος ομόδικος με τις παρεχόμενες δικονομικές εξουσίες αυτού, χωρίς όμως να έχει στη διάθεσή του διαδικαστικές ευχέρειες που προσιδιάζουν αποκλειστικά στο πρόσωπο του κυρίου διαδίκου⁶⁹. Συνεπώς, σχετικά με τους ισχυρισμούς του αυτοτελώς προσθέτως παρεμβαίνοντος, εφαρμόζεται ό,τι ισχύει επί αναγκαίων ομοδίκων.

Ως αυτοτελής πρόσθετη παρέμβαση πρέπει να θεωρηθεί και εκείνη, την οποία ασκεί αυτός που έγινε διάδοχος του διαδίκου όσο διαρκούσε η δίκη ή μετά το πέρας αυτής (άρθρο 225 παρ. 2 ΚΠολΔ), αφού το δεδικασμένο από τη δίκη ισχύει υπέρ και κατά αυτού κατά το άρθρο 325 αριθ. 2 ΚΠολΔ⁷⁰.

⁶⁵ΕφΑθ 5722/2011 ΕλλΔνη 2012.838.

⁶⁶ΑΠ 467/2021 ΤΝΠ sakkoulas-online.

⁶⁷Ibid.

⁶⁸Οικονόμου Κ.(-Αλαπάντας Α.), όπ.π., σελ. 144.

⁶⁹ΑΠ 362/2020 ΤΝΠ www.areiospagos.gr

⁷⁰ΑΠ 368/2019, ΑΠ 1564/2017, ΑΠ 1731/2011 ΤΝΠ ΙΣΟΚΡΑΤΗΣ.

2.2. Οι δίκες περί την εκτέλεση

2.2.1. Τα ελαττώματα των πράξεων της αναγκαστικής εκτέλεσης

Η αναγκαστική εκτέλεση είναι διαδικασία εξωδικαστική, ενώ η πρωτοβουλία επίσπευσής της επαφίεται στους διαδίκους. Προκειμένου να είναι σύννομη η διαδικασία, τίθεται στο νόμο μια σειρά προϋποθέσεων. Οι προϋποθέσεις αυτές ορίζονται τόσο στο γενικό μέρος αναγκαστικής εκτέλεσης στα α. 904-940 ΚΠολΔ όσο και στο ειδικό μέρος, όπου αναλύονται ειδικότερα τα επιμέρους είδη αναγκαστικής εκτέλεσης και οι προϋποθέσεις τους.

Η διαδικασία της αναγκαστικής εκτέλεσης είναι κατεξοχήν τυπική⁷¹. Αυτό έχει ως συνέπεια κάθε ελάττωμα του τύπου που παρεισφρύει στην εκάστοτε πράξη εκτέλεσης να επιφέρει ουσιώδεις έννομες συνέπειες. Ανάλογα με τον βαθμό και τη σοβαρότητα του ελαττώματος, διαβαθμίζεται η πράξη σε ανυπόστατη και άκυρη⁷².

Ανυπόστατη είναι η πράξη όταν από υποκειμενική ή αντικειμενική άποψη απουσιάζουν τα τυπικά εξωτερικά και εξειδικευτικά συνθετικά γνωρίσματά της⁷³. Κατά τον ορισμό της νομολογίας⁷⁴, μία πράξη είναι ανυπόστατη αν απουσιάζουν τα εξωτερικά της στοιχεία ή ενεργείται από πρόσωπο που δεν έχει σχετική εξουσία, ώστε μόνο κατ' επίφαση να μπορεί να θεωρηθεί ότι ασκείται.

Η ανυπόστατη διαδικαστική πράξη δεν παράγει έννομες συνέπειες και δεν απαιτείται να προσβληθεί, αλλά μπορεί να αναγνωριστεί το ανυπόστατο με την άσκηση αναγνωριστικής αγωγής ή μπορεί να προταθεί και κατ' ένσταση⁷⁵.

Όταν απουσιάζουν από την πράξη οι προϋποθέσεις της αναγκαστικής εκτέλεσης, τότε πρόκειται για ελάττωμα που αφορά δικονομική ακυρότητα⁷⁶. Τέτοιες περιπτώσεις αποτελούν η έλλειψη εκτελεστού τίτλου, η ανυπαρξία της απαίτησης, παραβίαση του τύπου, έλλειψη ικανότητας διαδίκου κ.λπ..

Η απαγγελία της ακυρότητας πρέπει να πραγματοποιηθεί από το δικαστήριο, σύμφωνα και με τα προβλεπόμενα στη διάταξη του α. 159 ΚΠολΔ. Κάθε

⁷¹Γέσιου-Φαλτσή Π., ό.π. (υποσ. 2), σελ. 545.

⁷²Πανταζόπουλος Στ., ό.π., σελ. 202 επ. · Γέσιου-Φαλτσή Π., ό.π. (υποσ. 2), σελ. 545 .

⁷³Ράμμος Γ., ό.π. (υποσ. 14), σελ. 1677 · Μπέης Κ., Η ανίσχυρος διαδικαστική πράξις, Αθήνα 1968 · Γέσιου-Φαλτσή Π., ό.π. (υποσ. 2), σελ. 545 · Καλαβρός Κ., Το ανίσχυρο των διαδικαστικών πράξεων της αναγκαστικής εκτέλεσης, 2010, σελ. 254 επ..

⁷⁴ΑΠ 345/2006, Δ 2006.1170, με παρατηρήσεις Μπαλογιάννη Ευ. · Πανταζόπουλος Στ., ό.π., σελ. 202.

⁷⁵Πανταζόπουλος Στ., ό.π., σελ. 202.

⁷⁶Πανταζόπουλος Στ., ό.π., σελ. 202 · Γέσιου-Φαλτσή Π., ό.π. (υποσ. 2), σελ. 545-546.

ελαττωματική πράξη εκτελέσεως, οποιαδήποτε παραβίαση κι αν αφορά, προσβάλλεται μόνο με την ανακοπή του α. 933 ΚΠολΔ, που λειτουργεί στο πλαίσιο των κανόνων που διέπουν τις δικονομικές ακυρότητες⁷⁷.

2.2.2. Ποιες είναι οι δίκες περί την εκτέλεση

Κατά τον Μπέη, εκτελεστικές δίκες είναι εκείνες που διεξάγονται στο πλαίσιο της εκτελεστικής διαδικασίας και έχουν ως αντικείμενο είτε την ακύρωση πράξεων της αναγκαστικής εκτέλεσης είτε τη λήψη ρυθμιστικών μέτρων για την ορθολογική διεξαγωγή της⁷⁸. Οποιαδήποτε διαγνωστική δίκη έχει ως αντικείμενο το κύρος της εκτέλεσης ή διευκολύνει τη διαδικασία επίσπευσης εκτέλεσης συνιστά «δίκη περί την εκτέλεση»⁷⁹. Με άλλη διατύπωση, ως δίκες περί την εκτέλεση ορίζονται οι δίκες που αφορούν το κύρος ή την πορεία των πράξεων εκτέλεσης⁸⁰.

Ωστόσο, έχει υποστηριχθεί και η άποψη⁸¹ ότι οι δίκες στις οποίες λαμβάνονται ρυθμιστικά μέτρα δεν ανοίγουν δίκες περί την εκτέλεση, με κύριο επιχείρημα ότι στις δίκες αυτές εφαρμόζονται ιδίως οι διατάξεις των ασφαλιστικών μέτρων ή της εκουσίας δικαιοδοσίας. Η θέση αυτή δεν φαίνεται να επικράτησε, αφού κατά την κρατούσα άποψη στις δίκες περί την εκτέλεση περιλαμβάνονται και οι δίκες λήψης ρυθμιστικών μέτρων.

Στον ισχύοντα ΚΠολΔ το α. 937 ΚΠολΔ καθιερώνει το πλαίσιο που εφαρμόζεται στις δίκες περί την εκτέλεση. Οι δίκες που αφορούν το κύρος της διαδικασίας εκτέλεσης ανοίγονται με την άσκηση των ανακοπών των α. 933, 936, 986, 971 παρ. 2, 979 παρ. 2 και 1006 παρ. 3 ΚΠολΔ.

Οι δίκες που αφορούν την πορεία των πράξεων εκτέλεσης είναι οι δίκες στις οποίες λαμβάνονται ρυθμιστικά μέτρα. Σε αυτές περιλαμβάνονται οι δίκες που προβλέπονται στις διατάξεις των α. 954 παρ. 4, 956 παρ. 5, 962, 973 παρ. 6, 1000, 1022 και 1034 παρ. 2 ΚΠολΔ.

⁷⁷ Πανταζόπουλος Στ., όπ.π., σελ. 202-203 · Γέσιου-Φαλτσή Π., όπ.π.(υποσ. 2), σελ. 546.

⁷⁸ Μπέης Κ., όπ.π. (υποσ. 1), σελ. 108.

⁷⁹ Μπρίνιας Ι., όπ.π., σελ. 518.

⁸⁰ Κεραμεύς/Κονδύλης/Νίκας (-Μάζης), Ερμηνεία ΚΠολΔ2, Αναγκαστική Εκτέλεση, 2021, α. 937 παρ. 1.

⁸¹ Γιαννόπουλος Π., Διόρθωση της κατασχετήριας έκθεσης και της τιμής πρώτης προσφοράς στον πλειστηριασμό, 2013, σελ. 37-38.

2.3. Η ρύθμιση του α. 937 ΚΠολΔ για την παρέμβαση στις δίκες περί την εκτέλεση

2.3.1. Ιστορικό τροποποιήσεων της διάταξης

Ο ν. 4055/2012 τροποποίησε το άρθρο 937 ΚΠολΔ ώστε να δημιουργηθεί ένα ιδιαίτερο είδος διαγνωστικής διαδικασίας⁸² στις δίκες περί την εκτέλεση, με συγκερασμό στοιχείων από τις μισθωτικές διαφορές και τους πιστωτικούς τίτλους.

Πλέον, μετά την τροποποίηση με τον ν. 4335/2015, ορίζεται ρητά ως εφαρμοστέα διαδικασία αυτή του α. 591 παρ. 1 αρ. Β' ΚΠολΔ. Στο ίδιο αποτέλεσμα οδηγούμασταν και πριν την τροποποίηση αυτή.

Η τροποποίηση που επήλθε στο άρθρο με τον ν. 4842/2021 αφορά την επαναφορά της δυνατότητας άσκησης ενδίκων μέσων, πλην ανακοπής ερημοδικίας, κατά των αποφάσεων που εκδίδονται σε δίκες περί την εκτέλεση. Έτσι, εγκαταλείφθηκε ο προηγούμενος περιορισμός στην άσκηση του ενδίκου μέσου μόνο της έφεσης. Η προηγούμενη ρύθμιση είχε στερήσει τη σημαντική συμβολή του Αρείου Πάγου στην επίλυση σοβαρών δικονομικών ζητημάτων που άπτονται της εκτέλεσης⁸³. Η νέα διάταξη είναι δογματικά ορθότερη⁸⁴ καθώς στο στάδιο της εκτέλεσης ανακύπτουν σοβαρά νομικά ζητήματα που πρέπει να κρίνονται από το ανώτατο Ακυρωτικό, προς διασφάλιση της ενότητας της νομολογίας.

2.3.2. Τρόπος άσκησης της παρέμβασης

Σύμφωνα με τη διάταξη του α. 937 παρ. 3 ΚΠολΔ, οι δίκες περί την εκτέλεση δικάζονται κατά την ειδική διαδικασία των περιουσιακών διαφορών. Συνεπώς, η άσκηση της παρέμβασης θα πραγματοποιηθεί σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στη διάταξη του α. 591 παρ. 1 στ. β' ΚΠολΔ⁸⁵. Πιο συγκεκριμένα, ο παρεμβαίνων πρέπει επί ποινή απαραδέκτου να καταθέσει δικόγραφο στη γραμματεία του δικαστηρίου που εκκρεμεί η δίκη και να το επιδώσει στους διαδίκους τουλάχιστον δέκα (10)

⁸²Γέσιου-Φαλτσή Π., όπ.π.(υποσ. 2), σελ. 764.

⁸³Πανταζόπουλος Στ., Ο νόμος 4842/2021 ταχεία πολιτική δίκη, προσαρμογή των διατάξεων της πολιτικής δικονομίας για την ψηφιοποίηση της πολιτικής δικαιοσύνης, άλλες τροποποιήσεις στον Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας και λοιπές επείγουσες διατάξεις, ΕλλΔνη 1/2022.13επ..

⁸⁴Κιουπτσίδου – Στρατουδάκη Εν., Οι σημαντικότερες πρόσφατες τροποποιήσεις του Γενικού Μέρους του δικαίου της Αναγκαστικής Εκτέλεσης και των κεφαλαίων για την ικανοποίηση χρηματικών απαιτήσεων δια κατασχέσεως κινητών και ακινήτων, ΕλλΔνη 1/2022.40 επ..

⁸⁵Νίκας Ν., Δίκαιο Αναγκαστικής Εκτελέσεως, τόμ. 1, 2η έκδοση, 2017, σελ. 658.

ημέρες πριν τη συζήτηση. Αν η παρέμβαση ασκείται μετά από προσεπίκληση ή ανακοίνωση, κατατίθεται και επιδίδεται στους διαδίκους πέντε (5) ημέρες τουλάχιστον πριν τη συζήτηση.

2.3.3. Έννομο συμφέρον για την άσκηση παρέμβασης

Σύμφωνα με τον γενικό κανόνα του α. 68 ΚΠολΔ, κάθε πρόσωπο που αιτείται δικαστική προστασία, πρέπει να έχει έννομο συμφέρον προς τούτο. Η διάταξη του α. 937 ΚΠολΔ παρέχει στον δανειστή το δικαίωμα να παρέμβει στην εκτελεστική δίκη, χωρίς να απαιτείται επίκληση ειδικού εννόμου συμφέροντος. Το δικονομικό δικαίωμα παρέμβασης του δανειστή στην εκτελεστική δίκη, όπως κατοχυρώνεται στο α. 937 ΚΠολΔ, παρουσιάζεται ως ειδικότερη εκδήλωση της εν γένει αναμειξεώς του στην εκτελεστική διαδικασία⁸⁶.

Το έννομο συμφέρον για την άσκηση παρέμβασης του δανειστή δυνάμει του α. 937 ΚΠολΔ εξυπακούεται καταρχάς λόγω της δεσμευτικότητας από την *erga omnes* ενέργεια της διαπλαστικής απόφασης που θα εκδοθεί⁸⁷. Ο δανειστής έχει οικονομικό συμφέρον να συμμετάσχει στη δίκη περί την εκτέλεση. Ως εκ τούτου, το έννομο συμφέρον «εκπηγάξει αυτοθρόως» από το ενδιαφέρον του δανειστή για τη σύννομη εξέλιξη της εκτέλεσης και συνεπώς δεν είναι αναγκαία η ειδική επίκλησή του⁸⁸.

Συνεπώς, διαθέτει έννομο συμφέρον για να παρέμβει στις δίκες περί την εκτέλεση κάθε δανειστής του καθ' ου η εκτέλεση οφειλέτη, ανεξαρτήτως εάν διαθέτει ή όχι εκτελεστό τίτλο, εάν έχει αναγγελθεί ή όχι, αρκεί δε να επικαλεστεί και να αποδείξει ότι είναι δανειστής του καθ' ου η εκτέλεση⁸⁹.

Δεδομένου ότι ήδη προβλέπεται στον ΚΠολΔ η παρέμβαση στη διαγνωστική δίκη, σύμφωνα με τα οριζόμενα στις διατάξεις των α. 79 επ. ΚΠολΔ, ήταν αναγκαία η νομοθετική ρύθμιση της δυνατότητας άσκησης παρέμβασης από δανειστή ειδικά για τις εκτελεστικές δίκες στο α. 937 ΚΠολΔ; Η διάταξη του άρθρου 937 αρ. 1 ΚΠολΔ διατηρεί τη θεσμική του σημασία στο σύστημα της αναγκαστικής εκτέλεσης,

⁸⁶Κουσουύλης Σ., Η παρέμβαση του δανειστή στην εκτελεστική δίκη, Αθήνα 1990, σελ. 48-49.

⁸⁷Πανταζόπουλος Στ., όπ.π. (υποσ. 9), σελ. 278 · Κεραμεύς/Κονδύλης/Νίκας (-Μάζης), Ερμηνεία ΚΠολΔ2, α. 937 παρ. 3 · Νίκας Ν., όπ.π. (υποσ. 85), σελ. 656·

⁸⁸Μιχαηλίδου Χ., Η άμυνα κατά της εκτέλεσης, 2017, σελ. 380 · Νικολόπουλος Γ., όπ.π., σελ. 219.

⁸⁹Κουσουύλης Σ., όπ.π., σελ. 17-18 · Νίκας Ν., όπ.π. (υποσ. 85), σελ. 656.

καθώς αναγάγει το οικονομικό - πραγματικό συμφέρον των δανειστών σε έννομα προστατευόμενο αγαθό⁹⁰. Στη διαγνωστική δίκη, από την άλλη, το πραγματικό συμφέρον του δανειστή δεν προστατεύεται. Κατά τον Κουσουλή⁹¹, ο νομοθέτης με τη διάταξη του α. 937 ΚΠολΔ θεωρεί άξιο προστασίας το πραγματικό/οικονομικό συμφέρον του δανειστή και στο σημείο αυτό εντοπίζει τη θεσμική προσφορά του α. 937 παρ. 1 ΚΠολΔ, ήτοι στην έννομη προστασία του οικονομικού συμφέροντος του δανειστή στο πλαίσιο της εκτελεστικής δίκης.

Υποστηρίζεται ότι για τη θεμελίωση του εννόμου συμφέροντος δεν αρκεί η διαπλαστική ενέργεια της απόφασης, που δεσμεύει και τον δανειστή, αλλά θα πρέπει επιπλέον να μπορεί να επηρεαστεί η νομική θέση του δανειστή⁹². Θα πρέπει, δηλαδή, η έκβαση της δίκης να επηρεάζει πραγματικά τις έννομες σχέσεις των τρίτων που παρεμβαίνουν. Η επιρροή αυτή αρκεί να είναι πραγματική-οικονομική στο πλαίσιο των περί την εκτέλεση δικών, και κατά συνέπεια ο δανειστής διατηρεί έννομο συμφέρον για άσκηση παρέμβασης εφόσον η απόφαση ασκεί πραγματική επιρροή στη διαμόρφωση των οικονομικών σχέσεών του⁹³.

2.3.4. Η δυνατότητα άσκησης προσθέτων λόγων από τον παρεμβαίνοντα

Σύμφωνα με τη διάταξη του α. 933 παρ. 1 εδ. γ' ΚΠολΔ, πρόσθετοι λόγοι ανακοπής ασκούνται μόνο με ιδιαίτερο δικόγραφο που κατατίθεται στη γραμματεία του δικαστηρίου προς το οποίο απευθύνεται η ανακοπή. Κάτω από το δικόγραφο συντάσσεται έγγραφο, το οποίο κοινοποιείται στον αντίδικο τουλάχιστον οκτώ (8) ημέρες πριν τη συζήτηση. Προϋπόθεση για την παραδεκτή άσκηση προσθέτων λόγων αποτελεί η προηγούμενη άσκηση παραδεκτής, νόμιμης και εμπρόθεσμης ανακοπής⁹⁴.

Καταρχήν, νομιμοποιείται ενεργητικά για την άσκηση πρόσθετων λόγων ο ανακόπτων⁹⁵. Ζήτημα ανακύπτει ως προς το αν νομιμοποιείται ενεργητικά στην άσκηση προσθέτων λόγων ο παρεμβαίνων, με υποστηριζόμενες αντικρουόμενες

⁹⁰Κουσουλής Σ., όπ.π., σελ. 51-52.

⁹¹*Ibid*, σελ. 52.

⁹²*Ibid*, σελ. 93 · Γέσιου-Φαλτσή Π., όπ.π.(υποσ. 2), σελ. 766.

⁹³Κουσουλής Σ., όπ.π., σελ. 94.

⁹⁴Πανταζόπουλος Στ., όπ.π.(υποσ. 9), σελ. 257.

⁹⁵*Ibid*, σελ. 260.

απόψεις επί του θέματος.

Κατά μία άποψη⁹⁶, ο προσθέτως παρεμβαίνων είναι τρίτος ως προς τους διαδίκους, δεν μπορεί να διευρύνει ή να μεταβάλλει το αντικείμενο της ανακοπής και συνεπώς δεν νομιμοποιείται ενεργητικά στην άσκηση της παρέμβασης αυτής. Η αντίθετη άποψη⁹⁷ ερείδεται στο γεγονός ότι, εφόσον ασκηθεί αυτοτελής πρόσθετη παρέμβαση, σύμφωνα με την διάταξη του α. 83 ΚΠολΔ ο αυτοτελώς προσθέτως παρεμβάς αποκτά τις εξουσίες του αναγκαίου ομοδίκου, με αποτέλεσμα να δύναται να ασκήσει και πρόσθετους λόγους επί της ανακοπής, κατ' α. 76 παρ. 4 ΚΠολΔ.

Δογματικά ορθότερη φαίνεται, κατά τη γνώμη μας, η πρώτη άποψη, αφού συμβαδίζει με την ιδιότητα του προσθέτως παρεμβαίνοντος ως τρίτου σε σχέση με τα πρόσωπα της αρχική δίκης.

Στο παρελθόν είχε υποστηριχθεί και η θέση⁹⁸ ότι με την αυτοτελή πρόσθετη παρέμβαση θα δύνανται οι δανειστές να υποβάλλουν νέα και αυτοτελή διαπλαστικά αιτήματα, με το σκεπτικό ότι δημιουργείται με τους αρχικούς διαδίκους σχέση πλήρους επιγενόμενης αναγκαίας ομοδικίας. Η θέση αυτή δεν γίνεται δεκτή σήμερα, αφού ορθότερα η επιγενόμενη αναγκαία ομοδικία είναι μερική και δεν δίνει στον παρεμβαίνοντα εξουσίες κυρίου διαδίκου. Άλλωστε, σύμφωνα με τη νομολογία, η αυτοτελής πρόσθετη παρέμβαση συνιστά λόγο μερικής επιγενόμενης αναγκαστικής ομοδικίας, στο μέτρο που ο παρεμβαίνων θεωρείται κατά πλάσμα δικαίου ως αναγκαίος ομόδικος με τις παρεχόμενες δικονομικές εξουσίες αυτού, χωρίς όμως να έχει στη διάθεσή του διαδικαστικές ευχέρειες που προσιδιάζουν αποκλειστικά στο πρόσωπο του κυρίου διαδίκου⁹⁹. Συνεπώς, οι πράξεις παρεμβάντος και υπέρ ου η παρέμβαση ωφελούν και βλάπτουν τους λοιπούς, ενώ οι ομόδικοι που μετέχουν νόμιμα στη δίκη, αντιπροσωπεύονται από εκείνους που παρίστανται¹⁰⁰, χωρίς όμως

⁹⁶ Πανταζόπουλος Στ., Εισήγηση στο 39ο Πανελλήνιο Συνέδριο της Ένωσης Ελλήνων Δικονομολόγων, 2015, σελ. 27 · Πανταζόπουλος Στ., ό.π.(υποσ. 9), σελ. 260 και 279· Πανταζόπουλος Στ., Πρόσθετοι λόγοι ανακοπής, 2015, σελ. 49-50 · Γέσιου-Φαλτσή Π., ό.π.(υποσ. 2), σελ. 765.

⁹⁷ Νίκας Ν., ό.π. (υποσ. 85), σελ. 656 · Μακρίδου Κ., Πρόσθετοι λόγοι εφέσεως κατά τον ΚΠολΔ, στον τόμο της ΕΕΔ: Πρόσθετοι λόγοι ενδίκων μέσων και βοηθημάτων, 2015, σελ. 11 επ. · Πολυζωγόπουλος Κ., Παρέμβαση στο 39ο Συνέδριο της ΕΕΔ, Πρόσθετοι λόγοι ενδίκων μέσων και βοηθημάτων, 2015, σελ. 51 επ..

⁹⁸ Κουσούλης Σ., ό.π., σελ. 65.

⁹⁹ ΑΠ 1260/2019 ΤΝΠ ΙΣΟΚΡΑΤΗΣ. Αντίθετα Μαργαρίτης Μ./Μαργαρίτη Α., Ερμηνεία Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας, Τόμος Ι, 2η έκδοση, 2012, α. 937 παρ. 3 σελ. 611, όπου υποστηρίζεται ότι δεν δημιουργείται σχέση αναγκαίας ομοδικίας.

¹⁰⁰ ΑΠ 368/2019 ΕΠολΔ 2019.423, ΜονΠρωτΛαμ 46/2022 ΤΝΠ sakkoulas-online.

να αποκτούν την ιδιότητα κυρίου διαδίκου¹⁰¹.

2.4. Η παρέμβαση δανειστή στην ανακοπή του α. 933 ΚΠολΔ

2.4.1. Η ανακοπή του α. 933 ΚΠολΔ

Η ανακοπή του α. 933 ΚΠολΔ αποτελεί ένδικο βοήθημα που εμπίπτει στην προστατευτική εμβέλεια του α. 20 Σ¹⁰², αλλά και στις υπερνομοθετικές διατάξεις των α. 6 ΕΣΔΑ, 2 παρ. 3 ΔΣΑΠΔ¹⁰³.

Με την ανακοπή προβάλλονται οι αντιρρήσεις κατά της εκτέλεσης. Αποτελεί μέσο άμυνας κατά της επισπευδόμενης εκτέλεσης, έχει δηλαδή αμυντικό χαρακτήρα¹⁰⁴. Η ανακοπή αυτή συνιστά ειδικότερη εκδήλωση της ανακοπής των α. 583-585 ΚΠολΔ, τα οποία εφαρμόζονται συμπληρωματικά, εφόσον δεν ρυθμίζεται κάτι ειδικότερα στα άρθρα 933, 934, 935 και 937 ΚΠολΔ¹⁰⁵.

Η ανακοπή αποτελεί το αποκλειστικό ένδικο βοήθημα για την προσβολή των πράξεων εκτέλεσης¹⁰⁶. Αποκλείεται η ακύρωση πράξης με αναγνωριστική ή διαπλαστική αγωγή. Αν ασκηθούν τέτοιες αγωγές, απορρίπτονται ως απαράδεκτες¹⁰⁷.

Επομένως, αντιρρήσεις του καθ' ού η εκτέλεση και κάθε δανειστή του που έχει έννομο συμφέρον, οι οποίες αφορούν στην εγκυρότητα του εκτελεστού τίτλου, στη διαδικασία της αναγκαστικής εκτέλεσης ή στην απαίτηση, ασκούνται μόνο με ανακοπή ή πρόσθετο δικόγραφο που κατατίθεται στη γραμματεία του δικαστηρίου, προς το οποίο απευθύνεται η ανακοπή, κάτω από το οποίο συντάσσεται έκθεση και κοινοποιείται στον αντίδικο τριάντα, ή όταν πρόκειται για ειδικές διαδικασίες, οκτώ τουλάχιστον ημέρες πριν από τη συζήτηση¹⁰⁸.

¹⁰¹ Γέσιου-Φαλτσή Π., όπ.π.(υποσ. 2), σελ. 766-767.

¹⁰² Γέσιου-Φαλτσή Π., όπ.π.(υποσ. 2), σελ. 547 · Παναζόπουλος Στ.(υποσ. 9), όπ.π., σελ. 204 · Νικολόπουλος Γ., όπ.π., σελ. 157.

¹⁰³ Παναζόπουλος Στ., όπ.π. (υποσ. 9), σελ. 204.

¹⁰⁴ Βαθρακοκοίλης Β., *Κώδικας πολιτικής δικονομίας, 1997*, α. 933, αρ. 10 · Κεραμεύς Κ., *Αστικό Δικονομικό Δίκαιο, Γενικό Μέρος, 1986*, σελ. 515 · Νίκας Ν., *Εγχειρίδιο Δικαίου Αναγκαστικής Εκτελέσεως, β' έκδοση, 2018*, σελ. 298 · Κεραμεύς/Κονδύλης/Νίκας (-Μάζης), *Ερμηνεία ΚΠολΔ2, α. 933 παρ. 5*.

¹⁰⁵ ΑΠ 1117/1993, ΕλλΔνη 1995.621 · Παναζόπουλος Στ., όπ.π. (υποσ. 9), σελ. 204 · Γέσιου-Φαλτσή Π., όπ.π. (υποσ. 2), σελ. 547 · Νίκας Ν., όπ.π. (υποσ. 104), σελ. 298.

¹⁰⁶ ΟΛΑΠ 570/1975 ΑρχΝ 1976.104 · ΑΠ 1469/2005, ΕλλΔνη 2008.754 · Παναζόπουλος Στ., όπ.π. (υποσ. 9), σελ. 204 · Ράμμος Γ., όπ.π.(υποσ. 14), σελ. 1704 · Μπρίνιας Ι., όπ.π., σελ. 398 επ. · Νικολόπουλος Γ., όπ.π., σελ. 158 · Γέσιου-Φαλτσή Π., όπ.π. (υποσ. 2), σελ. 551 επ..

¹⁰⁷ Παναζόπουλος Στ., όπ.π. (υποσ. 9), σελ. 204 · Μπρίνιας Ι., όπ.π., σελ. 398 επ. · Βαθρακοκοίλης Β., όπ.π., άρθρο 933, αρ. 15.

¹⁰⁸ ΑΠ 606/2022 ΤΝΠ ΙΣΟΚΡΑΤΗΣ.

Όπως προκύπτει από το γράμμα της διάταξης, στην άσκηση της ανακοπής νομιμοποιούνται μόνο ο καθ' ου η εκτέλεση οφειλέτης και κάθε δανειστής που έχει έννομο συμφέρον. Συνεπώς, στερούνται ενεργητικής νομιμοποίησης προς άσκηση ανακοπής ο υπερθεματιστής, εκτός αν επισπεύδεται σε βάρος του αναπλειστηριασμός λόγω μη καταβολής του πλειστηριάσματος, καθώς και ο υπομισθωτής κατά της εκτέλεσης που επισπεύδεται για την αποβολή του από το μίσθιο ή κατά της κατακυρωτικής έκθεσης¹⁰⁹.

Οι λόγοι της ανακοπής του α. 933 ΚΠολΔ μπορεί να αποτελούν άρνηση ή ένσταση, αναλόγως του περιεχομένου τους¹¹⁰. Από αυτό απορρέει και ο αμυντικός χαρακτήρας της ανακοπής. Για το λόγο αυτό, η νομολογία αναφέρει ότι ο ανακόπτων επέχει θέση εναγομένου¹¹¹¹¹². Υποστηρίζεται και η άποψη¹¹³ ότι ο σχετικός χαρακτηρισμός στερείται πρακτικής σημασίας, καθώς κρίσιμη τυγχάνει η μορφή δικαστικής πράξης που επιλέχθηκε να ασκηθεί και όχι το περιεχόμενό της. Συνεπώς, κατά την ίδια άποψη¹¹⁴, η ανακοπή είναι μια επιθετική διαδικαστική πράξη εισαγωγική δίκης, με τα ουσιώδη στοιχεία του περιεχομένου της και το διαπλαστικό αίτημα μιας διαπλαστικής αγωγής.

Αντικείμενο της δίκης, η οποία ανοίγεται με την ανακοπή, αποτελεί αποκλειστικώς και μόνο η έρευνα της βασιμότητας των λόγων της ανακοπής και εκείνων που προτάθηκαν εμπρόθεσμα με πρόσθετο δικόγραφο¹¹⁵.

Η ανακοπή του α. 933 ΚΠολΔ πρέπει να ασκηθεί εντός των προθεσμιών που τίθενται στη διάταξη του α. 934 ΚΠολΔ. Καθιερώνεται, έτσι, ένα σύστημα «σταδιακής προσβολής των πράξεων εκτελέσεως», με σκοπό την ταχύτερη διεκπεραίωση των υποθέσεων¹¹⁶. Η ρύθμιση αυτή έχει επικριθεί στη θεωρία, ιδίως διότι αφήνει αρρυθμιστη την περίπτωση προσβολής πράξης σε περίπτωση που ο οφειλέτης εξοφλήσει τον επισπεύδοντα δανειστή λίγο πριν τον πλειστηριασμό¹¹⁷.

¹⁰⁹ ΜονΠρωτΧίου 206/2022 ΤΝΠ sakkoulas-online.

¹¹⁰ Μπρίνιας Ι., όπ.π., σελ. 398 · Γέσιου-Φαλτσή Π., όπ.π. (υποσ. 2), σελ. 563.

¹¹¹ ΑΠ 1114/2005, ΧρΙΔ 2006.343.

¹¹² Μάλιστα, στην πρώτη μορφή του ΚΠολΔ είχε περιληφθεί στη διάταξη του α. 603 παρ. 3 α.ν. 44/1967 «Ο ανακόπτων επέχει θέση εναγομένου».

¹¹³ Πανταζόπουλος Στ., όπ.π. (υποσ. 9), σελ. 207.

¹¹⁴ *Ibid.*

¹¹⁵ ΑΠ 686/2018 ΤΝΠ ΙΣΟΚΡΑΤΗΣ.

¹¹⁶ Κεραμεύς/Κονδύλης/Νίκας (-Μάζης), Ερμηνεία ΚΠολΔ2, α. 934 παρ. 1.

¹¹⁷ Πλεύρη Α., Οι τροποποιήσεις του ν. 4335/2015 σε ζητήματα του δικαίου της αναγκαστικής εκτελέσεως, ΕλλΔνη 1/2016. 152 επ..

2.4.2. Σχέση της ανακοπής του α. 933 ΚΠολΔ με την ανακοπή του α. 73 ΚΕΔΕ

Στη διοικητική εκτέλεση, ήτοι στη διαδικασία είσπραξης δημοσίων εσόδων εκ μέρους του Δημοσίου¹¹⁸, η άμυνα του καθ' ου η εκτέλεση οφειλέτη ρυθμίζεται στον ΚΕΔΕ, ο οποίος ρυθμίζει στο α. 73 την ανακοπή κατά της εκτέλεσης, που προσιδιάζει στην ανακοπή του α. 933 ΚΠολΔ.

Το ένδικο βοήθημα της ανακοπής του άρθρου 73 παρ. 1 ΚΕΔΕ προέρχεται από τον ΚΠολΔ και τις διατάξεις 583 επ. αυτού¹¹⁹. Με την άσκηση της ανακοπής αυτής ανοίγεται δίκη στην οποία ο ανακόπτων είναι ο αμυνόμενος κατά της διοικητικής εκτέλεσης και επέχει κατά κανόνα θέση εναγόμενου. Ως εκ τούτου, το Δημόσιο φέρει θέση ενάγοντος και βαρύνεται να αποδείξει το δικαίωμά του¹²⁰.

Η ανακοπή του άρθρου 73 του ΚΕΔΕ υποστηρίζεται πως είναι ένα εξαιρετικό, επικουρικό, έσχατο ένδικο βοήθημα¹²¹. Αναγνωρίζεται ως ένα ένδικο βοήθημα πλήρους δικαστικής προστασίας, η οποία στρέφεται και κατά της επικείμενης αλλά και κατά της αρξάμενης διοικητικής εκτέλεσης. Θεωρία και νομολογία διατύπωσαν αντιφατικές απόψεις ως προς τον διαπλαστικό χαρακτήρα της ανακοπής του ΚΕΔΕ. Η θεωρία υποστήριξε πως πρόκειται για ένα αμιγώς διαπλαστικό ένδικο βοήθημα, το οποίο στρέφεται κατά της εκτελεστής διοικητικής πράξης και με την άσκησή της μπορεί να τροποποιηθεί ή και να ακυρωθεί η προσβαλλόμενη διοικητική πράξη¹²². Από την άλλη, διατυπώθηκε η θέση πως δεν πρόκειται για ένα αμιγώς διαπλαστικό ένδικο βοήθημα και πως με την άσκησή της δεν μπορεί να τροποποιηθεί ή να ακυρωθεί η προσβαλλόμενη πράξη αλλά μόνο να κηρυχθεί αυτή ανενεργή, με αποτέλεσμα να μην μπορεί με βάση αυτόν τον τίτλο βεβαίωσης να εκκινηθεί νέα διαδικασία¹²³. Υποστηρίζεται ακόμη ότι οι ανακοπές του α. 73 ΚΕΔΕ συνιστούν *sui generis* διαπλαστικά ένδικα βοηθήματα με ιδιαιτερότητες, που αποτρέπουν την ολοσχερή ένταξή τους σε οποιοδήποτε συναφές ένδικο βοήθημα¹²⁴. Η νομολογία του

¹¹⁸ Μπρίνιας Ι., Διοικητική Εκτέλεση, Τόμος Α', Αθήνα 1987, σελ.12.

¹¹⁹ Γέροντας Α. - Ψάλτης Α., Ερμηνεία ΚΕΔΕ, 3η έκδοση, 2016, σελ. 718.

¹²⁰ *Ibid*, όπ.π., σελ. 719.

¹²¹ Σολειντάκης Ν., Η νομική φύση των πράξεων της εκτελέσεως και η ανακοπή του ΚΕΔΕ, ΕΔΔΔ 1989.336 επ.

¹²² Παπαγιαννόπουλος Γ., Τα ένδικα βοηθήματα της προσφυγής της αγωγής και της ανακοπής, ΔιΔΙΚ 1994.1273 επ.

¹²³ Μπρίνιας Ι., όπ.π. (υποσ. 118), σελ. 683.

¹²⁴ Ψυχογιός Θ., Η δυνατότητα δικαστικού ελέγχου της ουσιαστικής βασιμότητας του νόμιμου τίτλου στα πλαίσια των ανακοπών του άρθρ. 73 ΚΕΔΕ, Δ 1998.887.

Συμβουλίου της Επικρατείας¹²⁵ έκρινε ότι δεν μπορεί να τροποποιηθεί ή ακυρωθεί η προσβαλλόμενη διοικητική πράξη με την άσκηση της ανακοπής αλλά μόνο να καταστεί αυτή ανενεργός. Τοιουτοτρόπως, αποκαθίσταται η νομιμότητα και η ορθότητα του νομικού καθεστώτος.

Κατόπιν των ανωτέρω, οι βασικές διαφορές που προκύπτουν στα σημεία αυτά σε σχέση με την ανακοπή του α. 933 ΚΠολΔ είναι οι εξής:

Η ανακοπή του α. 933 ΚΠολΔ προϋποθέτει αρχή εκτέλεσης, σε αντίθεση με την ανακοπή του α. 73 παρ. 1 ΚΕΔΕ, που μπορεί να ασκηθεί για επικείμενη εκτέλεση. Περαιτέρω, η ανακοπή του α. 933 ΚΠολΔ έχει, κατά την κρατούσα άποψη, διαπλαστική φύση. Συνιστά δικονομικό διαπλαστικό ένδικο βοήθημα, διότι η διάπλαση που επιδιώκεται με αυτήν εκδηλώνεται σε πεδίο δικονομικό¹²⁶. Και στο σημείο αυτό, λοιπόν, αποκλίνει από την ανακοπή του α. 73 ΚΕΔΕ, αφού η τελευταία, κατά την κρατούσα άποψη, όπως εκτέθηκε ανωτέρω, δεν δίνει στο δικαστήριο τη δυνατότητα διάπλασης μέσω της ακύρωσης του νομίμου τίτλου αλλά απλώς καθιστά τον τίτλο ανενεργό.

Η βασικότερη διαφορά έγκειται στο ότι η ως άνω ανακοπή του άρθρου 73 ΚΕΔΕ είναι καταρχήν απρόθεσμη, καθώς δεν τάσσεται από το νόμο προθεσμία για την άσκησή της ενόσω διαρκεί η εκτέλεση (σε ορισμένες όμως περιπτώσεις η προθεσμία οριοθετείται σε συνδυασμό με το άρθρο 75 παρ. 2 του ΚΕΔΕ και λήγει με την πάροδο δέκα ημερών από την επόμενη ημέρα του πλειστηριασμού και της κατακύρωσης για τον οφειλέτη και τους ενυπόθηκους δανειστές). Πρέπει δε να τονιστεί ότι το άρθρο 934 ΚΠολΔ, το οποίο αναφέρεται στην προσβολή των πράξεων της (κοινής) αναγκαστικής εκτέλεσης δεν βρίσκει έδαφος εφαρμογής στην παρούσα περίπτωση της διοικητικής εκτέλεσης λόγω της ειδικής ρύθμισης του ΚΕΔΕ¹²⁷.

2.4.3. Μορφές παρέμβασης στη δίκη της ανακοπής του α. 933 ΚΠολΔ

α) Γενικές παρατηρήσεις

¹²⁵ ΣτΕ 105/1991 ΤΝΠ ΙΣΟΚΡΑΤΗΣ.

¹²⁶ Γέσιου-Φαλτσή Π., όπ.π.(υποσ. 2), σελ. 566 παραπομπές σε θεωρία και νομολογία.

¹²⁷ ΑΠ 991/2019, ΤΝΠ www.areiospagos.gr.

Κατ' αρχάς, πρέπει να σημειωθεί ότι ενεργητικά νομιμοποιούμενοι προς άσκηση της ανακοπής του α. 933 ΚΠολΔ τυγχάνουν ο καθ' ου η εκτέλεση οφειλέτης και κάθε δανειστής που έχει έννομο συμφέρον.

Η δίκη της ανακοπής του α. 933 ΚΠολΔ αποτελεί δίκη περί την εκτέλεση. Ως εκ τούτου, εφαρμόζεται και εδώ η διάταξη του α. 937 ΚΠολΔ. Κάθε δανειστής, λοιπόν, δύναται να ασκήσει παρέμβαση στη δίκη της ανακοπής, χωρίς να χρειάζεται να επικαλείται και να αποδεικνύει ειδικό έννομο συμφέρον, όπως εκτέθηκε ανωτέρω. Ωστόσο, πρέπει να σημειωθεί ότι εδώ το έννομο συμφέρον επιτελεί νομιμοποιητική λειτουργία για τον δανειστή που προσβάλλει το κύρος της εκτέλεσης¹²⁸, και συνεπώς και η παρέμβαση του δανειστή με την οποία προτείνεται αυτοτελές διαπλαστικό αίτημα ακυρώσεως πρέπει να ερείδεται σε αντίστοιχο έννομο συμφέρον¹²⁹.

Η γραμματική μνεία της διάταξης «σε κάθε δανειστή» σημαίνει ότι δεν απαιτείται προηγούμενη αναγγελία της απαίτησης, ούτε να διαθέτει προνόμιο¹³⁰. Η παρέμβαση του δανειστή δεν απαιτείται να εγγραφεί στα βιβλία διεκδικήσεων καθότι δεν εφαρμόζεται εν προκειμένω η διάταξη του α. 1010 ΚΠολΔ, αφού δεν υπάρχει εδώ αυτοτελές αίτημα δικαστικής προστασίας¹³¹.

β) Δυνατότητα άσκησης κύριας παρέμβασης;

Η διάταξη του α. 937 παρ. 1 ΚΠολΔ δεν αποκλείει την άσκηση κύριας παρέμβασης, ωστόσο στη δίκη ανακοπής του α. 933 ΚΠολΔ δεν είναι νοητή κύρια παρέμβαση¹³². Ειδικότερα, λόγω της φύσης της κύριας παρέμβασης, που προϋποθέτει να συντρέχει στο πρόσωπο του παρεμβαίνοντος αντιποίηση του αντικειμένου της δίκης, και λόγω του διαπλαστικού χαρακτήρα της δίκης της ανακοπής, αποκλείεται να υπάρξει κύρια παρέμβαση. Θα ήταν άτοπο να ασκηθεί κύρια παρέμβαση σε δίκη περί την εκτέλεση, καθότι ο κυρίως παρεμβαίνων θα είχε επίσης αίτημα ακύρωσης της πράξης εκτέλεσης και συνεπώς αντιποίηση δεν θα

¹²⁸ Γέσιου-Φαλτσή Π., ό.π. (υποσ. 2), σελ. 601-602 · Κουσουλής Σ., ό.π., σελ. 76 · Νικολόπουλος Γ., ό.π., σελ. 178 · Ράμμος Γ., ό.π. (υποσ. 14), σελ. 1705.

¹²⁹ Κουσουλής Σ., ό.π., σελ. 76.

¹³⁰ Γέσιου-Φαλτσή Π., ό.π. (υποσ. 2), σελ. 602.

¹³¹ Πανταζόπουλος Στ., ό.π. (υποσ. 9), σελ. 278 · Γέσιου-Φαλτσή Π., ό.π. (υποσ. 2), σελ. 769. Αντίθετα Κουσουλής Σ., ό.π., σελ. 76, κατά τον οποίο εφόσον με την παρέμβαση ασκείται το διαπλαστικό δικαίωμα προς ακύρωση της εκτελέσεως, θα πρέπει να εγγράφεται η παρέμβαση στα βιβλία διεκδικήσεων κατ' ευθεία εφαρμογή του α. 1010 ΚΠολΔ.

¹³² Πανταζόπουλος Στ., ό.π. (υποσ. 9), σελ. 260 · Γέσιου-Φαλτσή Π., ό.π. (υποσ. 2), σελ. 767 · Μπέης Κ., ό.π. (υποσ. 1), σελ. 109 · Νικολόπουλος Γ., ό.π., σελ. 220 · Μιχαηλίδου Χ., ό.π., σελ. 380.

υφίστατο, αφού αίτημα κυρίως παρεμβαίνοντος και ανακόπτοντος θα ταυτίζονταν.

Η άποψη περί αποκλεισμού της κύριας παρέμβασης στην εκτελεστική δίκη είναι σήμερα απολύτως κρατούσα¹³³. Στο παρελθόν, είχε υποστηριχθεί η θέση ότι ειδικά η ακυρότητα του πλειστηριασμού μπορεί να προβληθεί και με κύρια παρέμβαση¹³⁴. Ειδικότερα, σύμφωνα με την άποψη αυτή, δεν είναι δυνατό να ασκήσει ο δανειστής με πρόσθετη παρέμβαση την αξίωσή του, καθώς θα υποχρεούταν να υιοθετήσει και να υποστηρίξει τις θέσεις του υπέρ ου η παρέμβαση.

Ακόμα, κατά την άποψη που υποστήριξε αρχικά ο Μπέης, η παρέμβαση του δανειστή δεν έχει χαρακτήρα αμιγώς πρόσθετης ή κύριας παρέμβασης¹³⁵. Υποστήριξε ότι με την άσκηση της παρέμβασης διευρύνονται τα υποκειμενικά όρια της δίκης, γεγονός που προσιδιάζει σε κύρια παρέμβαση, χωρίς όμως να αντιποιείται ο παρεμβαίνων το αντικείμενο της δίκης, γεγονός που προσιδιάζει σε πρόσθετη παρέμβαση. Έτσι, καταλήγει στο συμπέρασμα ότι ως προς τα αποτελέσματά της, η παρέμβαση φέρει τον χαρακτήρα κύριας παρέμβασης, ιδίως ως προς την επέλευση εκκρεμοδικίας, ώστε να κωλύεται ο παρεμβάς δανειστής να ασκήσει ανακοπή, ενώ ως προς τον τρόπο άσκησης της, θα πρέπει να εφαρμόζονται οι διατάξεις της πρόσθετης παρέμβασης. Ωστόσο, ο ίδιος συγγραφέας αργότερα στηρίζει ότι είναι αδύνατο να ασκηθεί κύρια παρέμβαση στη δίκη της ανακοπής του α. 933 ΚΠολΔ¹³⁶.

Συνοψίζοντας τ' ανωτέρω, προκύπτει ότι δεν νοείται άσκηση κύριας παρέμβασης στη δίκη ανακοπής κατά της εκτέλεσης. Η άποψη περί δυνατότητας προβολής ακυρότητας πράξεων εκτελέσεως με κύρια παρέμβαση παραβλέπει πως το αίτημα της ανακοπής θα ταυτίζεται με το αίτημα της κύριας παρέμβασης, και άρα ελλείπει ο αλληλοαποκλεισμός του αιτήματος του κυρίως παρεμβαίνοντος με το αίτημα του ενάγοντος, που χαρακτηρίζουν την κύρια παρέμβαση¹³⁷.

γ) Άσκηση πρόσθετης παρέμβασης

Όπως αναφέρθηκε και ανωτέρω, το έννομο συμφέρον του δανειστή για την

¹³³ Πανταζόπουλος Στ., όπ.π.(υποσ. 9), σελ. 260 · Γέσιου-Φαλτσή Π., όπ.π.(υποσ. 2), σελ. 767 · Μπέης Κ., όπ.π.(υποσ. 1), σελ. 109 · Νίκας Ν., όπ.π. (υποσ. 85), σελ. 656 · Νικολόπουλος Γ., όπ.π., σελ. 220 · Μιχαηλίδου Χ., όπ.π., σελ. 380.

¹³⁴ Ράμμος Γ., Τρόπος προβολής της ακυρότητας του αναγκαστικού πλειστηριασμού, Συμβολαί εις την Ερμην. Πολ. Δικ. Δ', 1966, σελ. 166.

¹³⁵ Μπέης Κ., Αι διαδικασίαι ενώπιον του Μονομελούς Πρωτοδικείου, τόμ. 2, 1969, σελ. 410-411.

¹³⁶ Μπέης Κ., όπ.π. (υποσ. 1), σελ. 109.

¹³⁷ Κουσσούλης Σ., όπ.π., σελ. 65.

άσκηση παρέμβασης δικαιολογείται από τη διαπλαστική ενέργεια της απόφασης στη δίκη ακύρωσης της αναγκαστικής εκτέλεσης. Ακριβώς σε αυτή την *erga omnes* ενέργεια θεμελιώνεται το έννομο συμφέρον των δανειστών για άσκηση παρέμβασης. Αφού, λοιπόν, η ενέργεια της απόφασης δεσμεύει και τους δανειστές, αυτοί νομιμοποιούνται σε άσκηση πρόσθετης παρέμβασης, εφόσον θίγεται η νομική τους θέση¹³⁸.

Παλαιότερα, ο Κουσούλης¹³⁹ υποστήριξε μια θεωρία επηρεασμένη από το ιταλικό δίκαιο, κατά την οποία αξιοποιείται για την αυτοτελή πρόσθετη παρέμβαση το κριτήριο υποβολής αυτοτελούς αιτήματος με την παρέμβαση. Σύμφωνα με την άποψη αυτή, η αυτοτελής πρόσθετη παρέμβαση που ασκείται υπό τη μορφή υποβολής αυτοτελούς αιτήματος, διαφοροποιείται από την παρέμβαση του α. 83 ΚΠολΔ, καθώς στο μόρφωμα αυτό, ο παρεμβαίνων υποβάλλει μια νέα αίτηση παροχής ένδικης προστασίας, η οποία στηρίζεται άμεσα στην αυτοτελή νομιμοποίησή του. Δημιουργείται, έτσι, πλήρης επιγενόμενη αναγκαία ομοδικία στη δίκη στην οποία ασκείται η παρέμβαση.

Η άποψη αυτή του Κουσούλη αντικρούστηκε ως αντιβαίνουσα στην έννοια της πρόσθετης παρέμβασης, καθώς το αυτοτελές αίτημα ισοδυναμεί με αυτοτελή αίτηση παροχής έννομης προστασίας¹⁴⁰.

Λαμβάνοντας υπόψη ότι οι τρίτοι δανειστές που παρεμβαίνουν καταλαμβάνονται από την ενέργεια της απόφασης, ορθότερο είναι να δεχθούμε ότι η παρέμβαση που ασκούν είναι αυτοτελής πρόσθετη¹⁴¹, επειδή η ακύρωση της κατάσχεσης θα δεσμεύει και τον παρεμβάντα κατ' α. 76 παρ. 1 ΚΠολΔ¹⁴².

Αντίστοιχα, σε δίκη ανακοπής για την ακύρωση πλειστηριασμού εξαιτίας ελαττωμάτων που προέκυψαν από τη συμπεριφορά του συμβολαιογράφου, ο τελευταίος έχει δικαίωμα να παρέμβει υπέρ του υπερθεματιστή, διότι σε περίπτωση που η ανακοπή γίνει δεκτή και ακυρωθεί ο πλειστηριασμός, γεννάται ευθύνη του συμβολαιογράφου για αποζημίωση¹⁴³.

¹³⁸ *Ibid*, σελ. 93 · Γέσιου-Φαλτή Π., όπ.π.(υποσ. 2), σελ. 766.

¹³⁹ Κουσούλης Σ., Μορφές παρέμβασης στον ΚΠολΔ, Δ 1987.295επ..

¹⁴⁰ Μητσόπουλος Γ., Νέα μορφή αυτοτελούς προσθέτου παρεμβάσεως, Μελέται γενικής θεωρίας δικαίου και αστικού δικονομικού δικαίου, 1997, σελ. 240.

¹⁴¹ Παναζόπουλος Στ., όπ.π. (υποσ. 9), σελ. 278 · Γέσιου-Φαλτή Π., όπ.π.(υποσ. 2), σελ. 765.

¹⁴² Μπέης Κ., όπ.π.(υποσ. 1), σελ. 109.

¹⁴³ Γέσιου-Φαλτή Π., όπ.π.(υποσ. 2), σελ. 766.

Σήμερα, κρατούσα¹⁴⁴ είναι η άποψη περί χαρακτηρισμού της παρέμβασης που ασκεί ο δανειστής ως αυτοτελής πρόσθετη, με κύριο επιχείρημα τη διαπλαστική ενέργεια της απόφασης για την ακύρωση της αναγκαστικής εκτέλεσης. Ακόμα, πέραν της *erga omnes* ενέργειας της απόφασης που ακυρώνει την πράξη εκτέλεσης, στον χαρακτηρισμό της παρέμβασης ως αυτοτελούς πρόσθετης συνηγορεί και η έλλειψη από την παρέμβαση αυτή του βασικού εννοιολογικού στοιχείου της κύριας παρέμβασης, ήτοι η σχέση αποκλεισμού του αιτήματος του παρεμβαίνοντος σε σχέση με τα αιτήματα των αρχικών διαδίκων. Αντιθέτως, στην προκείμενη παρέμβαση, ο παρεμβαίνων υποβάλλει αίτημα ταυτόσημο του αιτήματος του υπέρ ου η παρέμβαση¹⁴⁵.

Συνεπεία της άσκησης αυτοτελούς πρόσθετης παρέμβασης από τον δανειστή, αυτός αποκτά εξουσίες αναγκαίου κυρίου διαδίκου¹⁴⁶, καθότι η αυτοτελής πρόσθετη παρέμβαση συνιστά λόγο μερικής επιγενόμενης αναγκαστικής ομοδικίας, στο μέτρο που ο παρεμβαίνων θεωρείται κατά πλάσμα δικαίου ως αναγκαίος ομόδικος με τις παρεχόμενες δικονομικές εξουσίες αυτού, χωρίς όμως να έχει στη διάθεσή του διαδικαστικές ευχέρειες που προσιδιάζουν αποκλειστικά στο πρόσωπο του κυρίου διαδίκου¹⁴⁷. Συνεπώς, οι πράξεις παρεμβάντος και υπέρ ου η παρέμβαση ωφελούν και βλάπτουν τους λοιπούς, ενώ οι ομόδικοι που μετέχουν νόμιμα στη δίκη, αντιπροσωπεύονται από εκείνους που παρίστανται¹⁴⁸. Στο παρελθόν είχε υποστηριχθεί και η θέση¹⁴⁹ ότι με την αυτοτελή πρόσθετη παρέμβαση θα δύνανται οι δανειστές να υποβάλλουν νέα και αυτοτελή διαπλαστικά αιτήματα, με το σκεπτικό ότι δημιουργείται σχέση πλήρους επιγενόμενης αναγκαίας ομοδικίας. Η θέση αυτή δεν γίνεται δεκτή σήμερα, αφού ορθότερα η επιγενόμενη αναγκαία ομοδικία είναι μερική και δεν δίνει στον παρεμβαίνοντα εξουσίες κυρίου διαδίκου.

Πέραν της δυνατότητας κάθε δανειστή να παρέμβει στην εκτελεστική δίκη

¹⁴⁴ Πανταζόπουλος Στ., ό.π. (υποσ. 9), σελ. 278 · Γέσιου-Φαλτσή Π., ό.π. (υποσ. 2), σελ. 765 · Νίκας Ν., ό.π. (υποσ. 104), σελ. 350 · Μιχαηλίδου Χ. ό.π., σελ. 382 · Μπέης Κ., ό.π. (υποσ. 1), σελ. 109.

¹⁴⁵ ΕφΑθ 235/1985 Δ 1985.638 με παρατηρήσεις Σταματόπουλου · Πανταζόπουλος Στ., ό.π. (υποσ. 9), σελ. 278 · Γέσιου-Φαλτσή Π., ό.π. (υποσ. 2), σελ. 769. Αντίθετα η ΕφΑθ 2073/1972 Δ 1972.511 που έκρινε ότι πρόκειται για απλή πρόσθετη παρέμβαση.

¹⁴⁶ Πανταζόπουλος Στ., ό.π. (υποσ. 9), σελ. 278.

¹⁴⁷ ΑΠ 1260/2019 ΤΝΠ ΙΣΟΚΡΑΤΗΣ. Αντίθετα Μαργαρίτης Μ./Μαργαρίτη Α., Ερμηνεία Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας, Τόμος Ι, 2η έκδοση, Αθήνα 2012, α. 937 παρ. 3 σελ. 611, όπου υποστηρίζεται ότι δεν δημιουργείται σχέση αναγκαίας ομοδικίας.

¹⁴⁸ ΑΠ 368/2019 ΕΠΟΔ 2019.423, ΜονΠρωτΛαμ 46/2022 ΤΝΠ sakkoulas-online.

¹⁴⁹ Κουσούλης Σ., ό.π. (υποσ. 86), σελ. 65.

σύμφωνα με τ' ανωτέρω, παραμένει η δυνατότητα κάθε τρίτου που έχει έννομο συμφέρον να ασκήσει πρόσθετη παρέμβαση σύμφωνα με τις γενικές διατάξεις των α. 80 και 81 ΚΠολΔ¹⁵⁰.

2.5. Παρέμβαση στην ανακοπή τρίτου

2.5.1. Η ανακοπή τρίτου α. 936 ΚΠολΔ

Δεν είναι σπάνιες οι περιπτώσεις που η εκτέλεση καταλαμβάνει και αντικείμενα ή δικαιώματα που δεν ανήκουν στον οφειλέτη αλλά σε τρίτα πρόσωπα¹⁵¹. Τα τρίτα αυτά πρόσωπα μπορούν να προστατεύσουν δικαίωμά τους πάνω σε αντικείμενο της εκτέλεσης με την ανακοπή του α. 936 ΚΠολΔ.

Η ανακοπή του α. 936 ΚΠολΔ είναι μία επιθετική πράξη του τρίτου που αξιώνει ίδιο ουσιαστικό δικαίωμα αντιτάξιμο κατά των αντιδίκων του και ζητεί την ακύρωση της διαδικασίας της αναγκαστικής εκτέλεσης¹⁵².

Διχογνωμία έχει δημιουργηθεί σχετικά με τη νομική φύση της ανακοπής αυτής. Κρατούσα στη θεωρία¹⁵³ είναι η δικονομική θεωρία. Σύμφωνα με αυτήν, η ανακοπή του 936 ΚΠολΔ συνιστά θεσμό αμιγώς δικονομικό, διαπλαστικού χαρακτήρα, που αποβλέπει στην ακύρωση της επισπευδόμενης εκτέλεσης, καθόσον μόνο τότε καθίσταται εφικτή η αναίρεση της βλαπτικής για τον τρίτο έννομης κατάστασης, η δε έρευνα του ουσιαστικού δικαιώματός του αποτελεί ζήτημα προδικαστικό για την κατάφαση του διαπλαστικού αιτήματος της ακύρωσης της εκτέλεσης, και συνεπώς σώρευση αναγνωριστικού αιτήματος αναφορικά με το δικαίωμά του καθίσταται περιττή, χωρίς πάντως να αποκλείεται και η σώρευση αναγνωριστικού αιτήματος με καταψηφιστικό, εφόσον συντρέχουν οι απαιτούμενες προϋποθέσεις¹⁵⁴.

Στον αντίποδα, έχει υποστηριχθεί και η ουσιαστική θεωρία, σύμφωνα με την οποία κύριο αντικείμενο της δίκης είναι η διάγνωση του ουσιαστικού δικαιώματος

¹⁵⁰ Νίκας Ν., όπ.π. (υποσ.104), σελ. 350.

¹⁵¹ *Ibid*, σελ. 364.

¹⁵² Πανταζόπουλος Στ., όπ.π. (υποσ. 9), σελ. 287.

¹⁵³ *Ibid*, σελ. 287 · Κεραμεύς/Κονδύλης/Νίκας (-Μάζης), Ερμηνεία ΚΠολΔ2, α. 936 παρ. 2 · Νίκας Ν., όπ.π. (υποσ. 104), σελ. 350 · Γέσιου-Φαλτσή Π., όπ.π.(υποσ. 2), σελ. 810 · Βαθρακοκόιλης Β., όπ.π., α. 936 αρ. 2 σελ. 436 · Μητσόπουλος Γ. σε Προσφορά στον Γεώργιο Μιχαηλίδη-Νουάρο, 2ος Τόμος, Αθήνα 1987, σελ. 293 επ..

¹⁵⁴ Κεραμεύς/Κονδύλης/Νίκας (-Μάζης), Ερμηνεία ΚΠολΔ2, α. 936 παρ. 2.

του τρίτου¹⁵⁵. Ωστόσο, ορθότερη δογματικά παρουσιάζεται η δικονομική θεωρία, αφού το κύριο αίτημα της ανακοπής είναι η ακύρωση της πράξης εκτέλεσης και όχι η αναγνώριση του δικαιώματος του τρίτου, καθώς η απλή αναγνώριση του δικαιώματος δεν θα ωφελούσε τον τρίτο εν όψει επικείμενης εκτέλεσης, αλλά αντιθέτως θα αποτελούσε «όπλο με άσφαιρα πυρά»¹⁵⁶.

Διχογνωμία έχει δημιουργήσει και το ζήτημα αν η ανακοπή του α. 936 ΚΠολΔ εφαρμόζεται μόνο για χρηματικές απαιτήσεις ή σε οποιαδήποτε μορφή εκτέλεσης. Σύμφωνα με την ορθότερη και κρατούσα άποψη, εφαρμόζεται καταρχήν σε κάθε είδος εκτέλεσης, όπως προκύπτει και από τη θέση της στις γενικές διατάξεις της αναγκαστικής εκτέλεσης¹⁵⁷. Ωστόσο, στην αυτόματη εκτέλεση του α. 949 ΚΠολΔ δεν φαίνεται να μπορεί να εφαρμοστεί, εφόσον δεν σωρεύεται και αίτημα παράδοσης του πράγματος¹⁵⁸.

Τα δικαιώματα που μπορεί να αντιτάξει ο τρίτος κατά του επισπεύδοντος με την ανακοπή του α. 936 ΚΠολΔ αφορούν: α) εμπράγματο δικαίωμα που αποκλείει ή περιορίζει το δικαίωμα εκείνου κατά του οποίου στρέφεται η εκτέλεση. Τέτοιο δικαίωμα μπορεί να είναι ενδεικτικώς η κυριότητα, η συγκυριότητα¹⁵⁹, η επικαρπία¹⁶⁰, η οίκηση¹⁶¹, β) απαγόρευση διάθεσης που έχει ταχθεί υπέρ αυτού και συνεπάγεται σύμφωνα με το νόμο ακυρότητα της διάθεσης. Η ακυρότητα αυτή μπορεί να προκύπτει από το νόμο σύμφωνα με το α. 175 ΑΚ ή από δικαστική απόφαση (α. 176 ΑΚ) αλλά και από προσωρινή διαταγή¹⁶², γ) νομή, εκτός αν ο καθ' ου η εκτέλεση οφειλέτης διαθέτει επικρατέστερο δικαίωμα πάνω στο πράγμα από τη νομή. Τέλος, δεδομένου ότι η απαρίθμηση στη διάταξη είναι ενδεικτική, γίνεται δεκτό ότι μπορεί να αντιταχθεί με την ανακοπή του α. 936 ΚΠολΔ και ενοχικό δικαίωμα, εφόσον είναι αντιτάξιμο στον καθ' ου η εκτέλεση και συνακόλουθα στον υπερθεματιστή¹⁶³.

Η ανακοπή του α. 936 ΚΠολΔ δημιουργεί δίκη περί την εκτέλεση και

¹⁵⁵ Ράμμος Γ., ό.π. (υποσ. 14), σελ. 1720 · Μπρίνιας Ι., ό.π. (υποσ. 12), σελ. 505 · Κουσουλής Σ., Η κύρια παρέμβαση στην πολιτική δίκη, 1987, σελ. 296.

¹⁵⁶ Νίκας Ν., ό.π. (υποσ. 104), σελ. 365.

¹⁵⁷ Κεραμεύς/Κονδύλης/Νίκας (-Μάζης), Ερμηνεία ΚΠολΔ2, α. 936 παρ. 3.

¹⁵⁸ Πανταζόπουλος Στ., ό.π. (υποσ. 9), σελ. 290.

¹⁵⁹ ΕφΑθ 7928/2002, ΕλλΔνη 2006.860.

¹⁶⁰ ΜονΠρωτΗρ 5201/2006 Αρμ 2008.950.

¹⁶¹ Νίκας Ν., ό.π. (υποσ. 104), σελ. 373.

¹⁶² Κεραμεύς/Κονδύλης/Νίκας (-Μάζης), Ερμηνεία ΚΠολΔ2, α. 936 παρ. 7.

¹⁶³ *Ibid.*

εφαρμόζεται σε αυτή η διάταξη του α. 937 ΚΠολΔ¹⁶⁴.

2.5.2. Η ανακοπή τρίτου α. 74 ΚΕΔΕ

Η ανακοπή του άρθρου 74 ΚΕΔΕ συνιστά την αντίστοιχη ανακοπή του α. 936 ΚΠολΔ. Εισάγεται προς εκδίκαση πάντα στα πολιτικά δικαστήρια, όπως ρητά ορίζεται στη διάταξη του α. 74 παρ. 1 εδ. γ' ΚΕΔΕ, αφού αντικείμενο της δίκης είναι η αναγνώριση ενός δικαιώματος ιδιωτικού δικαίου, ήτοι της κυριότητας¹⁶⁵. Δεδομένου ότι το άρθρο 74 παραπέμπει αποκλειστικά στις γενικές διατάξεις του ΚΠολΔ, ορθότερο φαίνεται να εκδικάζεται κατά την τακτική διαδικασία¹⁶⁶.

Σε αντίθεση με την ανακοπή του 936 ΚΠολΔ που μπορεί να ασκείται για κάθε δικαίωμα που δικαιούται να αντιτάξει ο τρίτος κατά του επισπεύδοντος, ακόμα και για την απαγόρευση διάθεσης που έχει ταχθεί υπέρ του τρίτου, η ανακοπή του α. 74 ΚΕΔΕ μπορεί να ασκηθεί αποκλειστικά και μόνο για την προστασία δικαιώματος κυριότητας του ανακόπτοντος τρίτου και για κανένα άλλο εμπράγματο, πόσω μάλλον ενοχικό, δικαίωμα.

Κατά τα λοιπά, εφαρμόζεται η διάταξη του α. 936 ΚΠολΔ, και για το λόγο αυτό απαιτείται και εγγραφή της αγωγής στο βιβλίο διεκδικήσεων σύμφωνα με το άρθρο 936 παρ. 2 ΚΠολΔ και 220 ΚΠολΔ.

2.5.3. Μορφές παρέμβασης στην ανακοπή τρίτου

Η ανακοπή του α. 936 ΚΠολΔ δημιουργεί δίκη περί την εκτέλεση και εφαρμόζεται σε αυτή η διάταξη του α. 937 ΚΠολΔ¹⁶⁷. Ως εκ τούτου, όσα λέχθηκαν ανωτέρω σχετικά με τη διάταξη του α. 937 παρ. 1 εδ. α' ΚΠολΔ για την παρέμβαση στις δίκες περί την εκτέλεση, ισχύουν κι εδώ, με τις κάτωθι επισημάνσεις.

Σε αντίθεση με την κρατούσα θέση που εκτέθηκε ανωτέρω σχετικά με τη μη ύπαρξη δυνατότητας άσκησης κύριας παρέμβασης στην ανακοπή του α. 933 ΚΠολΔ, στην ανακοπή τρίτου του α. 936 ΚΠολΔ δύναται να υπάρξει και κύρια παρέμβαση, στις περιπτώσεις όπου παρεμβαίνει τρίτο πρόσωπο, το οποίο προβάλλει δικαίωμα

¹⁶⁴ Κεραμεύς/Κονδύλης/Νίκας (-Μάζης), Ερμηνεία ΚΠολΔ2, α. 936 παρ. 4.

¹⁶⁵ Κόντης Γ., Διασταυρώσεις πολιτικής και διοικητικής δίκης, 2020, σελ. 109.

¹⁶⁶ *Ibid*, σελ. 110.

¹⁶⁷ Κεραμεύς/Κονδύλης/Νίκας (-Μάζης), Ερμηνεία ΚΠολΔ2, α. 936 παρ. 4.

κυριότητας επί του αντικειμένου της αναγκαστικής εκτέλεσεως, αντιμαχόμενο εκείνου του ανακόπτοντος¹⁶⁸.

Έχει υποστηριχθεί και η θέση ότι δεν δύναται να ασκηθεί κύρια παρέμβαση στην ανακοπή τρίτου κατ' α. 936 ΚΠολΔ¹⁶⁹. Ως ορθότερη προκρίνεται η πρώτη και κρατούσα άποψη, καθώς θα πρέπει να παρέχεται το δικονομικό όχημα σε τρίτο που προσβάλλεται το δικαίωμά του να αντιλέξει στο δικαίωμα του ανακόπτοντος και να συμμετάσχει στην ανοιχθείσα δίκη. Η κύρια παρέμβαση μπορεί σαν αίτημα να μη διαφέρει από του ανακόπτοντος, καθότι πρόκειται για διαπλαστικό αίτημα (ακύρωση της αναγκαστικής εκτέλεσης), αλλά διαφέρει ως προς το αναγνωριστικό αίτημα που υπάρχει στην ανακοπή του α. 936 ΚΠολΔ, είτε ως παρεμπίπτον ή προδικαστικό ζήτημα είτε ως σωρευόμενο αυτοτελές αίτημα αναγνώρισης.

Σε κάθε περίπτωση, ο τρίτος που επιθυμεί να αντιτάξει δικό του δικαίωμα πάνω στο πράγμα, δύναται να ασκήσει και αυτοτελή πρόσθετη παρέμβαση, σύμφωνα με τα εκτεθέντα ανωτέρω περί παρέμβασης στην ανακοπή του α. 933 ΚΠολΔ, με κύριο επιχείρημα υπέρ της αυτοτελούς πρόσθετης παρέμβασης τη διαπλαστική ενέργεια της απόφασης για την ακύρωση της αναγκαστικής εκτέλεσης.

Ακόμα, έχει κριθεί ότι ο υπερθεματιστής δύναται να ασκήσει αυτοτελή πρόσθετη παρέμβαση στη δίκη ανακοπής του α. 936 ΚΠολΔ λόγω της δέσμευσής του ως ειδικού διαδόχου από το δεδικασμένο της δίκης, χωρίς να έχει το δικαίωμα να μεταβάλλει το αίτημα ή το περιεχόμενο της ανακοπής¹⁷⁰.

2.6. Παρέμβαση στην ανακοπή κατά της αναγγελίας α. 971 παρ. 2 ΚΠολΔ

Η αναγγελία δεν προσβάλλεται αυτοτελώς για λόγους που αφορούν το βάσιμο της απαίτησης που περιέχει¹⁷¹. Ωστόσο, μπορεί να προσβληθεί μετά τη σύνταξη του πίνακα κατάταξης κατά τα α. 979 και 1006 παρ. 3 ΚΠολΔ¹⁷², αλλά, κατά την κρατούσα άποψη, και ως πράξη εκτελέσεως με την ανακοπή του α. 933 ΚΠολΔ¹⁷³. Στην περίπτωση που δεν συνταχθεί πίνακας κατάταξης, η αναγγελία

¹⁶⁸ Νίκας Ν., όπ.π. (υποσ. 85), σελ. 656· Μπέης Κ., όπ.π.(υποσ. 1), σελ. 109 ·

¹⁶⁹ Γέσιου-Φαλτσή Π., όπ.π.(υποσ. 2), σελ. 767 και 887. Νικολόπουλος Γ., όπ.π., σελ. 220-221.

¹⁷⁰ ΑΠ 931/2002 ΤΝΠ ΙΣΟΚΡΑΤΗΣ · Σπυριδάκης Ι., Αναγκαστική Εκτέλεση, 2018, σελ. 476.

¹⁷¹ Γέσιου-Φαλτσή Π., Δίκαιο Αναγκαστικής Εκτελέσεως, Ειδικό Μέρος, Πα, γ' έκδοση, 2018, σελ. 401.

¹⁷² ΑΠ 519/2020 ΤΝΠ ΙΣΟΚΡΑΤΗΣ.

¹⁷³ Γέσιου-Φαλτσή Π., όπ.π.(υποσ. 171), σελ. 401 · Πίγου Α., Η αναγγελία δανειστή στην αναγκαστική εκτέλεση κατά τον ΚΠολΔ, 2001, σελ. 519 · Κολοτούρος Π., Συρροή δανειστών και

μπορεί να προσβληθεί με την ειδική ανακοπή του α. 971 παρ. 2 ΚΠολΔ¹⁷⁴. Για την αναγγελία και την ανακοπή κατ' αυτής ειδικότερα, βλ. παρακάτω υπ' αρ. 4.1.1.-4.1.9..

Το ειδικό ένδικο βοήθημα του α. 971 παρ. 2 ΚΠολΔ νομιμοποιείται να ασκήσει αποκλειστικά ο καθ' ου η εκτέλεση οφειλέτης, όπως ρητώς προκύπτει από το γράμμα του νόμου. Άλλωστε, οι δανειστές, στην περίπτωση, που συνταχθεί πίνακας διανομής, θα ικανοποιηθούν πλήρως για τις απαιτήσεις που διατηρούν, αφού το πλειστηρίασμα επαρκεί για την ικανοποίηση όλων των πιστωτών. Ως εκ τούτου, στην ανακοπή του α. 971 παρ. 2 ΚΠολΔ¹⁷⁵ ο δανειστής δεν έχει έννομο συμφέρον προς άσκηση παρέμβασης.

2.7. Παρέμβαση στην ανακοπή κατά του πίνακα κατάταξης

2.7.1. Ο πίνακας κατάταξης

Σύμφωνα με τη διάταξη του α. 974 ΚΠολΔ, ο πίνακας κατάταξης συντάσσεται σε περίπτωση που το πλειστηρίασμα δεν επαρκεί για την ικανοποίηση του συνόλου των πιστωτών (επισπεύδοντος και αναγγελθέντων) στο ακέραιο.

Ο πίνακας κατάταξης συντάσσεται από τον υπάλληλο του πλειστηριασμού, με βάση τα στοιχεία που τέθηκαν υπόψη του¹⁷⁶. Ο συμβολαιογράφος εδώ ενεργεί απλώς ως όργανο της διαδικασίας της αναγκαστικής εκτελέσεως, αλλά δεν αποτελεί δικαστική αρχή, ούτε ειδικό δικαιοδοτικό όργανο, αφού δεν διεξάγεται ενώπιόν του δίκη, ούτε διαδικασία αποδείξεως¹⁷⁷.

Ως προς τη φύση του πίνακα κατάταξης, αυτός είναι διαδικαστική πράξη διανομής στο πλαίσιο της εκτέλεσης¹⁷⁸, ενιαία προς όλους¹⁷⁹, που καθορίζει τη σειρά, το ποσοστό και τους όρους ικανοποίησης των δανειστών¹⁸⁰.

Ο πίνακας κατάταξης δεν αποτελεί, λοιπόν, δικαστική απόφαση, ούτε ενέχει διάγνωση της απαίτησης¹⁸¹, ενώ επίσης δεν αποτελεί δικόγραφο και συνεπώς δεν

σύγκρουσις δικαιωμάτων. Εις το πεδίο της αναγκαστικής εκτελέσεως, ΕΠολΔ 2/2019.126. Αντίθετα *Μιχαηλίδου Χ.*, ό.π.π., σελ. 462 επ.

¹⁷⁴ *Κεραμεύς/Κονδύλης/Νίκας (-Κιουπτσίδου-Στρατουδάκη)*, ό.π.π., α. 972 · *Κολοτούρος Π.*, ό.π.π., σελ. 126.

¹⁷⁵ *Κουσουλής Σ.*, ό.π.π. (υποσ. 86), σελ. 96-97.

¹⁷⁶ *Πανταζόπουλος Στ.*, ό.π.π. (υποσ. 9), σελ. 653.

¹⁷⁷ ΟΛΑΠ 1/2010 Αρμ 2010.696.

¹⁷⁸ ΑΠ 399/2019 ΤΝΠ ΝΟΜΟΣ.

¹⁷⁹ ΑΠ 21/2020 ΤΝΠ ΙΣΟΚΡΑΤΗΣ, ΜονΠρωτΠειρ 303/2015 ΤΝΠ ΝΟΜΟΣ.

¹⁸⁰ ΑΠ 307/2016 ΤΝΠ ΝΟΜΟΣ.

¹⁸¹ ΑΠ 399/2019 ΤΝΠ ΝΟΜΟΣ · *Πανταζόπουλος Στ.*, ό.π.π. (υποσ. 9), σελ. 653.

απαιτείται να περιέχει τα στοιχεία του α. 216 ΚΠολΔ¹⁸². Για το ορισμένο του πίνακα επαρκεί η σαφής και συνοπτική αναφορά στην αιτία των απαιτήσεων, το μέγεθός τους και τη σειρά κατάταξης¹⁸³.

Η κατάταξη των δανειστών γίνεται σύμφωνα με την αρχή της σύμμετρης ικανοποίησης, η οποία όμως διασπάται από την ύπαρξη προνομίων¹⁸⁴. Ο υπάλληλος του πλειστηριασμού θα συντάξει τον πίνακα κατάταξης σύμφωνα με τα προνόμια της κάθε απαίτησης, όπως αυτά ορίζονται στις διατάξεις των α. 975 επ. ΚΠολΔ.

2.7.2. Η ανακοπή κατά του πίνακα κατάταξης

Η ανακοπή του α. 979 ΚΠολΔ αποτελεί ειδικότερη μορφή της ανακοπής του άρθρου 583 επ. ΚΠολΔ και είναι το αποκλειστικό ένδικο βοήθημα με το οποίο προβάλλονται αιτιάσεις που αφορούν στην ορθότητα του πίνακα κατάταξης¹⁸⁵.

Με την ανακοπή αυτή, δεν προσβάλλεται η εκτελεστική διαδικασία μέχρι τον πλειστηριασμό, αλλά μόνο η διαδικασία κατάταξης ενώπιον του υπαλλήλου του πλειστηριασμού¹⁸⁶. Συνεπώς, μπορούν μέσω της ανακοπής του α. 979 ΚΠολΔ να προβάλλονται αιτιάσεις που αφορούν την κατάταξη και τη διαδικασία της, από το στάδιο των αναγγελιών μέχρι και τη σύνταξη του πίνακα¹⁸⁷. Τα άρθρα 933 επ. ΚΠολΔ εφαρμόζονται κι εδώ, στον βαθμό που εναρμονίζονται και προσιδιάζουν στην ανακοπή αυτή¹⁸⁸.

Ενεργητικά νομιμοποιούμενοι στην άσκηση της ανακοπής αυτής είναι αποκλειστικά ο επισπεύδων δανειστής, οι δανειστές που αναγγέλθηκαν - ανεξαρτήτως του αν υπέβαλλαν τα αποδεικτικά της απαίτησής τους έγγραφα-, και ο καθ' ου η εκτέλεση οφειλέτης¹⁸⁹. Παθητικά νομιμοποιούνται οι δανειστές των οποίων η κατάταξη προσβάλλεται με την ανακοπή (α. 979 παρ. 2 εδ. δ' ΚΠολΔ).

¹⁸² ΑΠ 730/2000, ΕΕΝ 2001.830 · Πανταζόπουλος Στ., όπ.π. (υποσ. 9), σελ. 654· Κεραμεύς/Κονδύλης/Νίκας (-Κιουπτσίδου-Στρατουδάκη), όπ.π., α. 974 παρ. 2.

¹⁸³ Πανταζόπουλος Στ., όπ.π. (υποσ. 9), σελ. 654.

¹⁸⁴ *Ibid.*

¹⁸⁵ ΑΠ 944/2018 ΤΝΠ ΙΣΟΚΡΑΤΗΣ · Πανταζόπουλος Στ., όπ.π. (υποσ. 9), σελ. 691 · Κεραμεύς/Κονδύλης/Νίκας (-Κιουπτσίδου-Στρατουδάκη), όπ.π., α. 979 παρ. 1 · Νίκας Ν., όπ.π. (υποσ. 104), σελ. 733.

¹⁸⁶ ΑΠ 944/2018 ΤΝΠ ΙΣΟΚΡΑΤΗΣ · Νίκας Ν., όπ.π. (υποσ. 104), σελ. 733.

¹⁸⁷ ΑΠ 1048/2019, ΑΠ 944/2018 ΤΝΠ ΙΣΟΚΡΑΤΗΣ· Πανταζόπουλος Στ., όπ.π. (υποσ. 9), σελ. 691 · Κεραμεύς/Κονδύλης/Νίκας (-Κιουπτσίδου-Στρατουδάκη), όπ.π., α. 979 παρ. 1 · Νίκας Ν., όπ.π. (υποσ. 104), σελ. 733.

¹⁸⁸ ΑΠ 944/2018 ΤΝΠ ΙΣΟΚΡΑΤΗΣ.

¹⁸⁹ Πανταζόπουλος Στ., όπ.π. (υποσ. 9), σελ. 691· Νίκας Ν., όπ.π. (υποσ. 104), σελ. 734.

Σύμφωνα με τη νομολογία, η κατάταξη των δανειστών γίνεται με ενιαία πράξη ως προς όλους, πλην όμως η διαδικασία της κατάταξης δεν είναι αδιαίρετη¹⁹⁰, ενώ η ισχύς και το δεδικασμένο της αποφάσεως περιορίζεται μεταξύ των διαδίκων και δεν επιδρά στους μη μετασχόντες της δίκης άλλους δανειστές¹⁹¹. Δηλαδή, η κατάταξη μπορεί να τεμαχιστεί και να αποτελέσει, ως προς τα διάφορα κεφάλαια του πίνακα κατάταξης, αντικείμενο διαφορετικών ανακοπών¹⁹².

Έννομο συμφέρον για άσκηση ανακοπής κατά πίνακα κατατάξεως έχει όποιος αμφισβητεί την ύπαρξη της απαιτήσεως εκείνου κατά του οποίου στρέφει την ανακοπή του ή προβάλλει ότι προηγείται του τελευταίου που κατετάγη στον πίνακα και επιδιώκει την αποβολή εκείνου και την κατάταξη στη θέση του¹⁹³. Για τον ανακόπτοντα, υπάρχει τέτοιο συμφέρον όταν σε περίπτωση που το αίτημά του γίνει δεκτό, δεν θα υπάρξει μόνο ακύρωση της κατάταξης του καθ' ου αλλά και δυνατότητα κατάταξης του ιδίου του ανακόπτοντος, ώστε, αν μετά την ακύρωση της κατάταξης δεν προκύπτει δικαίωμα του ανακόπτοντος να καταταγεί, η ανακοπή θα απορριφθεί ελλείψει εννόμου συμφέροντος¹⁹⁴.

Κάθε δανειστής ασκεί δική του αυτοτελή ανακοπή κατά του πίνακα κατάταξης που συντάχθηκε και τη στρέφει εναντίον εκείνων μόνο από τους δανειστές, κατά των οποίων επιδιώκει να εξέλθει νικητής, και όχι εναντίον όλων των δανειστών που αναγγέλθηκαν¹⁹⁵.

Έτσι, μεταξύ των δανειστών, δεν υφίσταται αναγκαστική ομοδικία, κατά την έννοια του άρθρου 76 του ΚΠολΔ και δεν ωφελείται ο ένας δανειστής από την ανακοπή, που άσκησε άλλος δανειστής, ούτε βλάπτεται από την ανακοπή, που απευθύνθηκε κατ' άλλου δανειστή. Συνεπώς, δεν είναι αναγκαίο η ανακοπή, κατά του πίνακα κατάταξης, να ασκείται από όλους τους δανειστές, ούτε να στρέφεται εναντίον όλων των δανειστών¹⁹⁶.

Ωστόσο, η νομολογία έχει αντιμετωπίσει συχνά το φαινόμενο περισσότεροι του ενός μη καταταγέντες δανειστές να βάζουν με συνεκδικαζόμενες ανακοπές κατά της κατατάξεως του ίδιου δανειστή για την αποβολή του. Στο πλαίσιο της εν

¹⁹⁰ ΑΠ 21/2020, ΑΠ 1048/2019 ΤΝΠ ΙΣΟΚΡΑΤΗΣ.

¹⁹¹ ΑΠ 1048/2019 ΤΝΠ ΙΣΟΚΡΑΤΗΣ.

¹⁹² ΜονΕφΠατρ 295/2017, ΕλλΔνη 1/2018.151.

¹⁹³ ΑΠ 1048/2019 ΤΝΠ ΙΣΟΚΡΑΤΗΣ, ΜονΠρωτΠειρ 428/2019 ΕλλΔνη 6/2020.1723.

¹⁹⁴ ΑΠ 1375/2018 ΤΝΠ ΝΟΜΟΣ, ΜονΠρωτΠειρ 428/2019 ΕλλΔνη 6/2020.1723.

¹⁹⁵ ΑΠ 21/2020 ΤΝΠ ΙΣΟΚΡΑΤΗΣ.

¹⁹⁶ ΑΠ 21/2020 ΤΝΠ ΙΣΟΚΡΑΤΗΣ.

λόγω συνεκδικάσεως των περισσότερων ανακοπών και της επιβαλλόμενης κατά τ' ανωτέρω συγκρίσεως των απαιτήσεων των ανακοπτόντων, οι οποίες δεν ικανοποιούνται πλήρως δια της αποβολής του καθ' ου η ανακοπή δανειστή, διαμορφώνεται επιγενομένη αναγκαστική ομοδικία μεταξύ των περισσότερων ανακοπτόντων (άρθρο 76 παρ.1 περ.δ Κ.Πολ.Δ.) διότι η από την ακύρωση της κατατάξεως του καθού κατάταξή τους επιδέχεται μόνο ενιαία ρύθμιση¹⁹⁷. Αυτή η νομολογιακή θέση δικαιολογείται διότι για την ύπαρξη ή την ανυπαρξία της απαίτησης, η κατάταξη της οποίας προσβάλλεται, δεν είναι λογικό να εκδοθούν αντίθετες αποφάσεις, ενώ υπάρχει και ανάγκη αντιπαραβολής και σύγκρισης των απαιτήσεων των περισσότερων ανακοπτόντων μεταξύ τους και με τις απαιτήσεις των περισσότερων από τους καθ' ών οι ανακοπές¹⁹⁸.

2.7.3. Ανακοπή κατά του πίνακα κατάταξης κατ' α. 58 ΚΕΔΕ

Η ανακοπή του α. 58 ΚΕΔΕ είναι η αντίστοιχη ανακοπή που προβλέπεται στο α. 979 ΚΠολΔ. Όταν η ανακοπή εισάγεται στα πολιτικά δικαστήρια, εφαρμόζεται η διάταξη του α. 979 ΚΠολΔ, με τη διαφορά ότι το Δημόσιο έχει το προνόμιο να ασκήσει την προθεσμία εντός τριάντα (30) ημερών από την επίδοση του πίνακα κατάταξης στον Προϊστάμενο της Δ.Ο.Υ. και τον Υπουργό Οικονομικών¹⁹⁹.

2.7.4. Το επιτρεπτό ή μη της παρέμβασης στη δίκη της ανακοπής κατά του πίνακα κατάταξης και οι μορφές παρέμβασης

Στη δίκη της ανακοπής κατά του πίνακα κατάταξης εφαρμόζονται οι διατάξεις των άρθρων 933 επ. ΚΠολΔ, συνεπώς και η διάταξη του α. 937 ΚΠολΔ²⁰⁰.

Ωστόσο, όπως εκτέθηκε ανωτέρω, η ανακοπή κατά του πίνακα κατάταξης δεν επηρεάζει τη θέση των άλλων καταταγέντων δανειστών, δεν ωφελείται ο ένας δανειστής από την ανακοπή που άσκησε άλλος δανειστής, ούτε βλάπτεται από την ανακοπή που απευθύνθηκε κατ' άλλου δανειστή. Η ανακοπή αυτή έχει λοιπόν

¹⁹⁷ ΑΠ 189/2016, ΑΠ 175/2011, ΑΠ 1229/2008 ΤΝΠ ΙΣΟΚΡΑΤΗΣ, ΜονΕφΠατρ 295/2017, ΕλλΔνη 1/2018.151.

¹⁹⁸ ΑΠ 1226/2006 ΤΝΠ ΙΣΟΚΡΑΤΗΣ, ΜονΕφΠατρ 295/2017, ΕλλΔνη 1/2018.151.

¹⁹⁹ Πανταζόπουλος Στ., όπ.π. (υποσ. 9), σελ. 701 · Βαθρακοκόιλης Α./Πλαγάκος Γ., Ο πίνακας κατάταξης και η ανακοπή κατ' αυτού, 2020, σελ. 228.

²⁰⁰ Πανταζόπουλος Στ., όπ.π. (υποσ. 9), σελ. 703.

υποκειμενική ενέργεια²⁰¹. Από την άλλη, η ρύθμιση του α. 937 ΚΠολΔ δικαιολογείται ιδίως λόγω της *erga omnes* ενέργειας της απόφασης της δίκης περί την εκτέλεση, και ως εκ τούτου, για την εφαρμογή της στη δίκη του α. 979 ΚΠολΔ, θα πρέπει να εναρμονιστεί με τις ιδιαιτερότητες της ανακοπής αυτής²⁰².

Οι ιδιαιτερότητες της ανακοπής του α. 979 ΚΠολΔ έχουν δημιουργήσει ζητήματα ως προς το επιτρεπτό ή μη άσκησης παρέμβασης στην ανακοπή αυτή από τους δανειστές, αλλά και αν δεχθούμε ότι νομιμοποιείται ο δανειστής στην άσκηση παρέμβασης, ζήτημα δημιουργείται και σχετικά με το τι μορφή θα λάβει η παρέμβαση αυτή.

Συγκεκριμένα, εξαιτίας της απροσφορότητας της παρέμβασης να επιδράσει στις έννομες σχέσεις των καταταγέντων, διατυπώθηκαν επιφυλάξεις²⁰³ σχετικά με τη σκοπιμότητα της παρέμβασης στην προκείμενη δίκη. Μάλιστα, υποστηρίζεται η άποψη ότι δεν είναι νοητή η παρέμβαση στη δίκη της ανακοπής κατά του πίνακα κατάταξης²⁰⁴, διότι το αίτημα της ανακοπής είναι μεταρρυθμιστικό και η απόφαση που θα εκδοθεί ισχύει μόνο για τους διαδίκους της δίκης, χωρίς να επηρεάζει τη θέση κατάταξης των λοιπών καταταγέντων δανειστών. Σύμφωνα με την ίδια αυτή άποψη, οι συνέπειες της προσβολής του πίνακα διέπονται από την «αρχή της σχετικότητας» και συνεπώς δεν δικαιολογείται έννομο συμφέρον για την άσκηση οιασδήποτε μορφής παρέμβασης.

Η θέση αυτή περί αποκλεισμού της παρέμβασης στη δίκη ανακοπής κατά του πίνακα κατάταξης συνάδει περισσότερο και με τη θέση της νομολογίας περί ενιαίας αλλά όχι αδιαίρετης πράξης κατάταξης. Άλλωστε, υπέρ της υποκειμενικής ενέργειας των συνεπειών της απόφασης συνηγορεί και η πρόβλεψη του νόμου σχετικά με την άσκηση της ανακοπής κατά των δανειστών των οποίων προσβάλλεται η κατάταξη (α. 979 παρ. 2 εδ. γ' ΚΠολΔ). Ακόμη, η ευδοκίμηση της ανακοπής δεν άγει σε ακύρωση του όλου πίνακα, αλλά αναμορφώνει τον πίνακα, αποβάλλοντας τον καθ' ου και κατατάσσοντας τον ανακόπτοντα στο αποδεσμευμένο ποσό, χωρίς να ωφελείται άλλος δανειστής που δεν άσκησε ανακοπή²⁰⁵.

²⁰¹ Βαθρακοκόιλης Α./Πλαγάκος Γ., όπ.π., σελ. 228.

²⁰² *Ibid.*

²⁰³ Μιχαηλίδου Χ, όπ.π., σελ. 493-494.

²⁰⁴ Νικολόπουλος Γ., όπ.π., σελ. 220-221

²⁰⁵ ΑΠ 189/2016 ΤΝΠ ΝΟΜΟΣ · Κεραμέυς/Κονδύλης/Νίκας (-Κιουπτσίδου-Στρατουδάκη), όπ.π., α. 979 παρ. 40.

Υπό το φως των ανωτέρω, κατά τη γνώμη μας, προκρίνεται ως ορθότερη η θέση περί αποκλεισμού της κύριας και αυτοτελούς πρόσθετης παρέμβασης του δανειστή στη δίκη της ανακοπής κατά του πίνακα κατάταξης. Άλλωστε, στη δίκη αυτή οι δανειστές συνδέονται με σχέση απλής ομοδικίας, κάθε καταταγείς δανειστής έχει το δικαίωμα να ασκήσει αυτοτελώς ανακοπή του α. 979 ΚΠολΔ, οπότε δεν προκύπτει κάποια ωφέλεια για τον δανειστή από την άσκηση παρέμβασης στη δίκη της ανακοπής κατά του πίνακα κατάταξης. Θα πρέπει, ωστόσο, να γίνει δεκτό πως δύναται να ασκηθεί απλή πρόσθετη παρέμβαση από δανειστή προς υποστήριξη του ανακόπτοντος δανειστή.

Σε κάθε περίπτωση, έχει υποστηριχθεί και η άποψη περί επιτρεπτού της άσκησης παρέμβασης στην υπό εξέταση δίκη. Ειδικότερα, σύμφωνα με μία πρώτη άποψη, δεδομένου ότι η απόφαση επί της ανακοπής δεν επηρεάζει τους μη διαδίκους δανειστές, υποστηρίχθηκε ότι η παρέμβαση που ασκείται στη δίκη της ανακοπής κατά του πίνακα κατάταξης από άλλο δανειστή αποτελεί απλή πρόσθετη παρέμβαση²⁰⁶.

Σύμφωνα με άλλη άποψη²⁰⁷, θα πρέπει να διακρίνουμε μεταξύ της παρέμβασης που ασκείται από δανειστή που δεν συμπεριλήφθηκε στον πίνακα κατάταξης και της παρέμβασης που ασκείται από καταταγέντα δανειστή. Στην πρώτη περίπτωση, καταρχήν ο δανειστής που αναγγέλθηκε και δεν κατατάχθηκε στον πίνακα διανομής οφείλει να ασκήσει την ανακοπή του α. 979 ΚΠολΔ εντός της προβλεπόμενης προθεσμίας. Η απώλεια της προθεσμίας συνεπάγεται την απώλεια της προσδοκίας συμμετοχής του στο πλειστηρίασμα, και συνεπώς δεν έχει έννομο συμφέρον να παρέμβει στη δίκη της ανακοπής που άσκησε έτερος δανειστής²⁰⁸.

Στη δεύτερη περίπτωση, ήτοι αν ο δανειστής που επιθυμεί να παρέμβει έχει καταταγεί στον πίνακα κατάταξης, η ανωτέρω θέση υποστηρίζει ότι θα πρέπει να μπορεί να συμμετάσχει ο δανειστής στη δίκη της ανακοπής άλλου δανειστή διότι η κατάταξη του παρεμβαίνοντος δανειστή θα επηρεαστεί από την ανακοπή και συνεπώς η παρέμβαση τυγχάνει αυτοτελής πρόσθετη, χωρίς όμως ο παρεμβαίνων δανειστής να αποκτά εξουσίες προσβολής αυτοτελώς του πίνακα κατάταξης, καθώς κάτι τέτοιο θα καταστρατηγούσε την προθεσμία προσβολής του. Ο χαρακτηρισμός

²⁰⁶ ΑΠ 332/1994 ΤΝΠ ΝΟΜΟΣ.

²⁰⁷ Κουσουλής Σ., όπ.π. (υποσ. 86), σελ. 102-103.

²⁰⁸ *Ibid*, σελ. 103-105.

της παρέμβασης ως αυτοτελούς πρόσθετης προκύπτει από τη διαπλαστική ενέργεια της αποφάσεως που ακυρώνει ή μεταρρυθμίζει τον πίνακα²⁰⁹. Και η άποψη αυτή φρονούμε ότι δεν είναι ορθή, καθώς παραβλέπει την υποκειμενική ενέργεια της απόφασης επί της ανακοπής κατά του πίνακα κατάταξης.

Άλλη άποψη υποστηρίζει ότι η παρέμβαση του δανειστή στη δίκη κατά του πίνακα κατάταξης είναι κύρια²¹⁰. Σύμφωνα με την άποψη αυτή, ο κυρίως παρεμβαίνων δανειστής αντιποιείται τη θέση κατάταξης που επιδιώκει ο ανακόπτων²¹¹, εξυπακούεται, δε, ότι η αξίωση της κύριας παρέμβασης θα πρέπει να αφορά το αντικείμενο της κύριας δίκης²¹². Η άποψη αυτή, κατά τη γνώμη μας δεν είναι ορθή, διότι καταστρατηγεί το θεσμικό πλαίσιο της ανακοπής κατά του πίνακα κατάταξης. Γι' αυτό το λόγο, άλλωστε, στην πράξη δεν ασκούνται κύριες παρεμβάσεις στην υπό εξέταση ανακοπή, αφού ο δανειστής που θίγεται νομιμοποιείται να ασκήσει αυτοτελώς την ανακοπή του α. 979 ΚΠολΔ²¹³.

2.8. Παρέμβαση στη δίκη της ανακοπής κατά της δήλωσης τρίτου α. 986 ΚΠολΔ

2.8.1. Η ανακοπή κατά της δήλωσης τρίτου κατ' α. 986 ΚΠολΔ

Στην κατάσχεση εις χείρας τρίτου, σύμφωνα με τη διάταξη του α. 985 παρ. 1 και 2 ΚΠολΔ, ο τρίτος, που τυγχάνει δανειστής του καθ' ου η εκτέλεση οφειλέτη, υποχρεούται, εφόσον του επιδοθεί νόμιμα κατασχετήριο εις χείρας τρίτου, να προβεί σε δήλωση, αρνητική ή θετική, ενώπιον του αρμόδιου Ειρηνοδικείου.

Πιο συγκεκριμένα, όπως προβλέπει ο ΚΠολΔ στη διάταξη του α. 985, ο τρίτος, στα χέρια του οποίου επιβάλλεται η κατάσχεση απαίτησης του καθ' ου η εκτέλεση, οφείλει εντός προθεσμίας οκτώ ημερών από την επίδοση σ' αυτόν του κατασχετηρίου να δηλώσει στη γραμματεία του ειρηνοδικείου του τόπου της κατοικίας του, αν υπάρχει η απαίτηση και σε καταφατική περίπτωση να ενεργήσει

²⁰⁹ *Ibid*, σελ. 106-109.

²¹⁰ Μπρίνιας Ι., ό.π. (υποσ. 12), σελ. 526.

²¹¹ Δημητρίου Δ., Ο έλεγχος της διαδικασίας και των απαιτήσεων κατά τη διανομή του πλειστηριάσματος, 2004, σελ. 352-354.

²¹² Βαθρακοκόιλης Α./Πλαγάκος Γ., ό.π., σελ. 234.

²¹³ *Ibid*, σελ. 236.

σύμφωνα με τα οριζόμενα ειδικότερα στο άρθρο 988 ΚΠολΔ, ενώ αν η απαίτηση δεν υπάρχει ή αν αυτή είναι ακατάσχετη, πρέπει να προβεί σε αντίστοιχη αρνητική δήλωση²¹⁴.

Με τον τρόπο αυτό, ο τρίτος, που δεν έχει κάποιο έννομο συμφέρον, υποχρεούται να συμμετάσχει στην εκτελεστική διαδικασία²¹⁵. Αρκεί υποστατή κατάσχεση για να γεννηθεί η υποχρέωση του τρίτου για υποβολή δήλωσης²¹⁶. Συνεπώς, υποχρέωση του τρίτου δεν γεννάται μόνο στην περίπτωση που η κατάσχεση είναι ανυπόστατη²¹⁷.

Το περιεχόμενο της δήλωσης του τρίτου μπορεί να είναι καταφατικό ή αρνητικό. Θετική είναι η δήλωση όταν ο τρίτος αποδέχεται ότι υπάρχει η απαίτηση που κατασχέθηκε ή ότι έχει στα χέρια του το κατασχεμένο πράγμα ή ότι έχει υποχρέωση για τη μεταβίβαση της κυριότητας του κινητού πράγματος²¹⁸.

Στον αντίποδα, αρνητική είναι η δήλωση όταν ο τρίτος αρνείται ότι υπάρχει η απαίτηση ή το κινητό ή η υποχρέωση για τη μεταβίβαση κυριότητας κινητού²¹⁹.

Η παράλειψη του τρίτου να προβεί στη δήλωση, εξομοιούται με αρνητική δήλωση, με συνέπεια εάν ο τρίτος παραλείψει να υποβάλλει δήλωση για το αν υπάρχει η απαίτηση που κατασχέθηκε στα χέρια του ή υποβάλλει ανακριβή δήλωση, να ευθύνεται έναντι του κατασχόντος σε αποζημίωση, για τις ζημίες που τυχόν υπέστη από την παράλειψη ή την υποβολή ανακριβούς δήλωσης²²⁰.

Η κατά πλάσμα του νόμου αρνητική δήλωση του τρίτου, προς την οποία εξομοιώνεται η παράλειψή του να δηλώσει αν οφείλει ή όχι την κατασχεθείσα απαίτηση, δεν έχει άλλες συνέπειες, εκτός από την υποχρέωση αυτού να αποκαταστήσει τη ζημία που προκάλεσε στον κατασχόντα, χωρίς ο τελευταίος να είναι υποχρεωμένος να ασκήσει προηγουμένως και εμπροθέσμως την ανακοπή του άρθρου 986 ΚΠολΔ²²¹.

Κατά της ρητής ή σιωπηρής αρνητικής δήλωσης, παρέχεται στον κατασχόντα το δικαίωμα να ασκήσει εντός προθεσμίας τριάντα (30) ημερών από της δηλώσεως

²¹⁴ ΑΠ 605/2022 ΤΝΠ ΙΣΟΚΡΑΤΗΣ.

²¹⁵ Πανταζόπουλος Στ., όπ.π. (υποσ. 9), σελ. 752.

²¹⁶ *Ibid*, σελ. 753.

²¹⁷ ΑΠ 605/2022, ΑΠ 992/2021 ΤΝΠ ΙΣΟΚΡΑΤΗΣ.

²¹⁸ Πανταζόπουλος Στ., όπ.π. (υποσ. 9), σελ. 754.

²¹⁹ *Ibid*, σελ. 755.

²²⁰ ΑΠ 605/2022 ΤΝΠ ΙΣΟΚΡΑΤΗΣ.

²²¹ ΑΠ 448/2016 ΤΝΠ ΙΣΟΚΡΑΤΗΣ.

την ανακοπή του α. 986 ΚΠολΔ, επικαλούμενος ανακρίβεια της δήλωσης, και να ζητήσει την ακύρωση της δήλωσης του τρίτου, αμφισβητώντας τα πραγματικά περιστατικά που τη συνιστούν, καθώς και την καταδίκη του τρίτου στην καταβολή του κατασχεμένου ποσού ή την απόδοση του κατασχεμένου πράγματος, κατ' άρθρο 990 του ΚΠολΔ²²². Η ανακοπή του α. 986 ΚΠολΔ αποτελεί το αποκλειστικό ένδικο βοήθημα για την αμφισβήτηση της δηλώσεως του τρίτου ή της παραλείψεως δηλώσεως²²³.

Ως προς το περιεχόμενό της, η ανακοπή πρέπει να περιέχει με θεμελιωμένο τρόπο, χωρίς να αρκεί η γενική αναφορά²²⁴, τους λόγους, οι οποίοι αναφέρονται στην ανακρίβεια της δηλώσεως, που κρίνεται μόνο αντικειμενικά, ανεξάρτητα δηλαδή από την υποκειμενική αντίληψη του δηλούντος και την καλή ή κακή πίστη του²²⁵. Συνεπώς, στο δικόγραφο της ανακοπής του άρθρου 986 ΚΠολΔ, που αποτελεί μορφή της γενικής ανακοπής του άρθρου 583 του ίδιου Κώδικα²²⁶, ο ανακόπτων οφείλει να προσδιορίζει, κατά τα ουσιώδη στοιχεία της, την απαίτηση, αφού ο ανακόπτων φέρει το βάρος της απόδειξης της κατασχεμένης απαίτησης, αλλιώς το δικόγραφο είναι αόριστο²²⁷. Ο τρίτος φέρει το βάρος επικλήσεως και αποδείξεως των ενστάσεών του κατά της απαίτησης²²⁸.

Περαιτέρω, σύμφωνα με το άρθρο 990 του ΚΠολΔ, η ανακοπή κατά της δηλώσεως τρίτου γίνεται δεκτή εφόσον η δήλωση δεν αληθεύει είτε ως προς τα πραγματικά περιστατικά είτε ως προς το νομικό χαρακτηρισμό των περιστατικών²²⁹.

Συνακόλουθα τούτων, αντικείμενο της σχετικής δίκης, που δημιουργείται μεταξύ του κατασχόντος και του τρίτου, είναι η εκδίκαση της απαίτησης του καθ' ου η εκτέλεση κατά του τρίτου, ώστε να διαπιστωθεί αν ο τρίτος έχει ή όχι και με ποιους περιορισμούς οφειλές προς τον οφειλέτη του κατασχόντος²³⁰, ήτοι η αναγνώριση της ύπαρξης και της εκτέλεσης της οφειλής του καθ' ου η κατάσχεση κατά του τρίτου με

²²² ΑΠ 992/2021 ΤΝΠ ΙΣΟΚΡΑΤΗΣ.

²²³ ΑΠ 992/2021 ΤΝΠ ΙΣΟΚΡΑΤΗΣ, ΑΠ 15/1993, ΕΕΝ 1994.33 · Πανταζόπουλος Στ., όπ.π. (υποσ. 9), σελ. 763 · Κεραμεύς/Κονδύλης/Νίκας (-Ορφανίδης Γ.), όπ.π., α. 986 παρ. 8.

²²⁴ Κεραμεύς/Κονδύλης/Νίκας (-Ορφανίδης Γ.), όπ.π., α. 986 παρ. 18.

²²⁵ ΑΠ 1364/2021 ΤΝΠ ΙΣΟΚΡΑΤΗΣ.

²²⁶ Πανταζόπουλος Στ., όπ.π. (υποσ. 9), σελ. 763 · Κεραμεύς/Κονδύλης/Νίκας (-Ορφανίδης Γ.), όπ.π., α. 986 παρ. 7.

²²⁷ ΑΠ 480/2012, 256/2011 ΤΝΠ ΙΣΟΚΡΑΤΗΣ.

²²⁸ Κεραμεύς/Κονδύλης/Νίκας (-Ορφανίδης Γ.), όπ.π., α. 986 παρ. 20.

²²⁹ ΑΠ 1364/2021 ΤΝΠ ΙΣΟΚΡΑΤΗΣ.

²³⁰ ΑΠ 1364/2021, 992/2021 ΤΝΠ ΙΣΟΚΡΑΤΗΣ.

τους τυχόν υπάρχοντες περιορισμούς²³¹.

Κατά την ορθότερη άποψη²³², στην ανακοπή σωρεύονται δύο αιτήματα, ένα αναγνωριστικό-καταψηφιστικό, όπως αμέσως προηγουμένως εκτέθηκε, και ένα διαπλαστικό, που συνίσταται στην ακύρωση της δήλωσης του τρίτου, και προϋποθέτει την ύπαρξη του αναγνωριστικού-καταψηφιστικού αιτήματος.

Η δίκη της ανακοπής του α. 986 ΚΠολΔ δεν ανοίγει δίκη περί την εκτέλεση²³³. Αυτό προκύπτει και από τη σχετική παραπομπή στις γενικές διατάξεις του ΚΠολΔ για την αρμοδιότητα, ήτοι την παραπομπή στις διατάξεις των α. 13 και 22 επ. ΚΠολΔ. Ο νόμος δεν παραπέμπει στις διατάξεις που αφορούν τις δίκες περί την εκτέλεση (α. 933 επ. ΚΠολΔ) και συνεπώς δεν εφαρμόζονται στην ανακοπή αυτή οι διατάξεις αυτές.

2.8.2. Το τεκμήριο του α. 33 ΚΕΔΕ και η ανακοπή κατά δηλώσεως τρίτου κατ' α. 34 ΚΕΔΕ

Σημαντικό προνόμιο στη διοικητική εκτέλεση υπέρ του Δημοσίου παρέχεται με το άρθρο 33 ΚΕΔΕ. Σύμφωνα με τη διάταξη αυτή, αν ο τρίτος, εις χείρας του οποίου κατάσχονται κινητά πράγματα οφειλέτη του Δημοσίου, παραλείψει να υποβάλλει αρνητική δήλωση νομότυπα και εμπρόθεσμα, τεκμαίρεται ότι υπέβαλλε θετική δήλωση.

Δηλαδή, αν ο τρίτος δεν προβεί σε δήλωση ή προβεί μεν σε δήλωση αλλά όχι με τον τύπο του α. 32 ΚΕΔΕ ή εκπρόθεσμα, λογίζεται ως οφειλέτης της ποσότητας για την οποία έγινε η κατάσχεση²³⁴. Ο τρίτος καθίσταται έτσι οφειλέτης του Δημοσίου.

Η διάταξη αυτή, πριν την τροποποίησή της με τον ν. 3842/2010, δεν παρείχε στον τρίτο τη δυνατότητα αμφισβήτησης της οφειλής του, με αποτέλεσμα ο τρίτος που δεν υπέβαλλε δήλωση ή υπέβαλλε εκπρόθεσμα ή άνευ τηρήσεως των νόμιμων

²³¹ Πανταζόπουλος Στ., όπ.π. (υποσ. 9), σελ. 763.

²³² *Ibid.*

²³³ ΑΠ 448/2016 ΤΝΠ www.areiospagos.gr · Πανταζόπουλος Στ., όπ.π. (υποσ. 9), σελ. 771 · Κεραμεύς/Κονδύλης/Νίκας (-Ορφανίδης Γ.), όπ.π., α. 986 παρ. 24 · Γέσιου – Φαλτσή Π., Ανακοπή του τρίτου (936 ΚΠολΔ) και ανακοπή κατά δηλώσεως του τρίτου (986 ΚΠολΔ) υπό το φως της εφαρμοστέας διαδικασίας κατά το ν. 4335/2015 – Ανάγκη νομοθετικής παρεμβάσεως, ΕλλΔνη 2/2021.326.

²³⁴ ΑΠ 1383/2012 ΤΝΠ www.areiospagos.gr.

τύπων του α. 32 ΚΕΔΕ, να λογίζεται κατ' αμάχητο τεκμήριο οφειλέτης του Δημοσίου, χωρίς δυνατότητα ανταπόδειξης περί μη ύπαρξης οφειλής του. Η διάταξη επικρίθηκε έντονα από τη θεωρία²³⁵, ωστόσο η νομολογία τάχθηκε υπέρ της συνταγματικότητας της διάταξης, με το επιχείρημα ότι ο τρίτος δύναται να προστατευθεί μέσω της προσφυγής του στα αρμόδια δικαστήρια²³⁶. Ακολούθως, με την τροποποίηση του ν. 3842/2010 εισήχθη δυνατότητα του οφειλέτη να ανταποδείξει την ύπαρξη οφειλής του και μάλιστα εξωδικαστικά ενώπιον της αρμόδιας αρχής. Συνεπώς, το τεκμήριο που παρέχεται μέσω της διάταξης αυτής υπέρ του Δημοσίου είναι πλέον μαχητό, συμβαδίζοντας έτσι περισσότερο με τις συνταγματικές επιταγές.

Σύμφωνα με τη διάταξη του α. 34 ΚΕΔΕ, το Δημόσιο δύναται να ασκήσει κατά της αρνητικής δήλωσης του τρίτου ανακοπή, αμφισβητώντας την ειλικρίνεια του τρίτου. Προϋπόθεση είναι η νομότυπη και εμπρόθεσμη υποβολή αρνητικής δήλωσης²³⁷, καθώς σε περίπτωση μη υποβολής δήλωσης, τεκμαίρεται υπέρ του δημοσίου ότι ο τρίτος προέβη σε θετική δήλωση και το δημόσιο δεν έχει έννομο συμφέρον για άσκηση ανακοπής (α. 33 ΚΕΔΕ).

Συνεπώς, η διαφορά της προκείμενης ανακοπής από αυτήν του άρθρου 986 ΚΠολΔ έγκειται στο ότι ενώ η ανακοπή του ΚΠολΔ ασκείται και κατά πλασματικά αρνητικής δήλωσης, η οποία υφίσταται αν ο τρίτος δεν υπέβαλλε δήλωση διότι η παράλειψή του αυτή εξομοιούται με αρνητική δήλωση (α. 985 παρ. 3 ΚΠολΔ), η ανακοπή του α. 34 ΚΕΔΕ μπορεί να ασκηθεί μόνο κατά εμπρόθεσμης και νομότυπης αρνητικής δήλωσης, καθώς σε οποιαδήποτε άλλη περίπτωση, η μη υποβολή δήλωσης νομότυπα και εμπρόθεσμα εξομοιούται με θετική δήλωση και το Δημόσιο δεν έχει έννομο συμφέρον για άσκηση ανακοπής. Κατά τα λοιπά, η διάταξη του α. 986 ΚΠολΔ εφαρμόζεται και στην ανακοπή του α. 34 ΚΕΔΕ συμπληρωματικά, κατά ρητή παραπομπή του α. 34 εδ. β' ΚΕΔΕ.

²³⁵ Ενδεικτικά Παπαχρήστου Β., Οι ανακοπές του ΚΕΔΕ (πριν και μετά την ισχύ του Ν. 1406/83), Δ 20.275 επ. · Μάζης Π., Κατάσχεση στα χέρια τρίτου με βάση τις διατάξεις του ΚΕΔΕ - Ανακριβής από παραδρομή δήλωση του τρίτου και διόρθωσή της με συμπληρωματική εκπρόθεσμη δήλωσή του-Αντισυνταγματικότητα άρθρου 33 ΚΕΔΕ, που ορίζει ότι ο τρίτος αν δε προβεί σε εμπρόθεσμη δήλωση λογίζεται οφειλέτης όλης της κατασχεθείσας ποσότητας (Γνωμοδότηση) , ΕλλΔνη (47) 2006. 724

²³⁶ ΕφΑθ 7654/1986, Δ 18.174 επ.

²³⁷ Γέροντας Α. - Ψάλτης Α., όπ.π., σελ. 484.

2.8.3. Μορφές παρέμβασης στη δίκη της ανακοπής κατά της δήλωσης τρίτου α. 986 ΚΠολΔ

Η δίκη της ανακοπής του α. 986 ΚΠολΔ δεν ανοίγει δίκη περί την εκτέλεση²³⁸. Αυτό προκύπτει και από τη σχετική παραπομπή στις γενικές διατάξεις του ΚΠολΔ για την αρμοδιότητα, ήτοι την παραπομπή στις διατάξεις των α. 13 και 22 επ. ΚΠολΔ. Ο νόμος δεν παραπέμπει στις διατάξεις που αφορούν τις δίκες περί την εκτέλεση (α. 933 επ. ΚΠολΔ) και συνεπώς δεν εφαρμόζονται στην ανακοπή αυτή οι σχετικές διατάξεις.

Δεδομένου ότι η δίκη της ανακοπής του α. 986 ΚΠολΔ δεν αποτελεί δίκη περί την εκτέλεση, δεν εφαρμόζεται και η διάταξη του α. 937 ΚΠολΔ, που θεμελιώνει το έννομο συμφέρον κάθε δανειστή για την άσκηση παρέμβασης. Στο παρελθόν, είχε υποστηριχθεί η θέση²³⁹ ότι μπορεί η δίκη της ανακοπής του α. 986 ΚΠολΔ να συνιστά δίκη περί την εκτέλεση και να εφαρμόζεται η διάταξη του α. 937 ΚΠολΔ. Σύμφωνα με την ίδια άποψη, δεν νοείται στη δίκη αυτή παρέμβαση του δανειστή σύμφωνα με τις γενικές διατάξεις, καθώς δεν διαθέτει το έννομο συμφέρον που απαιτείται από τη διάταξη του α. 68 ΚΠολΔ, αλλά διαθέτει μόνο οικονομικό – πραγματικό συμφέρον, που δικαιολογεί την άσκηση παρέμβασης μόνο με τη διάταξη του α. 937 ΚΠολΔ.

Θα πρέπει να γίνει δεκτό ότι στην προκείμενη δίκη, που δεν συνιστά δίκη περί την εκτέλεση, ο δανειστής μπορεί να συμμετάσχει σύμφωνα με τις γενικές διατάξεις του ΚΠολΔ, ήτοι με τις διατάξεις των α. 80 επ. ΚΠολΔ. Ωστόσο, πράγματι αμφισβητείται το αν ο δανειστής έχει έννομο συμφέρον για την άσκηση παρέμβασης στη σχετική δίκη²⁴⁰. Πειστικά υποστηρίζεται ότι οι δανειστές, ανεξαρτήτως υποβολής ή όχι κατάσχεσης εκ μέρους τους, μπορούν να συμμετάσχουν στη δίκη με άσκηση πρόσθετης παρέμβασης, με το έννομο συμφέρον τους να συνίσταται στο ότι το κατασχεμένο πράγμα θα αποτελέσει περιουσιακό στοιχείο του καθ' ου και θα ικανοποιηθούν από αυτό²⁴¹.

²³⁸ ΑΠ 448/2016 ΤΝΠ www.areiospagos.gr · Πανταζόπουλος Στ., όπ.π. (υποσ. 9), σελ. 771 · Κεραμής/Κονδύλης/Νίκας (-Ορφανίδης Γ.), όπ.π., α. 986 παρ. 24.

²³⁹ Κουσουλής Σ., όπ.π.(υποσ. 86), σελ. 120-121.

²⁴⁰ Κεραμής/Κονδύλης/Νίκας (-Ορφανίδης Γ.), όπ.π., α. 986 παρ. 43.

²⁴¹ Πανταζόπουλος Στ., όπ.π. (υποσ. 9), σελ. 769 · Γέσιου-Φαλτσή Π., Δίκαιο Αναγκαστικής Εκτέλεσης – Ειδικό Μέρος ΙΙβ, β' έκδοση, 2018, παρ. 64, αριθμ. 276-277.

Κατά την κρατούσα άποψη²⁴², τρίτος, ο οποίος αντιποιείται το κατασχεμένο κινητό ή την κατασχεθείσα απαίτηση, όπως στην περίπτωση εκχώρησης που ολοκληρώθηκε πριν την επιβολή της κατάσχεσης²⁴³, είναι δυνατό να ασκήσει κύρια παρέμβαση με αίτημα την αναγνώριση ή και την καταγήφιση του δικαιώματός του. Έχει γίνει δεκτό²⁴⁴ ότι μπορεί και ο ίδιος ο καθ' ου να ασκήσει παρέμβαση σε περίπτωση που έχει διαταχθεί αναστολή, χωρίς όμως να προκρίνεται ως ορθή μια τέτοια θέση.

Περαιτέρω, ο καθ' ου η εκτέλεση οφειλέτης έχει έννομο συμφέρον, σύμφωνα με τη διάταξη του α. 80 ΚΠολΔ, να παρέμβει πρόσθετα υπέρ του ανακόπτοντος-κατασχόντος²⁴⁵, με το έννομο συμφέρον του να εξειδικεύεται στην αποφυγή κατάσχεσης και έτερων περιουσιακών του στοιχείων²⁴⁶. Ακόμα, ο καθ' ου η εκτέλεση οφειλέτης δύναται να παρέμβει και υπέρ του καθ' ου η ανακοπή τρίτου, καθώς σε περίπτωση που γίνει δεκτή η ανακοπή, θα επέλθει εκ του νόμου εκχώρηση της απαίτησης που διατηρεί κατά του τρίτου²⁴⁷, και ως εκ τούτου θα απωλέσει την αξίωσή του. Υποστηρίζεται, ωστόσο, και η θέση ότι δεν είναι επιτρεπτή μια τέτοια παρέμβαση υπέρ του τρίτου από τον καθ' ου η εκτέλεση οφειλέτη²⁴⁸.

Έχει υποστηριχθεί ότι η πρόσθετη παρέμβαση που ασκείται από τον καθ' ου η κατάσχεση είναι αυτοτελής πρόσθετη, λόγω της διαπλαστικής ενέργειας της απόφασης που ακυρώνει τη δήλωση τρίτου²⁴⁹. Από την άλλη πλευρά, υποστηρίχθηκε²⁵⁰ και η θέση ότι δεν πρόκειται περί αυτοτελούς πρόσθετης παρέμβασης αλλά περί απλής πρόσθετης παρέμβασης, διότι η ανακοπή έχει ως κύριο αίτημα την αναγνώριση της απαίτησης και τα υποκειμενικά όρια της απόφασης που θα εκδοθεί επί της ανακοπής δεν καταλαμβάνουν τον καθ' ου η εκτέλεση οφειλέτη. Ορθότερη, κατά την άποψή μας, είναι η άποψη περί απλής πρόσθετης παρέμβασης, καθώς το κύριο αντικείμενο της ανακοπής είναι η αναγνώριση της ύπαρξης της

²⁴² Πανταζόπουλος Στ., όπ.π. (υποσ. 9), σελ. 769 · Οικονόμου Κ.(-Πανταζόπουλος Αθ.), Ομοδικία και Συμμετοχή τρίτων στην Πολιτική Δίκη, 2018, Νομική Βιβλιοθήκη, σελ. 130 · Γέσιου-Φαλτσή Π., όπ.π. (υποσ. 241), σελ. 203 · Κεραμεύς/Κονδύλης/Νίκας (-Ορφανίδης Γ.), όπ.π., α. 986 παρ. 42.

²⁴³ ΑΠ 156/1936, Δικαστική 1936.544.

²⁴⁴ ΕφΑθ 937/2004, ΧρΙΔ 2004.547.

²⁴⁵ ΜονΠρωτΘεσ 13770/2018 ΤΝΠ ΝΟΜΟΣ.

²⁴⁶ Πανταζόπουλος Στ., όπ.π. (υποσ. 9), σελ. 769.

²⁴⁷ *Ibid*.

²⁴⁸ Κεραμεύς/Κονδύλης/Νίκας (- Ορφανίδης Γ.), όπ.π., α. 986 παρ. 40.

²⁴⁹ ΕφΑθ 3805/1987, ΕλλΔνη 29/1988.1617 · Πανταζόπουλος Στ., όπ.π. (υποσ. 9), σελ. 769.

²⁵⁰ Κουρούλης Σ., όπ.π.(υποσ. 86), σελ. 119-120.

απαίτησης.

2.9. Παρέμβαση δανειστή στις δίκες λήψης ρυθμιστικών μέτρων

Κατά τον Μπέη, εκτελεστικές δίκες είναι εκείνες που διεξάγονται στο πλαίσιο της εκτελεστικής διαδικασίας και έχουν ως αντικείμενο είτε την ακύρωση πράξεων της αναγκαστικής εκτέλεσης είτε τη λήψη ρυθμιστικών μέτρων για την ορθολογική διεξαγωγή της²⁵¹. Οποιαδήποτε διαγνωστική δίκη έχει ως αντικείμενο το κύρος της εκτέλεσης ή διευκολύνει τη διαδικασία επίσπευσης εκτέλεσης συνιστά «δίκη περί την εκτέλεση»²⁵².

Ωστόσο, έχει υποστηριχθεί και η άποψη²⁵³ ότι οι δίκες στις οποίες λαμβάνονται τέτοια ρυθμιστικά μέτρα δεν ανοίγουν δίκες περί την εκτέλεση, με κύριο επιχείρημα ότι στις δίκες αυτές εφαρμόζονται ιδίως οι διατάξεις των ασφαλιστικών μέτρων ή της εκουσίας δικαιοδοσίας. Η θέση αυτή δεν φαίνεται να επικράτησε, καθώς κατά την κρατούσα άποψη στις δίκες περί την εκτέλεση περιλαμβάνονται και οι δίκες λήψης ρυθμιστικών μέτρων.

Οι δίκες που αφορούν την πορεία των πράξεων εκτέλεσης είναι οι δίκες στις οποίες λαμβάνονται ρυθμιστικά μέτρα. Σε αυτές περιλαμβάνονται οι δίκες που προβλέπονται στις διατάξεις των α. 954 παρ. 4, 956 παρ. 5, 962, 973 παρ. 4, 1000, 1022 και 1034 παρ. 2 ΚΠολΔ.

Και στις δίκες αυτές τυγχάνει εφαρμογής το α. 937 ΚΠολΔ, οπότε θεμελιώνεται οικονομικό – πραγματικό συμφέρον του δανειστή για την άσκηση της παρέμβασης. Το είδος της παρέμβασης εξαρτάται από τη μορφή του αιτήματος της παρέμβασης, από τον χαρακτήρα της νομιμοποίησης και το έννομο συμφέρον του παρεμβαίνοντος δανειστή²⁵⁴.

Δύο εκ των σημαντικότερων δικών που αφορούν λήψη ρυθμιστικών μέτρων στην εκτελεστική διαδικασία είναι η δίκη για την υποκατάσταση επισπεύδοντος (α. 973 παρ. 4 ΚΠολΔ) και η δίκη ανακοπής για τη διόρθωση της κατασχετήριας έκθεσης (α.954 παρ. 4 ΚΠολΔ).

²⁵¹ Μπέης Κ., όπ.π. (υποσ. 1), σελ. 108-109.

²⁵² Μπρίνιας Ι., όπ.π. (υποσ. 12), σελ. 518.

²⁵³ Γιαννόπουλος Π., όπ.π. (υποσ. 81), σελ. 37-38.

²⁵⁴ Κουσούλης Σ., όπ.π. (υποσ. 86), σελ. 111.

Όσον αφορά τη δίκη υποκατάστασης επισπεύδοντος κατ' α. 973 παρ. 4 ΚΠολΔ, η παρέμβαση του δικαστηρίου προϋποθέτει αίτηση του ενδιαφερόμενου να υποκαταστήσει εκείνος τον επισπεύδοντα. Η αίτηση αυτή μπορεί να είναι και παρεμπίπτουσα, όταν στην εκκρεμή δίκη ασκείται παρέμβαση άλλου δανειστή που αιτείται να υποκαταστήσει ο ίδιος τον επισπεύδοντα²⁵⁵. Η αίτηση πρέπει να απευθύνεται υποχρεωτικά τόσο κατά του επισπεύδοντος, όσο και κατά του καθ' ου η εκτέλεση οφειλέτη, οι οποίοι τελούν σε σχέση αναγκαίας ομοδικίας²⁵⁶. Αρμόδιο δικαστήριο για την άσκηση της αίτησης τυγχάνει το δικαστήριο που είναι αρμόδιο για την ανακοπή του α. 933 ΚΠολΔ, ήτοι το ειρηνοδικείο ή το μονομελές πρωτοδικείο, αναλόγως του από ποιο δικαστήριο εξεδόθη ο εκτελεστός τίτλος. Η κατά τόπον αρμοδιότητα θα προκύψει από τον τόπο εκτέλεσης. Η διαδικασία που ακολουθείται για την εκδίκαση της αίτησης είναι αυτή των ασφαλιστικών μέτρων (α. 686 επ. ΚΠολΔ).

Σε περίπτωση που η αίτηση για δικαστική υποκατάσταση γίνει δεκτή, η απόφαση που εκδίδεται είναι διαπλαστική²⁵⁷ και ισχύει *erga omnes*. Η υποκατάσταση δεν επέρχεται αυτοδικαίως με την έκδοση της απόφασης, αλλά απλώς παρέχει στον αιτούντα δανειστή τη δυνατότητα να υποκατασταθεί, εφόσον προβεί σε δήλωση υποκατάστασης, σύμφωνα με τα οριζόμενα στη διάταξη του α. 973 παρ. 3 ΚΠολΔ²⁵⁸.

Στην ανωτέρω δίκη κρίθηκε νομολογιακά²⁵⁹ ότι η παρέμβαση του δανειστή με αιτιολογία ότι έχει επιβάλλει ο ίδιος δική του κατάσχεση συνιστά κύρια παρέμβαση. Η απόφαση αυτή επικρίθηκε στη θεωρία με το σκεπτικό ότι το αίτημα της παρέμβασης αυτής ταυτίζεται με το αίτημα του καθ' ου η αίτηση, και λόγω της διαπλαστικής ενέργειας της απόφασης, η παρέμβαση πρέπει να χαρακτηριστεί αυτοτελής πρόσθετη²⁶⁰. Ωστόσο, αν το αίτημα της παρέμβασης ήταν η επιλογή του παρεμβαίνοντος δανειστή ως καταλληλότερου για να υποκατασταθεί στην εκτέλεση, τότε θα επρόκειτο πράγματι για κύρια παρέμβαση²⁶¹.

Αναφορικά με τη δίκη του α. 954 παρ. 4 ΚΠολΔ, αυτή αποσκοπεί στη

²⁵⁵ ΜονΠρωτΒερ 2185/2010, ΕφΑΔ 2010.849.

²⁵⁶ ΜονΠρωτΡοδ 2185/2010, ΕφΑΔ 2010.849 · Νίκας Ν., όπ.π.(υποσ. 104), σελ. 596.

²⁵⁷ Νίκας Ν., όπ.π. (υποσ. 104), σελ. 597.

²⁵⁸ *Ibid.*

²⁵⁹ ΜονΠρωτΚορ 355/1980, Δ 11/1980.589.

²⁶⁰ Κουσουλής Σ., όπ.π. (υποσ. 86), σελ. 112.

²⁶¹ *Ibid.*

διόρθωση της κατασχετήριας έκθεσης για οποιαδήποτε έλλειψή της, χωρίς να ακυρωθεί πράξη εκτέλεσης²⁶². Υποστηρίχθηκε στο παρελθόν ότι στη δίκη αυτή μπορεί να παρέμβει κάθε δανειστής με αυτοτελή πρόσθετη παρέμβαση, εφόσον υποβάλλει αυτοτελές αίτημα²⁶³. Ωστόσο, η άποψη αυτή, επηρεασμένη από το ιταλικό δίκαιο, έχει σήμερα εγκαταλειφθεί, αφού είναι αντίθετη στην έννοια της αυτοτελούς πρόσθετης παρέμβασης, με την οποία δεν μπορεί να εισαχθεί αυτοτελής αίτηση παροχής έννομης προστασίας (βλ παραπάνω κεφάλαιο 2.4.3. παρ. γ)).

2.10. Παρέμβαση Εταιρειών Διαχείρισης Απαιτήσεων στις δίκες περί την εκτέλεση

α) Γενικές Παρατηρήσεις

Τα τελευταία έτη, λόγω του προβλήματος των “κόκκινων δανείων”, οι τιτλοποιήσεις απαιτήσεων έχουν αυξηθεί ραγδαία στον ελληνικό τραπεζικό χώρο. Αυτό είχε ως αποτέλεσμα η νομολογία να καλείται να αποφανθεί επί νέων νομικών ζητημάτων που αναφύονται ιδίως από τη νομιμοποίηση των εταιρειών διαχείρισης απαιτήσεων. Στο πλαίσιο αυτό, απαντάται συχνά το ζήτημα των παρεμβάσεων που ασκούνται από Εταιρείες Διαχείρισης Απαιτήσεων, οι οποίες παρεμβαίνουν σε εκκρεμείς δίκες ως ειδικοί διάδοχοι πιστωτικών ιδρυμάτων. Κρίνεται, λοιπόν, σκόπιμο, να εξεταστεί παρακάτω το υφιστάμενο καθεστώς για τις εταιρείες αυτές και η μέχρι στιγμής διαμορφωθείσα νομολογία επί του θέματος.

β) Το νομοθετικό πλαίσιο

Στο ελληνικό δίκαιο, ήδη από το 2003 υφίσταται νομοθέτημα για την τιτλοποίηση απαιτήσεων, και συγκεκριμένα ο νόμος 3156/2003. Ωστόσο, η ανάγκη αποσυμφορήσεως και απαλλαγής των ελληνικών συστημικών τραπεζών από τα μη εξυπηρετούμενα δάνεια των πελατών τους υπήρξε πιεστική, κι έτσι εισήχθη στην ελληνική έννομη τάξη με τον ν. 4354/2015 (άρθρα 1 - 3) μία νέα, εντελώς διάφορη από την προηγούμενη, διαδικασία μεταβίβασης, αποκτήσεως και διαχειρίσεως μη εξυπηρετούμενων και αργότερα και εξυπηρετούμενων τραπεζικών δανείων και

²⁶² Κεραμεύς/Κονδύλης/Νίκας (-Κιουπτσίδου-Στρατουδάκη), ό.π., α. 954 παρ. 3.

²⁶³ Κουσουλής Σ., ό.π. (υποσ. 86), σελ. 113.

πιστώσεων. Ακολούθως, με τον ν. 4904/2015 δεν καταργήθηκε η καθιερωθείσα με το ν. 3156/2003 δυνατότητα αποκτήσεως και διαχειρίσεως επιχειρηματικών δανείων κ.λ.π. με τιτλοποίηση. Εξακολούθησε και εξακολουθεί να ισχύει για τις μεταβιβάσεις απαιτήσεων που γίνονται με τους δικούς του όρους και διαδικασία²⁶⁴. Άλλωστε, προς αποφυγή σύγχυσης, ρητά ορίζεται στο άρθρο 1 παρ. 1 περ. δ' του ν. 4354/2015 ότι «Οι διατάξεις του παρόντος δεν επηρεάζουν την εφαρμογή των διατάξεων των νόμων 3156/2003 (Α' 157), ν. 1905/1990 (Α' 147), 1665/1986 (Α' 194), 3606/2007 (Α' 195) και 4261/2014 (Α' 107)»²⁶⁵.

Το καθεστώς του ν. 3156/2003 διαφέρει από αυτό του ν. 4354/2015. Το ζήτημα που έχει ανακύψει αφορά κυρίως το θέμα της νομιμοποίησης των εταιρειών διαχείρισης απαιτήσεων στη δικαστική αντιπροσώπευση.

Αναφορικά με τον ν. 3156/2003, η τιτλοποίηση απαιτήσεων προβλέπεται στο άρθρο 10 του νόμου. Στη διάταξη του άρθρου 10 παρ. 1 του νόμου αυτού προβλέπονται τα ακόλουθα ουσιώδη:

Ως τιτλοποίηση απαιτήσεων ορίζεται η μεταβίβαση επιχειρηματικών απαιτήσεων λόγω πώλησης με σύμβαση που καταρτίζεται εγγράφως μεταξύ του μεταβιβάζοντος και του αποκτώντος, σε συνδυασμό με την έκδοση και διάθεση, με ιδιωτική τοποθέτηση μόνον, ομολογιών οποιουδήποτε είδους ή μορφής, η εξόφληση των οποίων πραγματοποιείται: α) από το προϊόν είσπραξης των επιχειρηματικών απαιτήσεων που μεταβιβάζονται ή β) από δάνεια, πιστώσεις ή συμβάσεις παραγωγών χρηματοοικονομικών μέσων. Ως «ιδιωτική τοποθέτηση» θεωρείται η διάθεση των ομολογιών σε περιορισμένο κύκλο προσώπων, που δεν μπορεί να υπερβαίνει τα εκατόν πενήντα. «Μεταβιβάζων», κατά την παρ. 2 του ίδιου άρθρου, μπορεί να είναι έμπορος με εγκατάσταση στην Ελλάδα και «αποκτών» νομικό μόνο πρόσωπο - ανώνυμη εταιρία - με σκοπό την απόκτηση και την τιτλοποίηση των απαιτήσεων (Εταιρία Ειδικού Σκοπού). Η εταιρία καταβάλλει το τίμημα και «τιτλοποιεί» τις απαιτήσεις εκδίδοντας αξιόγραφα «ομολογίες» ονομαστικής αξίας τουλάχιστον 100.000 € η κάθε μία.

Στην πιο απλή μορφή της, η τιτλοποίηση συνίσταται στην εκχώρηση (μεταβίβαση λόγω πώλησεως) απαιτήσεων από έναν ή περισσότερους τομείς

²⁶⁴ ΑΠ 822/2022 ΤΝΠ ΙΣΟΚΡΑΤΗΣ.

²⁶⁵ ΑΠ 909/2021 ΤΝΠ ΙΣΟΚΡΑΤΗΣ.

δραστηριότητας μιας εταιρίας προς μια άλλη εταιρία, η οποία έχει ως ειδικό σκοπό την αγορά των εν λόγω απαιτήσεων έναντι τιμήματος. Η πώληση των μεταβιβαζόμενων απαιτήσεων διέπεται από τις διατάξεις των άρθρων 513 επ. ΑΚ, η δε μεταβίβαση από τις διατάξεις των άρθρων 455 επ. ΑΚ, εφόσον οι διατάξεις αυτές δεν αντίκεινται στις διατάξεις του νόμου αυτού (α. 10 παρ. 6 ν. 3156/2003). Η σύμβαση μεταβίβασης των τιτλοποιούμενων απαιτήσεων καταχωρίζεται σε περίληψη που περιέχει τα ουσιώδη στοιχεία αυτής, σύμφωνα με το άρθρο 3 του ν. 2844/2000 (α.10 παρ. 8 ν. 3156/2003). Από την καταχώριση της σχετικής σύμβασης επέρχεται η μεταβίβαση των τιτλοποιούμενων απαιτήσεων, εκτός αν άλλως ορίζεται στους όρους της σύμβασης, η μεταβίβαση αναγγέλλεται εγγράφως από τον μεταβιβάζοντα ή την εταιρεία ειδικού σκοπού στον οφειλέτη (α. 10 παρ. 9 ν. 3156/2003). Σε περίπτωση υποκατάστασης του διαχειριστή, ο υποκατάστατος ευθύνεται αλληλεγγύως και εις ολόκληρον με τον διαχειριστή.

Διαφορετικό είναι το καθεστώς που διέπει τις μεταβιβάσεις απαιτήσεων υπό το πρίσμα του ν. 4354/2015. Ειδικότερα, με τον νόμο αυτό εισήχθησαν στην ελληνική έννομη τάξη δύο διακριτά εταιρικά σχήματα, αφενός οι «εταιρείες αποκτήσεως» (ΕΑΑΔΠ) και αφετέρου οι «εταιρείες διαχειρίσεως» απαιτήσεων εκ δανείων και πιστώσεων (ΕΔΑΔΠ), οι οποίες δραστηριοποιούνται υπό την εποπτεία της Τραπέζης της Ελλάδος, ενώ προβλέπονται δύο νέα συμβατικά μορφώματα, η σύμβαση πώλησης απαιτήσεων από δάνεια και πιστώσεις και η σύμβαση διαχείρισης απαιτήσεων από δάνεια και πιστώσεις. Αμφότερα τα συμβατικά μορφώματα υπόκεινται σε σοβαρούς περιορισμούς, ως προς τον τύπο, τα πρόσωπα που δικαιούνται να συμβληθούν και το περιεχόμενό τους.

Η βασικότερη διαφορά του καθεστώτος του ν. 4354/2015 έγκειται στο ότι στο α. 2 παρ. 4 ορίζει ότι οι Εταιρείες Διαχείρισης νομιμοποιούνται, ως μη δικαιούχοι διάδικοι, να ασκήσουν κάθε ένδικο βοήθημα και να προβαίνουν σε κάθε άλλη δικαστική ενέργεια για την είσπραξη των υπό διαχείριση απαιτήσεων, καθώς και να κινούν, παρίστανται ή συμμετέχουν σε προπρωχευτικές διαδικασίες εξυγίανσης, πτωχευτικές διαδικασίες αφερεγγυότητας, διαδικασίες διευθέτησης οφειλών και ειδικής διαχείρισης των άρθρων 61 επ. του ν. 4307/2014. Εφόσον οι Εταιρείες συμμετέχουν σε οποιαδήποτε δίκη με την ιδιότητα του μη δικαιούχου διαδίκου το δεδικασμένο της απόφασης καταλαμβάνει και τον δικαιούχο της απαίτησης. Συνεπώς, ο νόμος παρέχει με τη διάταξη αυτή στις εταιρείες διαχείρισης κατ'

εξαίρεση νομιμοποίηση, όπως θα εκτεθεί αμέσως κατωτέρω.

γ) Η νομολογιακή αντιμετώπιση του ζητήματος της νομιμοποίησης των εταιρειών διαχείρισης

Η νομολογία αντιμετωπίζει με διάφορο τρόπο τη νομιμοποίηση των εταιρειών διαχείρισης απαιτήσεων που ανέλαβαν τις απαιτήσεις υπό το καθεστώς του ν. 3156/2003 σε σχέση με τη νομιμοποίηση των εταιρειών που διαχειρίζονται απαιτήσεις υπό το πρίσμα του ν. 4354/2015.

Σύμφωνα με την πάγια θέση της νομολογίας των δικαστηρίων της ουσίας μέχρι σήμερα²⁶⁶, η εταιρεία διαχειρίσεως κατά τους ορισμούς του ν. 3156/2003 ενεργεί πράξεις διαχειρίσεως ως αντιπρόσωπος και για λογαριασμό της εταιρείας ειδικού σκοπού, χωρίς όμως ο νόμος, στην περίπτωση της μεταβίβασης απαιτήσεων με σκοπό την τιτλοποίηση κατά τους ορισμούς του ν. 3156/2003, να απονέμει στην εταιρεία διαχειρίσεως την ιδιότητα του μη δικαιούχου ή μη υπόχρεου διαδίκου, έστω και έμμεσα χωρίς πανηγυρική διατύπωση, ώστε η τελευταία να ασκεί ως μη δικαιούχος διάδικος, κατά παραχώρηση του νομοθέτη, αγωγές και άλλα ένδικα βοηθήματα ενώπιον των δικαστηρίων για τα δικαιώματα της εταιρείας αποκτήσεως, αιτούμενη έννομη προστασία στο όνομά του, όπως ρητά πράττει για τις εταιρείες διαχειρίσεως του ν. 4354/2015 στο άρθρο 2 παρ. 4 αυτού. Δεν απονέμεται, δηλαδή, στις εταιρείες διαχείρισης απαιτήσεων στις οποίες μεταβιβάστηκαν απαιτήσεις κατά τους ορισμούς του ν. 3156/2003 ενεργητική κατ' εξαίρεση νομιμοποίηση. Η εξουσία που παρέχει ο νόμος αυτός στις εταιρείες διαχείρισης εξαντλείται στην υλοποίηση εξώδικων διαχειριστικών (νομικών ή υλικών) πράξεων με σκοπό την είσπραξη (για λογαριασμό της εντολέως της, δικαιούχου) των απαιτήσεων από τους οφειλότες.

Ακόμη, οι διατάξεις του ν. 4354/2015 για την κατ' εξαίρεση νομιμοποίηση (ως μη δικαιούχων διαδίκων) των εταιρειών διαχείρισης δανείων δεν μπορούν να εφαρμοστούν αναλογικώς και επί των εταιρειών διαχείρισης του ν. 3165/2003²⁶⁷, διότι η εταιρεία διαχείρισης του άρθρου 10 ν. 3156/2003 αναλαμβάνει με σύμβαση εντολής τη διαχείριση των αποκτώμενων απαιτήσεων, χωρίς να έχει ορισθεί εκ του

²⁶⁶ ΜονΕφΑθ 3577/2022 ΤΝΠ ΙΣΟΚΡΑΤΗΣ, ΕφΠατρ 51/2022, ΕφΠατρ 9/2022, ΕφΘεσ 177/2022 ΤΝΠ qualex, ΕφΘεσ 266/2021 ΤΝΠ ΝΟΜΟΣ, ΜονΠρωτΠειρ (ασφ) 595/2022, ΜονΠρωτΘεσ 8383/2022, ΜονΠρωτΤρικ 97/2022 αδημοσίευτες.

²⁶⁷ ΜονΕφΑθ 3577/2022 ΤΝΠ ΙΣΟΚΡΑΤΗΣ.

νόμου μη δικαιούχος κατ' εξαίρεση νομιμοποιούμενος διάδικος και επομένως δεν νομιμοποιείται να ενεργεί διαδικαστικές πράξεις για λογαριασμό της εντολέως της εταιρείας, ούτε η μεταξύ τους σύμβαση και η παροχή πληρεξουσιότητας μπορεί να καθιδρύσει κατ' εξαίρεση νομιμοποίηση.

Με το ν. 4354/2015 δεν καταργήθηκε η καθιερωθείσα με το ν. 3156/2003 δυνατότητα αποκτήσεως και διαχειρίσεως επιχειρηματικών δανείων κ.λπ. με τιτλοποίηση αλλά συνεχίζει ισχύουσα παράλληλα με το δικό της όμως νομοθετικό πλαίσιο. Πρόκειται για διαφορετικές νομοθετικές ρυθμίσεις που εξακολουθούν και ισχύουν παράλληλα για τις μεταβιβάσεις απαιτήσεων που γίνονται με τους δικούς του όρους και διαδικασία.

Συνεπεία των ανωτέρω, η κρατούσα νομολογία των δικαστηρίων της ουσίας απορρίπτει τις αυτοτελείς πρόσθετες παρεμβάσεις που ασκούνται από τις εταιρείες διαχείρισης για απαιτήσεις που τιτλοποιήθηκαν δυνάμει του ν. 3156/2003 ως απαράδεκτες ελλείψει νομιμοποίησης.

δ) Οι πρόσφατες αποφάσεις του Αρείου Πάγου επί του ζητήματος

Το Ανώτατο Ακυρωτικό έχει εκδώσει προσφάτως τρεις διαδοχικές αποφάσεις για το θέμα και συγκεκριμένα τις υπ' αρ. 822/2022, 1102/2022 και 1343/2022, επί τη βάσει των οποίων έχει εκκινήσει ένας εκτενής επιστημονικός διάλογος.

Με την υπ' αριθμ. 1102/2022 απόφαση του Αρείου Πάγου²⁶⁸, που κρίθηκε στις 18 Μαΐου 2021 και δημοσιεύθηκε 21 Ιουνίου 2022, κρίθηκε ότι η αυτοτελής πρόσθετη παρέμβαση που ασκήθηκε από την ΕΔΑΔΠ, που διαχειρίζεται τις επίδικες απαιτήσεις δυνάμει μεταβίβασης στο πλαίσιο του νόμου 3156/2003, είναι παραδεκτή και νόμιμη κατ' άρθρο 80 και 83 ΚΠοΔ, με αποτέλεσμα μεταξύ της κυρίας διαδίκου αναιρεσείουσας και της προσθέτως υπέρ αυτής παρεμβαίνουσας να δημιουργηθεί σχέση επιγενόμενης αναγκαίας ομοδικίας.

Με την υπ' αριθμ. 1343/2022 απόφαση του Ανωτάτου Ακυρωτικού²⁶⁹, που κρίθηκε στις 22 Μαρτίου 2022 και δημοσιεύθηκε στις 25 Ιουλίου 2022, κρίθηκε ότι η ΕΔΑΔΠ στην οποία ανατέθηκε η διαχείριση τιτλοποιημένων απαιτήσεων κατά το άρθρο 10 παρ. 14 ν. 3156/2003 από την Εταιρεία Ειδικού Σκοπού του άρθρου 10 ν.

²⁶⁸ δημ. ΤΝΠ ΙΣΟΚΡΑΤΗΣ.

²⁶⁹ δημ. ΤΝΠ sakkoulas-online.

3156/2003, νομιμοποιείται στην άσκηση πρόσθετης παρέμβασης υπέρ της αρχικής δικαιούχου, η οποία έχει χαρακτήρα αυτοτελούς πρόσθετης παρέμβασης.

Με την υπ' αριθμ. 822/2022 απόφαση του Αρείου Πάγου²⁷⁰, που κρίθηκε στις 23 Ιουνίου 2021 και δημοσιεύθηκε στις 12 Μαΐου 2022, κρίθηκαν τα εξής: «*Η διάταξη του άρθρου 10 παρ. 14 του ν. 3156/2003 δεν απονέμει στις προαναφερόμενες εταιρίες διαχείρισεως ενεργητική κατ' εξαίρεση νομιμοποίηση προκειμένου να ασκήσουν τις ένδικες αυτοτελείς πρόσθετες παρεμβάσεις παρά μόνο ρυθμίζουν τους όρους και το πλαίσιο της εκτελέσεως εξώδικων διαχειριστικών (νομικών ή υλικών) πράξεων με σκοπό την είσπραξη (για λογαριασμό της εντολέως της, δικαιούχου) των απαιτήσεων από τους οφειλέτες. Τέλος, οι διατάξεις του ν. 4354/2015 για την κατ' εξαίρεση νομιμοποίηση (ως μη δικαιούχων διαδίκων) των εταιρειών διαχείρισης δανείων δεν μπορούν να εφαρμοστούν αναλογικώς και επί των εταιρειών διαχείρισης του ν. 3165/2003, διότι η εταιρεία διαχείρισης του άρθρου 10 ν. 3156/2003 αναλαμβάνει με σύμβαση εντολής τη διαχείριση των αποκτώμενων απαιτήσεων χωρίς όπως προειπώθηκε να έχει ορισθεί εκ του νόμου μη δικαιούχος, κατ' εξαίρεση νομιμοποιούμενος, διάδικος και επομένως δεν νομιμοποιείται να ενεργεί διαδικαστικές πράξεις για λογαριασμό της εντολέως της εταιρείας, ούτε η μεταξύ τους σύμβαση και η παροχή πληρεξουσιότητας μπορεί να καθιδρύσει κατ' εξαίρεση νομιμοποίηση».*

Συνεπώς, η τελευταία αυτή απόφαση, αρνείται τη νομιμοποίηση των εταιρειών διαχείρισης υπό τους όρους του ν. 3156/2003.

Με την 1871/2022 απόφαση του Αρείου Πάγου (δημ. ΤΝΠ ΙΣΟΚΡΑΤΗΣ), που κρίθηκε και αποφασίστηκε στις 7 Νοεμβρίου 2022, και δημοσιεύθηκε στις 10 Νοεμβρίου 2022, το Ανώτατο Ακυρωτικό, αντίθετα με τα όσα έκρινε η ανωτέρω υπ' αριθμ. 822/2022 απόφαση, απεφάνθη υπέρ της νομιμοποίησης των εταιρειών διαχείρισης υπό τους όρους του ν. 3156/2003. Ειδικότερα, η κρίση αυτή στηρίχθηκε στη συστηματική και τελολογική ερμηνεία του κανόνος δικαίου, με βάση την οποία στο περιεχόμενο της έννοιας της διαχείρισης ή είσπραξης των απαιτήσεων εντάσσεται αναμφίβολα και η δικαστική επιδίωξή τους. Το ζήτημα έχει ήδη παραπεμφθεί στην πλήρη Ολομέλεια του Αρείου Πάγου.

²⁷⁰ δημ. ΤΝΠ ΙΣΟΚΡΑΤΗΣ.

ε) Κριτική επισκόπηση των απόψεων περί νομιμοποίησης των ΕΛΑΔΠ

Η ως άνω αντιφατική αντιμετώπιση του ζητήματος από τη νομολογία έχει δημιουργήσει αναστάτωση στον νομικό κόσμο. Ενώ δεν τίθεται ζήτημα ως προς την εξαιρετική νομιμοποίηση των εταιρειών διαχείρισης υπό το πρίσμα του ν. 4354/2015, η νομιμοποίηση των εταιρειών διαχείρισης υπό το πρίσμα του ν. 3156/2003 φαίνεται να διχάζει και τη θεωρία.

Η θέση που ακολούθησε η απόφαση 822/2022 του Αρείου Πάγου φαίνεται να ευθυγραμμίζεται με την άποψη του κ. Αποστολάκη, κατά τον οποίο, εταιρία στην οποία η εταιρία ειδικού σκοπού [απόκτησης με τιτλοποίηση απαιτήσεων] του άρθρου 10 του ν. 3156/2003 αναθέτει με σύμβαση εντολής την διαχείριση των αποκτώμενων απαιτήσεων, δεν έχει οριστεί εκ του νόμου μη δικαιούχος, κατ' εξαίρεση νομιμοποιούμενος, διάδικος, και επομένως δεν νομιμοποιείται να ενεργεί διαδικαστικές πράξεις για λογαριασμό της εντολέως της εταιρίας, ούτε η μεταξύ τους σύμβαση και η παροχή πληρεξουσιότητας μπορεί να καθιδρύσει κατ' εξαίρεση νομιμοποίηση. Κατ' ακολουθίαν, διαδικαστική ενέργεια που επιχειρεί για λογαριασμό της εταιρίας ειδικού σκοπού απόκτησης απαιτήσεων, ενεργούμενη από αυτήν είναι απαράδεκτη λόγω έλλειψης νομιμοποίησης²⁷¹. Οι δε διατάξεις του ν. 4354/2015, και όσα προβλέπουν για την κατ' εξαίρεση νομιμοποίηση, δεν εφαρμόζονται επί των εταιρειών διαχείρισης του ν. 3165/2003, αφού τέτοια εξουσία δεν απονέμεται στις εταιρείες διαχείρισης απαιτήσεων που μεταβιβάστηκαν κατά τους όρους του ν. 3156/2003 και η ρύθμιση του α. 2 παρ. 4 του ν. 4354/2015 δεν εφαρμόζεται σε αυτές²⁷².

Η νομολογιακή αυτή τάση επικρίνεται από μέρος της θεωρίας²⁷³, που υποστηρίζει ότι η διάκριση των εταιρικών μορφωμάτων των ν. 3156/2003 και 4354/2015 δεν έχει πρακτική σημασία και τονίζει τη διασάλευση της ασφάλειας δικαίου που μπορεί να προκληθεί αν υιοθετηθεί η θέση αυτή.

Δεδομένου ότι πηγή της κατ' εξαίρεση νομιμοποίησης είναι μόνο ο νόμος, ο

²⁷¹ Αποστολάκης Γ., Ζητήματα από την κατ' εξαίρεση νομιμοποίηση των εταιρειών διαχείρισεως απαιτήσεων από τραπεζικά δάνεια, ΕπΑκ 4/2021.705-707.

²⁷² *Ibid.*

²⁷³ Γιαννόπουλος Π., Η δικονομική θέση της διαχειρίστριας τιτλοποιημένων απαιτήσεων ως πρόβλημα επικάλυψης του πεδίου εφαρμογής των Ν. 3156/2003 και 4354/2015, Αρμ 10/2022.1-13 (προδημοσίευση sakkoulas-online).

οποίος πρέπει να προσδιορίζει επακριβώς τις εξουσίες που παρέχει στον εξαιρετικά νομιμοποιούμενο, προκρίνεται ως ορθότερη η άποψη του Αντιπροέδρου Αρείου Πάγου κ. Αποστολάκη, την οποία ενστερνίστηκε ο Άρειος Πάγος στην απόφαση 822/2022. Ωστόσο, με πειστικά επιχειρήματα υπέρ της νομιμοποίησης τάχθηκε η υπ' αριθμ. 1871/2022 απόφαση του Αρείου Πάγου. Ως εκ τούτου, το ζήτημα χρήζει αντιμετώπισης, προκειμένου να μη δημιουργείται ανασφάλεια δικαίου. Έτσι το ζήτημα έχει ήδη παραπεμφθεί στην πλήρη Ολομέλεια του Αρείου Πάγου με την υπ' αριθμ. 1873/2022 απόφαση του Αρείου Πάγου (δημ. ΤΝΠ ΙΣΟΚΡΑΤΗΣ).

στ) Η μορφή παρέμβασης των εταιρειών διαχείρισης στις δίκες περί την εκτέλεση

Παρά τη διχοστασία που έχει ανακύψει σχετικά με τη νομιμοποίηση των εταιρειών διαχείρισης υπό το πρίσμα των ν. 4354/2015 και 3156/2003, η νομολογία παγίως κρίνει ότι η παρέμβαση που ασκείται από την εταιρεία διαχείρισης απαιτήσεων είναι αυτοτελής πρόσθετη²⁷⁴.

Ειδικότερα, σύμφωνα με τη νομολογία: *«αποφασιστικό κριτήριο για το χαρακτηρισμό της πρόσθετης παρέμβασης ως αυτοτελούς είναι η επέκταση της ισχύος της απόφασης, δηλαδή των υποκειμενικών ορίων του δεδουλευμένου, της εκτελεστότητας και της διαπλαστικής ενέργειας αυτής στις έννομες σχέσεις του τρίτου προς τον αντίδικό του. Το δικονομικό δικαίωμα της άσκησης αυτοτελούς πρόσθετης παρέμβασης παρέχεται όχι λόγω της πιθανής εκδήλωσης δυσμενών ενεργειών της απόφασης σε βάρος τρίτου, αλλά λόγω της δεσμευτικότητας αυτών που θα κριθούν στην ήδη εκκρεμή δίκη, όσον αφορά στις σχέσεις του παρεμβαίνοντος προς τον αντίδικό του, χωρίς να υπάρχει δυνατότητα άλλης διαδικασίας. Με την άσκηση της αυτοτελούς πρόσθετης παρέμβασης ο παρεμβαίνων, χωρίς να εισάγει στη δίκη μια νέα έννομη σχέση, αντιδικεί για την ήδη εκκρεμή έννομη σχέση, η διάγνωση της οποίας επισύρει την επέκταση της ισχύος της απόφασης».*

Ακόμα, η νομολογία επικαλείται για τη θεμελίωση του εννόμου συμφέροντος σε άσκηση αυτοτελούς πρόσθετης παρέμβασης τη διάταξη της παραγράφου 4 του

²⁷⁴ ΑΠ 1343/2022 ΤΝΠ sakkoulas-online, ΑΠ 883/2021 ΤΝΠ ΝΟΜΟΣ, ΑΠ 467/2021, ΑΠ 368/2019 ΤΝΠ ΙΣΟΚΡΑΤΗΣ, ΕφΘεσ 177/2022 ΤΝΠ qualex, ΕφΠατρ 51/2022, ΕφΠατρ 9/2022 ΤΝΠ ΝΟΜΟΣ, ΕφΘεσ 266/2021 ΤΝΠ ΝΟΜΟΣ, ΜονΠρωτΛαμ 84/2022 ΤΝΠ ΝΟΜΟΣ, ΜονΠρωτΛαμ 46/2022, ΜονΠρωτΛαμ 25/2022, ΕιρΑταλάντης 25/2022 ΤΝΠ sakkoulas-online.

άρθρου 2 του άνω νόμου 4354/2015, σύμφωνα με την οποία: «Οι Εταιρίες Διαχείρισης νομιμοποιούνται, ως μη δικαιούχοι διάδικοι, να ασκήσουν κάθε ένδικο βοήθημα και να προβαίνουν σε κάθε άλλη δικαστική ενέργεια για την είσπραξη των υπό διαχείριση απαιτήσεων, καθώς και να κινούν, παρίστανται ή συμμετέχουν σε προπρωχεντικές διαδικασίες εξυγίανσης, πτωχευτικές διαδικασίες αφερεγγυότητας, διαδικασίες διευθέτησης οφειλών και ειδικής διαχείρισης των άρθρων 61 επ. του ν. 4307/2014 (Α` 246). Εφόσον οι Εταιρίες συμμετέχουν σε οποιαδήποτε δίκη με την ιδιότητα του μη δικαιούχου διαδίκου το δεδικασμένο της απόφασης καταλαμβάνει και τον δικαιούχο της απαίτησης».

Ως προς τις συνέπειες από την άσκηση αυτοτελούς πρόσθετης παρέμβασης, ο αυτοτελώς προσθέτως παρεμβαίνων έχει τις δικονομικές εξουσίες του αναγκαίου ομοδίκου, σύμφωνα με τα οριζόμενα στη διάταξη του α. 83 ΚΠολΔ. Η ασκούμενη κατά το άρθρο 83 ΚΠολΔ αυτοτελής πρόσθετη παρέμβαση δημιουργεί περιορισμένου περιεχομένου επιγενόμενη αναγκαία ομοδικία του παρεμβαίνοντος με το διάδικο υπέρ του οποίου η παρέμβαση²⁷⁵, στο μέτρο που ο παρεμβαίνων θεωρείται κατά πλάσμα δικαίου ως αναγκαίος ομόδικος με τις παρεχόμενες δικονομικές εξουσίες αυτού, χωρίς όμως να έχει στη διάθεσή του διαδικαστικές ευχέρειες που προσιδιάζουν αποκλειστικά στο πρόσωπο του κυρίου διαδίκου²⁷⁶. Συνεπώς, σχετικά με τους ισχυρισμούς του αυτοτελώς προσθέτως παρεμβαίνοντος, εφαρμόζεται ό,τι ισχύει επί αναγκαίων ομοδίκων.

Ως αυτοτελής πρόσθετη παρέμβαση πρέπει να θεωρηθεί και εκείνη, την οποία ασκεί αυτός που έγινε διάδοχος του διαδίκου όσο διαρκούσε η δίκη ή μετά το πέρας αυτής (άρθρο 225 παρ. 2 ΚΠολΔ), αφού το δεδικασμένο από τη δίκη ισχύει υπέρ και κατά αυτού κατά το άρθρο 325 αριθ. 2 ΚΠολΔ²⁷⁷.

Η θεμελίωση της νομιμοποίησης της ΕΔΑΔΠ προς άσκηση αυτοτελούς πρόσθετης παρέμβασης με μόνη της επίκληση του α. 2 παρ. 4 ν. 4354/2015 έχει επικριθεί²⁷⁸ από μερίδα της θεωρίας ως μη επαρκής. Κατά την άποψη αυτή, η ρύθμιση προβλέπει μεν τη διεύρυνση των υποκειμενικών ορίων του δεδικασμένου, χωρίς όμως να προβλέπει την επέκταση του δεδικασμένου στην περίπτωση που η

²⁷⁵ Οικονόμου Κ.(-Αλαπάντας Α.), όπ.π., σελ. 156.

²⁷⁶ ΑΠ 362/2020 ΤΝΠ www.areiospagos.gr

²⁷⁷ ΑΠ 368/2019, ΑΠ 1564/2017, ΑΠ 1731/2011 ΤΝΠ ΙΣΟΚΡΑΤΗΣ.

²⁷⁸ Γιαννόπουλος Π., όπ.π. (υποσ. 273), σελ. 1-13.

δίκη διεξάγεται από τον αληθή δικαιούχο.

Ζήτημα έχει προκύψει και ως προς το εάν ο νόμος 4354/2015 αποδίδει αποκλειστική ή συντρέχουσα νομιμοποίηση στην εταιρεία διαχείρισης. Υποστηρίζεται ότι, τουλάχιστον σε περίπτωση αμφιβολίας, η νομιμοποίηση είναι συντρέχουσα²⁷⁹, με την εξουσία ενεργητικής νομιμοποίησης να περιορίζεται σε διαδικαστικές ενέργειες που κατατείνουν αποκλειστικά στην είσπραξη των υπό διαχείριση απαιτήσεων²⁸⁰. Υποστηρίζεται ακόμα, πως αν γίνει δεκτό ότι η νομιμοποίηση είναι συντρέχουσα, δεν θα επέρχεται επέκταση του δεδικασμένου στον αληθή δικαιούχο, με αποτέλεσμα, για να καταλαμβάνει το δεδικασμένο και τον αληθή δικαιούχο, να πρέπει να δεχθούμε αποκλειστική νομιμοποίηση της εταιρείας διαχείρισης²⁸¹.

Υπό το φως των ανωτέρω, διαπιστώνεται ότι η ερμηνεία των διατάξεων των δύο νομοθετημάτων περί τιλοποίησης απαιτήσεων έχει καταστεί ιδιαίτερα δυσχερής. Ως προς το είδος της παρέμβασης που ασκείται από την εταιρεία διαχείρισης, παρά την -ορθή κατά την άποψή μας- παγιωμένη πλέον θέση της νομολογίας σχετικά με τον χαρακτηρισμό της παρέμβασης ως αυτοτελούς πρόσθετης, εντούτοις δεν μπορεί να παραβλεφθεί ότι ανακύπτουν δογματικά ζητήματα που έχουν επισημανθεί στη θεωρία και χρήζουν περαιτέρω εξειδίκευσης.

²⁷⁹ Αποστολάκης Γ., όπ.π., σελ. 702 · Κολοτούρος Π., Δικονομική αρμοδιότης των εταιρειών διαχειρίσεως απαιτήσεων εκ δανείων και πιστώσεων – άρθρον 2 του ν. 4354/2015, ΧρΙΔ 2019.464.

²⁸⁰ Αποστολάκης Γ., όπ.π., σελ. 703.

²⁸¹ Δεληκωστόπουλος Ι., Έλλειψη νομιμοποίησης εταιρίας διαχείρισης να επισπεύσει αναγκαστική εκτέλεση εξαιτίας της εκ νέου αποκτήσεως του μη εξυπηρετούμενου δανείου από ημεδαπή τράπεζα, ΕπΑκ 3/2022.533.

2.11. Προσεπίκληση και ανακοίνωση της εκτελεστικής δίκης

Στη δίκη της ανακοπής κατά της εκτελεστικής διαδικασίας μπορεί να προσεπικληθεί ο δανειστής σύμφωνα με τις γενικές διατάξεις του ΚΠολΔ²⁸². Λόγω της διαπλαστικής φύσεως της απόφασης, εδώ είναι νοητή μόνο η προσεπίκληση τρίτου αναγκαίου ομοδίκου κατ' α. 86 ΚΠολΔ²⁸³. Είναι, επίσης, δυνατή, η ανακοίνωση δίκης σε τρίτο σύμφωνα με τη διάταξη του α. 91 ΚΠολΔ. Σχετικά με τον τρόπο άσκησής τους, τα άρθρα 937 παρ. 3 και 591 παρ. 1 αρ. Β' ΚΠολΔ εφαρμόζονται και στις περιπτώσεις αυτές²⁸⁴.

²⁸² Πανταζόπουλος Στ., όπ.π.(υποσ. 9), σελ. 279 · Γέσιου-Φαλτσή Π., όπ.π.(υποσ. 2), σελ. 768.

²⁸³ Πανταζόπουλος Στ., όπ.π.(υποσ. 9), σελ. 279.

²⁸⁴ Πανταζόπουλος Στ., όπ.π.(υποσ. 9), σελ. 279 · Γέσιου-Φαλτσή Π., όπ.π.(υποσ. 2), σελ. 768.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΡΙΤΟ:
ΑΝΑΓΓΕΛΙΑ ΚΑΙ ΥΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΔΑΝΕΙΣΤΗ ΣΕ ΘΕΣΗ
ΕΠΙΣΠΕΥΔΟΝΤΟΣ

3.1. Η αναγγελία των δανειστών

3.1.1. Έννοια της αναγγελίας – Σκοπός του θεσμού

Οι ρυθμίσεις του ΚΠολΔ για την αναγκαστική εκτέλεση αποβλέπουν στην ικανοποίηση του συνόλου των δανειστών²⁸⁵, ώστε να αποφευχθεί ο κατακερματισμός της διαδικασίας και η σύγχυση.

Υποκείμενα της αναγκαστικής εκτέλεσης τυγχάνουν, καταρχάς, ο επισπεύδων δανειστής και ο καθ' ου η εκτέλεση οφειλέτης. Ο επισπεύδων δανειστής «κρατάει στα χέρια του τα ηνία» της αναγκαστικής εκτέλεσης²⁸⁶. Προκειμένου να μην περιοριστεί η αναγκαστική εκτέλεση στην ικανοποίηση μονάχα του επισπεύδοντος δανειστή, αλλά να είναι δυνατή, σε περίπτωση που ευδοκιμήσει η εκτέλεση, η ικανοποίηση του συνόλου των πιστωτών, ο ΚΠολΔ προβλέπει τους θεσμούς της αναγγελίας και της υποκατάστασης.

Στη διαδικασία της αναγκαστικής εκτέλεσης είναι δυνατό να αναγγελθούν και άλλοι δανειστές του ίδιου οφειλέτη για να ικανοποιηθούν από το πλειστηρίασμα του περιουσιακού στοιχείου που έχει κατασχεθεί (α. 972 ΚΠολΔ)²⁸⁷. Τα πρόσωπα αυτά είναι οι αναγγελθέντες δανειστές. Η πρωτοβουλία κινήσεων εξακολουθεί να επαφίεται στον επισπεύδοντα δανειστή, εκτός αν αυτός αμελεί ή δεν μπορεί να συνεχίσει τη διαδικασία, οπότε δύναται οιοσδήποτε δανειστής να αναλάβει τη συνέχιση της αναγκαστικής εκτελέσεως μέσω της διαδικασίας της υποκατάστασης δανειστή (α. 973 ΚΠολΔ).

Αναγγελία είναι η διαδικαστική πράξη με τη μορφή της αίτησης που περιέχει ανακοίνωση βούλησης του δανειστή και η οποία απευθύνεται στον υπάλληλο του πλειστηριασμού και αξιώνεται η συμμετοχή του στη διανομή του πλειστηριασματος²⁸⁸.

²⁸⁵ Πανταζόπουλος Στ., όπ.π. (υποσ. 9), σελ. 489 · Γέσιου-Φαλτσή Π., όπ.π. (υποσ. 171), σελ. 382.

²⁸⁶ Φραγκίστας Χ., όπ.π. (υποσ. 8), παρ. 2.

²⁸⁷ Γέσιου-Φαλτσή Π., όπ.π. (υποσ. 2), σελ. 16-17.

²⁸⁸ ΟΛΑΠ 1/2010 ΕλλΔνη 2010.381 · Γέσιου-Φαλτσή Π., όπ.π. (υποσ. 171), σελ. 382 · Πανταζόπουλος

Κατ' άλλη άποψη²⁸⁹, το περιεχόμενο της αναγγελίας αφορά δικονομική αίτηση που περικλείει ανακοίνωση και όχι δήλωση βουλήσεως του αναγγελλόμενου δανειστή προς ορισμένο πολιτειακό όργανο, προκειμένου να προβεί αυτό σε συγκεκριμένη και από το νόμο προσδιορισμένη διαδικαστική ενέργεια.

Σε κάθε περίπτωση, η αναγγελία αποτελεί την πρώτη επιθετική, εξώδικη διαδικαστική πράξη και το αρχικό δικόγραφο, με το οποίο εισάγεται στη διαδικασία της αναγκαστικής εκτέλεσης, και συγκεκριμένα στη διαδικασία της κατάταξης, η απαίτηση του αναγγελλόμενου δανειστή²⁹⁰.

Η αναγγελία αποτελεί σπουδαίο θεσμό της αναγκαστικής εκτέλεσης, μέσω της οποίας παρέχεται η δυνατότητα στον δανειστή που δεν έχει συμμετάσχει στην εκτελεστική διαδικασία, να ικανοποιηθεί από το πλειστηρίασμα. Η πρακτική σπουδαιότητά της διαφαίνεται από την απλή διαδικασία που προβλέπεται για την άσκησή της, που επιτρέπει στους δανειστές να αναγγελθούν με ευκολία και χωρίς τήρηση εξαιρετικά αυστηρών διατυπώσεων.

3.1.2. Η εισαγωγή του συστήματος επιβολής πολλαπλών κατασχέσεων και η επιρροή του στον θεσμό της αναγγελίας

Με το σύστημα επιβολής πολλαπλών κατασχέσεων, το οποίο εισήχθη το πρώτον στον ΚΠολΔ με την τροποποίηση που επέφερε ο ν. 4335/2015, προβλέπεται η δυνατότητα επιβολής περισσότερων κατασχέσεων από περισσότερους δανειστές του ίδιου οφειλέτη πάνω στο ίδιο περιουσιακό αντικείμενο²⁹¹. Ο θεσμός των πολλαπλών κατασχέσεων δεν ήταν όμως άγνωστος στο ελληνικό δίκαιο, αφού προβλεπόταν και πριν την εισαγωγή του στον ΚΠολΔ, στο πλαίσιο κατάσχεσης πλοίων, στον ΚΕΔΕ και στο ν.δ. 17.7/13/8/1923 «περί ειδικών διατάξεων επί ανωνύμων εταιριών»²⁹².

Η εισαγωγή του θεσμού αυτού στον ΚΠολΔ δεν έτυχε σε γενικές γραμμές θετικής αποδοχής από το νομικό κόσμο²⁹³, καθώς υπήρξε διαχρονικά

Στ., όπ.π. (υποσ. 9), σελ. 490.

²⁸⁹ Πίψου Α., όπ.π., σελ. 23.

²⁹⁰ ΑΠ 519/2020 ΤΝΠ ΙΣΟΚΡΑΤΗΣ.

²⁹¹ Κατηφόρης Ν., Η εισαγωγή στον ΚΠολΔ με το ν. 4335/2015 του συστήματος πολλαπλών κατασχέσεων σε Συλλογικό Έργο – Τιμητικός Τόμος Νικολάου Θ. Νίκα, 2018, σελ. 713 = ΕφΑΔ 10/2017.888.

²⁹² *Ibid.*

²⁹³ Μάζης Π., Σχετικά με την εισαγωγή στον ΚΠολΔ με τον ν. 4335/2015 του συστήματος πολλαπλών

αμφισβητούμενο το ζήτημα περί σκοπιμότητας του θεσμού αυτού στον ΚΠολΔ²⁹⁴. Μάλιστα, στο πλαίσιο αυτό υποστηρίχθηκε η ματαιότητα του θεσμού, διότι ο δανειστής προστατευόταν ήδη αποτελεσματικά από τον θεσμό της αναγγελίας και της υποκατάστασης, ώστε να μη γίνεται λόγος για «μονοκρατορία του επισπεύδοντος» στην εκτελεστική διαδικασία²⁹⁵.

Ακόμη, υποστηρίζεται ότι η δυνατότητα επιβολής αυτοτελούς αναγκαστικής κατάσχεσης θα έπρεπε να συνεπάγεται για τους δανειστές αδυναμία αναγγελίας με ισχύ κατάσχεσης σύμφωνα με το α. 972 παρ. 2 ΚπολΔ, καθώς με τη δυνατότητα επιβολής πολλαπλών κατασχέσεων ανατρέπεται το τελολογικό θεμέλιο της πλασματικής κατάσχεσης που επέρχεται δυνάμει της ως άνω διάταξης²⁹⁶.

Ακόμα, αμφισβητείται έντονα²⁹⁷ η σκοπιμότητα συνύπαρξης του θεσμού της υποκατάστασης με τον θεσμό των πολλαπλών κατασχέσεων, δεδομένου ότι εντοπίζεται περίπλοκη η παράλληλη εφαρμογή τους, ενώ υποστηρίζεται²⁹⁸ ότι ο θεσμός της υποκατάστασης καθιστά ανενεργό το σύστημα των πολλαπλών κατασχέσεων.

Παρά ταύτα, η σπουδαιότητα του θεσμού της αναγγελίας δεν κάμφθηκε από την δυνατότητα επιβολής πολλαπλών κατασχέσεων μετά την τροποποίηση του άρθρου 958 παρ. 2 ΚΠολΔ. Η αναγγελία συνεχίζει να είναι ο πιο ολιγοδάπανος τρόπος συμμετοχής στη διανομή του πλειστηριασμού, ενώ αποτελεί και το όχημα συμμετοχής σ' αυτήν των δανειστών, που επέβαλαν και οι ίδιοι κατάσχεση η οποία δεν οδήγησε πρώτη σε πλειστηριασμό²⁹⁹. Η διατήρηση του θεσμού της αναγγελίας κρίθηκε επιβεβλημένη, παρά την εισαγωγή του συστήματος πολλαπλών κατασχέσεων, καθώς το σύστημα πολλαπλών κατασχέσεων αποσκοπεί στην απεξάρτηση των δανειστών από τις πράξεις του πρώτου κατασχόντος και διότι δεν είναι εκ προοιμίου βέβαιο ποια διαδικασία θα οδηγήσει πρώτη στον πλειστηριασμό³⁰⁰.

κατασχέσεων, ΕλλΔνη 1/2016.144.

²⁹⁴ *Ορφανίδης Γ.*, Πολλαπλές κατασχέσεις και διαχρονικό δίκαιο (ν. 4335/2015), ΕΠολΔ 3/2021.298.

²⁹⁵ *Μάζης Π.*, όπ.π. (υποσ. 293), σελ. 145.

²⁹⁶ *Κατηφόρης Ν.*, όπ.π. (υποσ. 291), σελ. 721.

²⁹⁷ *Γέσιου-Φαλτσή Π.*, όπ.π.(υποσ. 171), σελ. 408 · *Πανταζόπουλος Στ.*, όπ.π. (υποσ. 9), σελ. 500 · *Κολοτούρος Π.*, όπ.π. (υποσ. 173), σελ. 128.

²⁹⁸ *Πανταζόπουλος Στ.* (υποσ. 9), όπ.π., σελ. 501.

²⁹⁹ *Κεραμεύς/Κονδύλης/Νίκας (-Κιουπτσίδου-Στρατουδάκη)*, Ερμηνεία ΚΠολΔ2, α. 972 παρ. 1.

³⁰⁰ *Κολοτούρος Π.*, όπ.π. (υποσ. 173), σελ. 123.

3.1.3. Νομική φύση της αναγγελίας

Η αναγγελία συνιστά σύνθετη διαδικαστική πράξη, η οποία συγχρόνως με τα δικονομικά της αποτελέσματα αναπτύσσει και έννομες συνέπειες ουσιαστικού δικαίου³⁰¹. Η επέλευση και ουσιαστικών συνεπειών δεν αλλοιώνει τη φύση της ως αμιγώς διαδικαστικής πράξης της αναγκαστικής εκτέλεσης, ούτε μεταγάγει αυτή στο χώρο των δισυπόστατων ή διφυών πράξεων³⁰². Κατ' άλλη άποψη, η αναγγελία αποτελεί «διπλής λειτουργίας διαδικαστική πράξη»³⁰³, δηλαδή οι συνέπειες της αναγγελίας αναπτύσσονται τόσο στο χώρο του δικονομικού όσο και στο χώρο του ουσιαστικού δικαίου. Ωστόσο, η άποψη αυτή παραβλέπει ότι η αναγγελία επενεργεί κυρίως και πρωταρχικά στο πεδίο του δικονομικού δικαίου, παρότι επιφέρει και ουσιαστικού δικαίου συνέπειες³⁰⁴.

Ως προς το περιεχόμενό της, συνιστά δικονομική αίτηση, που περιέχει ανακοίνωση του αναγγελλόμενου δανειστή προς ορισμένο πολιτειακό όργανο, για να προβεί το τελευταίο σε προσδιορισμένη διαδικαστική ενέργεια³⁰⁵.

Η αναγγελία, ως πράξη που αποσκοπεί στην παροχή έννομης προστασίας με τη μορφή της συμμετοχής του αναγγελλόμενου δανειστή στη διαδικασία διανομής του πλειστηριάσματος και στην ικανοποίηση της απαίτησής του απ' αυτό, αποτελεί διαδικαστική πράξη και αντίστοιχα το αναγγελλτήριο έχει το χαρακτήρα δικογράφου κατά την έννοια του άρθρου 118 ΚΠολΔ³⁰⁶. Το δικόγραφο αυτό είναι εισαγωγικό στη διαδικασία της εκτέλεσης δικόγραφο³⁰⁷. Με την αναγγελία, η αρχικά τριγωνική δικονομική έννομη σχέση της εκτελέσεως διευρύνεται και καθίσταται πλέον πολυγωνική³⁰⁸.

Η άσκηση της αναγγελίας, καθώς και η κατάθεση στον συμβολαιογράφο του πλειστηριασμού των εγγράφων με τα οποία αποδεικνύεται η αναγγελλόμενη απαίτηση, εμπίπτει στις πράξεις εκτέλεσης που απαγορεύεται να διενεργηθούν κατά τον μήνα Αύγουστο, σύμφωνα με τη διάταξη του α. 940Α ΚΠολΔ, διότι η αναγγελία αποτελεί πρώτη πράξη εκτέλεσης, αφού συνιστά την πρώτη πράξη και την αφετηρία

³⁰¹ Πίψου Α., όπ.π., σελ. 20.

³⁰² *Ibid.*

³⁰³ Κολοτούρος Π., όπ.π. (υποσ. 173), σελ. 124.

³⁰⁴ Πίψου Α., όπ.π., σελ. 20.

³⁰⁵ *Ibid.*, σελ. 21-22.

³⁰⁶ ΑΠ 474/2019, ΕΠολΔ 2/2020.183, με σχόλιο Κατηφόρης Ν. · ΑΠ 1349/2011 ΤΝΠ ΙΣΟΚΡΑΤΗΣ.

³⁰⁷ ΜονΠρΛαμ 32/2011, ΕΠολΔ 2011.378 με σημείωμα Γιαννόπουλου Π..

³⁰⁸ Μπέης Κ., Πολιτική Δικονομία, σελ. 108.

της κατατάξεως³⁰⁹.

3.1.4. Ιστορικό τροποποιήσεων της διάταξης – Ιδίως η πρόσφατη τροποποίηση με τον ν. 4842/2021

Η διάταξη του α. 972 ΚΠολΔ, ως ισχύει σήμερα, όπως διαμορφώθηκε με το α. 68 του ν. 4842/2021³¹⁰, ορίζει ότι:

«1. Οι δανειστές εκείνου κατά του οποίου έγινε η εκτέλεση έχουν δικαίωμα να αναγγείλουν την απαίτησή τους. Η αναγγελία επιδίδεται στον υπάλληλο του πλειστηριασμού, σε εκείνον υπέρ του οποίου γίνεται και σε εκείνον κατά του οποίου στρέφεται η εκτέλεση και πρέπει να περιέχει:

α) διορισμό αντικλήτου στην περιφέρεια του πρωτοδικείου, του τόπου της εκτέλεσης, στον οποίο μπορούν να γίνονται όλες οι επιδόσεις και προσφορές που αφορούν την εκτέλεση. Αν δεν οριστεί αντίκλητος, αντίκλητος είναι ο δικηγόρος που υποχρεωτικά υπογράφει την αναγγελία, με την επιφύλαξη τυχόν αντίθετης ειδικής ρύθμισης,

β) περιγραφή της απαίτησης του δανειστή που αναγγέλλεται. Η αναγγελία πρέπει να επιδοθεί το αργότερο δέκα πέντε (15) ημέρες μετά τον πλειστηριασμό και μέσα στην ίδια προθεσμία πρέπει να κατατεθούν τα έγγραφα που αποδεικνύουν την απαίτηση. Τα έξοδα της αναγγελίας βαρύνουν όποιον αναγγέλλεται.

2. Το κύρος της αναγγελίας δεν επηρεάζεται από την αναστολή ή τη ματαίωση του πλειστηριασμού. Αν η απαίτηση του δανειστή που αναγγέλλεται στηρίζεται σε τίτλο εκτελεστό, η αναγγελία έχει τα ίδια αποτελέσματα με την κατάσχεση».

Η τροποποίηση που επήλθε στη διάταξη με τον ν. 4842/2021 αφορά την υποχρέωση υπογραφής του αναγγελτηρίου από δικηγόρο. Η τροποποίηση αυτή έλυσε τη σχετική διχογνωμία που είχε αναπτυχθεί τα προηγούμενα χρόνια στους κόλπους της θεωρίας και της νομολογίας σχετικά με το αν είναι υποχρεωτική η υπογραφή της αναγγελίας από δικηγόρο.

Ειδικότερα, πριν το 2010 επικρατούσε η άποψη ότι το αναγγελτήριο πρέπει να υπογράφεται υποχρεωτικά από δικηγόρο κατά το άρθρο 39 ΚωδΔικ, εκτός αν

³⁰⁹ ΑΠ 1441/2017, ΕΠολΔ 2/2018.198, με σχόλιο Κατηφόρη Ν..

³¹⁰ Η διάταξη εφαρμόζεται για τους πλειστηριασμούς που θα προσδιοριστούν μετά την έναρξη ισχύος του ν. 4842/2021, δηλαδή μετά την 01-01-2022, σύμφωνα με τη διάταξη μεταβατικού δικαίου του α. 116 παρ. 6 στ' του ν. 4842/2021.

κριθεί ότι πρόκειται για αποτροπή επικείμενου κινδύνου³¹¹. Ωστόσο, με την ΟΛΑΠ 1/2010 κρίθηκε ότι δεν απαιτείται για το κύρος του αναγγελτηρίου υπογραφή από δικηγόρο, διότι η αναγγελία αποτελεί απλώς και μόνο την πρώτη επιθετική διαδικαστική πράξη του δανειστή για τη συμμετοχή του στη διαδικασία της διανομής, αλλά δεν αποτελεί εισαγωγικό δικόγραφο διεξαγωγής δίκης, γι' αυτό και το α. 972 ΚΠολΔ δεν απαιτεί την υπογραφή του από πληρεξούσιο δικηγόρο, αλλά αρκεί και η υπογραφή από τον δανειστή ή το νόμιμο αντιπρόσωπό του. Αντίθετος ήταν μεμονωμένα ο Πρόεδρος του Δικαστηρίου. Περαιτέρω, σύμφωνα με την ίδια ως άνω απόφαση, κρίθηκε ότι ο υπάλληλος του πλειστηριασμού ενεργεί απλώς ως όργανο της διαδικασίας της αναγκαστικής εκτέλεσης, αλλά δεν αποτελεί δικαστική αρχή, ούτε ειδικό δικαιοδοτικό όργανο, αφού δεν διεξάγεται ενώπιόν του δίκη, ούτε διαδικασία αποδείξεως.

Παγιώθηκε, έτσι, η θέση, ότι δεν απαιτείται για την άσκηση της αναγγελίας, ως τυπικής αίτησης του δανειστή, που απευθύνεται ενώπιον μη δικαιοδοτικού οργάνου, προκειμένου η αναγγελλόμενη απαίτηση να συμπεριληφθεί μεταξύ των απαιτήσεων που θα ικανοποιηθούν με τον πίνακα κατάταξης που θα συνταχθεί, η σύμπραξη δικηγόρου³¹². Αν, όμως, η αναγγελία ασκηθεί από δικηγόρο, αρκεί η ύπαρξη γενικής δικαστικής πληρεξουσιότητας κατ' α. 97 παρ. 1 ΚΠολΔ, εκτός αν πρόκειται για παραίτηση από αυτή, οπότε απαιτείται ειδική πληρεξουσιότητα κατ' ανάλογη εφαρμογή του α. 98 περ. β' ΚΠολΔ³¹³.

Η άποψη αυτή, που ακολουθήθηκε για τα επόμενα χρόνια, μειώνει τη δημιουργία ακυροτήτων και συμβάλλει στην ταχύτητα της διαδικασίας. Ωστόσο, δεν λαμβάνει υπόψη τη σπουδαιότητα των αποτελεσμάτων της αναγγελίας, ιδίως αν ληφθεί υπόψη ότι υπό προϋποθέσεις επιφέρει τα ίδια αποτελέσματα με την κατάσχεση. Ακόμα, δεν πρέπει να παραβλέπεται ότι η αναγγελία απαιτεί κατά κανόνα εξειδικευμένες νομικές γνώσεις ως προς τον τρόπο και το εμπρόθεσμο της άσκησής της, με συνέπεια να δημιουργείται αυξημένος κίνδυνος περισσότερων ακυροτήτων³¹⁴, αν αυτή δεν συντάσσεται από δικηγόρο.

³¹¹ Μπρίνιας Ι., Αναγκαστική Εκτέλεση ΙΙ, β' έκδοση, 1979, άρθρο 972, αρ. 380 · Βαθρακοκόιλης Β., όπ.π., άρθρο 972, αρ. 18, σελ. 863 · Τσικρικάς Δ., Ζητήματα από την επίδοση πράξεων, 2002, σελ. 45 επ..

³¹² Μακρίδου Κ./Απαλαγάκη Χ./Διαμαντόπουλος Γ., Πολιτική Δικονομία, 2016, σελ. 194-195.

³¹³ ΑΠ 887/2020 ΤΝΠ ΝΟΜΟΣ · Μακρίδου Κ./Απαλαγάκη Χ./Διαμαντόπουλος Γ., όπ.π., σελ. 194-195.

³¹⁴ Πανταζόπουλος Στ., όπ.π. (υποσ. 9), σελ. 495.

Για το λόγο αυτό, ο νομοθέτης του ν. 4842/2021 κινήθηκε προς την ορθή κατεύθυνση και προέβλεψε ρητώς την υποχρέωση υπογραφής του αναγγελητή από δικηγόρο. Όπως αναφέρει, άλλωστε, και η αιτιολογική έκθεση, η αναγγελία αποτελεί εξωδικαστική πράξη που συνεπάγεται σοβαρές έννομες συνέπειες και για τα υποκείμενα της αναγκαστικής εκτέλεσης αλλά και για τους δανειστές.

Συνεπώς, σήμερα, με νομοθετική πλέον πρόβλεψη, προς άρση οιασδήποτε σχετικής αμφισβήτησης, προβλέπεται η υποχρεωτική υπογραφή της αναγγελίας από δικηγόρο, ως όρος του παραδεκτού της.

Πριν την τροποποίηση με τον ν. 4842/2021, η διάταξη, ως ίσχυε έως την 12-10-2021, είχε ως εξής³¹⁵:

«1. Οι δανειστές εκείνου κατά του οποίου έγινε η εκτέλεση έχουν δικαίωμα να αναγγείλουν την απαίτησή τους. Η αναγγελία επιδίδεται στον υπάλληλο του πλειστηριασμού, σε εκείνον υπέρ του οποίου γίνεται και σε εκείνον κατά του οποίου στρέφεται η εκτέλεση και πρέπει να περιέχει:

(α) διορισμό αντικλήτου στην περιφέρεια του πρωτοδικείου του τόπου της εκτέλεσης, στον οποίον μπορούν να γίνονται όλες οι επιδόσεις και προσφορές που αφορούν την εκτέλεση και αν δεν οριστεί αντίκλητος, αντίκλητος είναι ο δικηγόρος που τυχόν υπέγραψε την αναγγελία και

(β) περιγραφή της απαίτησης του δανειστή που αναγγέλλεται. Η αναγγελία πρέπει να επιδοθεί το αργότερο δέκα πέντε (15) ημέρες μετά τον πλειστηριασμό και μέσα στην ίδια προθεσμία πρέπει να κατατεθούν τα έγγραφα που αποδεικνύουν την απαίτηση. Τα έξοδα της αναγγελίας βαρύνουν όποιον αναγγέλλεται.

2. Το κύρος της αναγγελίας δεν επηρεάζεται από την αναστολή ή τη ματαίωση του πλειστηριασμού. Αν η απαίτηση του δανειστή που αναγγέλλεται στηρίζεται σε τίτλο εκτελεστό, η αναγγελία έχει τα ίδια αποτελέσματα με την κατάσχεση».

Πριν την τροποποίηση αυτή, η διάταξη όπως ίσχυε μέχρι και 16/1/2018³¹⁶

³¹⁵ Η παρ. 1 αντικαταστάθηκε με το άρθρο όγδοο, παρ. 2, Ν. 4335/23-7-2015, ΦΕΚ 87Α. Ισχύει για τις εκτελέσεις στις οποίες η επίδοση της επιταγής προς εκτέλεση διενεργείται μετά την 1-1-2016 και για πτωχεύσεις που κηρύσσονται από 1-1-2016. (άρθρο ένατο παρ. 3 και 4 Ν. 4335/2015). Στην περίπτωση β' της παρ. 1 η φράση «πέντε ημέρες (5) πριν από τον πλειστηριασμό» αντικαταστάθηκε από τη φράση «δέκα πέντε (15) ημέρες μετά τον πλειστηριασμό», με το άρθρο 207 παρ. 12 Ν. 4512/17-1-2018 ΦΕΚ 5Α.

³¹⁶ Η παρ. 1 αντικαταστάθηκε με το άρθρο όγδοο, παρ. 2, Ν. 4335/23-7-2015, ΦΕΚ 87Α. Ισχύει για τις εκτελέσεις στις οποίες η επίδοση της επιταγής προς εκτέλεση διενεργείται μετά την 1-1-2016 και για πτωχεύσεις που κηρύσσονται από 1-1-2016. (άρθρο ένατο παρ. 3 και 4 Ν. 4335/2015).

είχε ως εξής:

«1. Οι δανειστές εκείνου κατά του οποίου έγινε η εκτέλεση έχουν δικαίωμα να αναγγείλουν την απαίτησή τους. Η αναγγελία επιδίδεται στον υπάλληλο του πλειστηριασμού, σε εκείνον υπέρ του οποίου γίνεται και σε εκείνον κατά του οποίου στρέφεται η εκτέλεση και πρέπει να περιέχει:

(α) διορισμό αντικλήτου στην περιφέρεια του πρωτοδικείου του τόπου της εκτέλεσης, στον οποίον μπορούν να γίνονται όλες οι επιδόσεις και προσφορές που αφορούν την εκτέλεση και αν δεν οριστεί αντίκλητος, αντίκλητος είναι ο δικηγόρος που τυχόν υπέγραψε την αναγγελία και

(β) περιγραφή της απαίτησης του δανειστή που αναγγέλλεται. Η αναγγελία πρέπει να επιδοθεί το αργότερο πέντε (5) ημέρες πριν από τον πλειστηριασμό και μέσα στην ίδια προθεσμία πρέπει να κατατεθούν τα έγγραφα που αποδεικνύουν την απαίτηση. Τα έξοδα της αναγγελίας βαρύνουν όποιον αναγγέλλεται.

Το κύρος της αναγγελίας δεν επηρεάζεται από την αναστολή ή τη ματαίωση του πλειστηριασμού. Αν η απαίτηση του δανειστή που αναγγέλλεται στηρίζεται σε τίτλο εκτελεστό, η αναγγελία έχει τα ίδια αποτελέσματα με την κατάσχεση».

Η διάταξη, πριν την τροποποίηση με τον ν. 4335/2015, ως ίσχυε μέχρι 22-07-2015, είχε ως εξής:

«1. Οι δανειστές εκείνου κατά του οποίου έγινε η εκτέλεση έχουν δικαίωμα να αναγγείλουν την απαίτησή τους. Η αναγγελία επιδίδεται στον υπάλληλο του πλειστηριασμού, σε εκείνον υπέρ του οποίου γίνεται και σε εκείνον κατά του οποίου στρέφεται η εκτέλεση, και πρέπει να περιέχει

α) διορισμό αντικλήτου στην περιφέρεια του ειρηνοδικείου του τόπου της εκτέλεσης, αν ο δανειστής που αναγγέλλει την απαίτησή του δεν κατοικεί μέσα στην περιφέρεια αυτή και

β) περιγραφή της απαίτησης του δανειστή που αναγγέλλεται. Η αναγγελία πρέπει να επιδοθεί το αργότερα μέσα σε δέκα πέντε (15) ημέρες από τον πλειστηριασμό. Μέσα στην ίδια προθεσμία πρέπει να κατατεθούν τα έγγραφα που αποδεικνύουν την απαίτηση. Τα έξοδα της αναγγελίας βαρύνουν όποιον αναγγέλλεται.

2. Το κύρος της αναγγελίας δεν επηρεάζεται από την αναστολή ή τη ματαίωση του πλειστηριασμού. Αν η απαίτηση του δανειστή που αναγγέλλεται στηρίζεται σε τίτλο

εκτελεστό, η αναγγελία έχει τα ίδια αποτελέσματα με την κατάσχεση».

3.1.5. Προϋποθέσεις αναγγελίας: ύπαρξη κατάσχεσης και νομιμοποίηση δανειστών

Μοναδική τυπική προϋπόθεση της αναγγελίας είναι η ύπαρξη κατάσχεσης στο κινητό ή ακίνητο πράγμα³¹⁷. Η κατάσχεση δεν πρέπει να είναι ανυπόστατη, δηλαδή δεν πρέπει να απουσιάζουν απ' αυτήν τα τυπικά και εξειδικευτικά συνθετικά γνωρίσματά της, άλλως, για το υποστατό της απαιτείται να φέρει την πρέπουσα εξωτερική μορφή ή να ενεργείται από πρόσωπο που έχει τη σχετική εξουσία³¹⁸.

Η αναγγελία αποτελεί δικαίωμα και υποχρέωση αποκλειστικά των δανειστών του καθ' ου η εκτέλεση³¹⁹. Όλοι οι δανειστές του καθ' ου η εκτέλεση οφειλέτη νομιμοποιούνται να ασκήσουν το δικαίωμα αναγγελίας, χωρίς να προϋποτίθεται η κατοχή από τον δανειστή εκτελεστού τίτλου³²⁰. Δεν απαιτείται πρόσκληση των δανειστών από το συμβολαιογράφο³²¹. Εννοείται ότι ο επισπεύδων δανειστής δεν έχει υποχρέωση αναγγελίας της απαίτησής του, εφόσον αυτή προκύπτει από την οικεία επιταγή προς εκτέλεση³²², εκτός αν η αναγκαστική εκτέλεση συνεχίζεται από άλλον δανειστή κατόπιν υποκατάστασης, οπότε ο αρχικώς επισπεύδων πρέπει να αναγγείλει την απαίτησή του, αφού βρίσκεται πλέον εκτός εκτελεστικής διαδικασίας³²³. Σε περίπτωση που ο επισπεύδων δανειστής διατηρεί και άλλη απαίτηση, διάφορη αυτής για την οποία κινείται η εκτέλεση, δύναται να αναγγείλει την απαίτησή του αυτή³²⁴.

Ακόμα, δεν επηρεάζει το δικαίωμα αναγγελίας η επίδοση ή μη επιταγής προς πληρωμή, εάν ο δανειστής τυγχάνει προνομιούχος ή εγγειρόγραφος, αν ο καθ' ου έχει κι άλλα περιουσιακά στοιχεία, ενώ αδιάφορη είναι και η αιτία της απαίτησης, το βέβαιο ή εκκαθαρισμένο αυτής, η ύπαρξη ή ανυπαρξία αποδείξεως της απαίτησης³²⁵,

³¹⁷ Νίκας Ν., όπ.π. (υποσ. 104), σελ. 569 · Πανταζόπουλος Στ., όπ.π. (υποσ. 9), σελ. 569 · Πίγου Α., όπ.π., σελ. 105.

³¹⁸ Πίγου Α., όπ.π., σελ. 105-106.

³¹⁹ Νίκας Ν., όπ.π. (υποσ. 104), σελ. 569.

³²⁰ *Ibid.*

³²¹ ΜονΠρΛαμ 3/2019 ΤΝΠ ΝΟΜΟΣ · Νίκας Ν., όπ.π. (υποσ. 104), σελ. 570.

³²² ΑΠ 1726/2008 ΤΝΠ ΝΟΜΟΣ.

³²³ Νίκας Ν., όπ.π. (υποσ. 104), σελ. 569.

³²⁴ ΑΠ 1640/2002, ΕλλΔνη 2003.744 · Πανταζόπουλος Στ., όπ.π. (υποσ. 9), σελ. 491 · Νίκας Ν., όπ.π. (υποσ. 104), σελ. 568.

³²⁵ Πανταζόπουλος Στ., όπ.π. (υποσ. 9), σελ. 491.

η αιτία και η δικονομική ωριμότητα της απαίτησης³²⁶.

Δυνατότητα αναγγελίας υφίσταται και για τις απαιτήσεις που δεν συνοδεύονται από αποδεικτικά έγγραφα, τις αμφισβητούμενες, τις ανεκκαθάριστες, τις απαιτήσεις υπό αίρεση ή προθεσμία³²⁷.

Η τυχόν προγενέστερη κατάσχεση ή αναγγελία και γενικά η συμμετοχή του αναγγελλόμενου σε άλλη διαδικασία κατατάξεως ή εκτελέσεως κατά του ίδιου οφειλέτη δεν αποστερεί τον δανειστή από την ευχέρεια να αναγγελθεί για την ίδια απαίτησή του σε άλλο πλειστηριασμό, αφού με μόνη την κατάταξη δεν επέρχεται απόσβεση της απαίτησεώς του³²⁸. Αν, ακολούθως, ο δανειστής κατατάχθηκε σε ορισμένο πίνακα με απρόσβλητη κατάταξη, επέρχεται απόσβεση της σχετικής απαίτησεως, με αποτέλεσμα η με βάση ένα πίνακα ικανοποίηση του δανειστή να εμποδίζει την κατάταξή του σε άλλους πίνακες³²⁹.

Δικαίωμα αναγγελίας έχει, επίσης, ο ενεχυρούχος δανειστής ή ενυπόθηκος δανειστής και ο προσημειούχος δανειστής, ο υπερθεματιστής, όταν διατηρεί την ιδιότητα του δανειστή και οφειλέτη συγχρόνως³³⁰. Ειδικά ως προς τον προσημειούχο δανειστή, το ανώτατο Ακυρωτικό κλήθηκε να εξετάσει ζήτημα προνομιακής ικανοποίησης προσημειούχου δανειστή, όταν η προσημείωση υποθήκης ενεγράφη σε χρόνο μεταγενέστερο της αρχικής κατασχέσεως, όμως προγενέστερο της αναγγελίας, η οποία επέχει θέση αυτοτελούς κατάσχεσης (α. 972 παρ. 2 εδ. β' ΚΠολΔ), και η οποία αναγγελία στήριξε την υποκατάσταση σε θέση επισπεύδοντος του ίδιου αναγγελλθέντος δανειστή³³¹. Στην περίπτωση αυτή, ο Άρειος Πάγος έκρινε ότι το κρίσιμο χρονικό σημείο, από το οποίο δεν μπορεί να αντιταχθεί κατά του κατασχόντος η μεταγραφή ή εγγραφή υποθηκών, είναι η πρώτη εγγραφή κατάσχεσης από τον αρχικό επισπεύδοντα, και όχι ο χρόνος αναγγελίας της απαίτησης του δανειστή που υποκαταστάθηκε σε θέση επισπεύδοντος.

Το Ανώτατο Ακυρωτικό καταλήγει στο ως άνω συμπέρασμα λαμβάνοντας υπόψη τα κάτωθι: σύμφωνα με το άρθρο 997 παρ. 3 ΚΠολΔ, δεν αντιτάσσεται έναντι του κατασχόντος και των αναγγελλθέντων δανειστών η μεταγραφή ή εγγραφή

³²⁶ Νίκας Ν., ό.π. (υποσ. 104), σελ. 568.

³²⁷ Κολοτούρος Π., ό.π. (υποσ. 173), σελ. 123.

³²⁸ ΑΠ 661/2003, ΕλλΔνη 2004.1632.

³²⁹ Κατράς Ι., Κώδικας Πολιτικής Δικονομίας, 3η έκδοση, 2021, σελ. 1403.

³³⁰ Πανταζόπουλος Στ., ό.π. (υποσ. 9), σελ. 491.

³³¹ ΑΠ 128/2018, ΕΠολΔ 4/2018.410, με σχόλιο Κατηφόρη Ν..

υποθήκης που έγινε μετά την εγγραφή της κατάσχεσης. Η τροπή της προσημείωσης σε υποθήκη σε χρόνο μεταγενέστερο της εγγραφής κατάσχεσης είναι έγκυρη τόσο για την κατασχόντα δανειστή όσο και για τους αναγγεληθέντες. Σύμφωνα με το Ανώτατο Ακυρωτικό, σκοπός της διάταξης του α. 997 παρ. 3 ΚΠολΔ τυγχάνει η αποτροπή συμπαιγνιών μεταξύ μεταξύ οφειλέτη και τρίτων και δημιουργίας προνομίων, καθώς με την κατάσχεση το κατασχεμένο καθίσταται κοινό υπέγγυο σε όλους τους δανειστές. Σε περίπτωση που μετά την πρώτη αυτή κατάσχεση, λάβει χώρα αναγγελία ερειδόμενη σε εκτελεστό τίτλο, η οποία επέχει θέση αυτοτελούς κατάσχεσης κατ' α. 972 παρ. 2 ΚΠολΔ, η απαγόρευση του α. 997 παρ. 3 ΚΠολΔ εξακολουθεί να τοποθετείται στον χρόνο της αρχικής κατάσχεσης. Αυτό ισχύει ακόμα και αν ο πλειστηριασμός διενεργήθηκε από τον αναγγεληθέντα δανειστή καθ' υποκατάσταση του αρχικού επισπεύδοντος. Στην περίπτωση της υποκατάστασης σε θέση αρχικού επισπεύδοντος, η αρχική αναγκαστική κατάσχεση είναι αυτή που στηρίζει την εκτέλεση και όχι η αναγγελία, ακόμα και αν επέχει θέση πλασματικής κατάσχεσης. Μόνο αν η πρώτη κατάσχεση κυρηχθεί άκυρη, θα πρέπει να αναζητηθεί ο χρόνος έναρξης της απαγόρευσης του α. 997 παρ. 3 ΚΠολΔ, στον χρόνο της αναγγελίας.

Δεν διατηρούν δικαίωμα αναγγελίας³³² οι τρίτοι που προβάλουν ίδιον δικαίωμα επί του κατασχεθέντος πράγματος, οι δανειστές του επισπεύδοντος δανειστή, ο δικαιούχος της εκτέλεσης δικαστικός επιμελητής, ο επισπεύδων δανειστής, όταν επισπεύδει ο ίδιος την εκτέλεση. Αν λάβει χώρα υποκατάσταση, ο αρχικώς επισπεύδων υποχρεούται πλέον σε αναγγελία της απαίτησής του³³³. Οι τρίτοι που προβάλλουν αξίωση επί του κατασχεθέντος πράγματος δεν δικαιούνται σε αναγγελία, αλλά σε άσκηση ανακοπής του α. 936 ΚΠολΔ³³⁴.

3.1.6. Τρόπος άσκησης της αναγγελίας

α) Επιδόσεις αναγγελητηρίου

Όπως αναφέρθηκε και ανωτέρω, η αναγγελία συνιστά πράξη της διαδικασίας

³³² Πανταζόπουλος Στ., όπ.π. (υποσ. 9), σελ. 491.

³³³ ΕφΑθ 8082/2006, ΝοΒ 2007.1602.

³³⁴ Κεραμέυς/Κονδύλης/Νίκας (-Κιουπτσίδου-Στρατουδάκη), όπ.π., α. 972 παρ. 3 · Πίγου Α., όπ.π., σελ. 111.

της εκτέλεσης³³⁵, αποτελεί την πρώτη επιθετική πράξη της διαδικασίας της κατάταξης³³⁶.

Η αναγγελία διενεργείται με επίδοση αναγγεληρίου στον υπάλληλο του πλειστηριασμού, στον επισπεύδοντα και στον καθ' ου η εκτέλεση οφειλέτη, το αργότερο δεκαπέντε (15) ημέρες μετά τον πλειστηριασμό, χωρίς να είναι απαραίτητη η κατάθεση των αποδεικτικών επιδόσεως μέσα στην ίδια προθεσμία³³⁷.

Αποτέλεσε αντικείμενο συζήτησης στους κόλπους της επιστήμης το αν για το υποστατό της αναγγελίας απαιτείται να πραγματοποιηθούν και οι τρεις (3) ως άνω επιδόσεις. Η μία άποψη στηρίζει ότι η παράλειψη οποιασδήποτε από τις προβλεπόμενες επιδόσεις άγει στο ανυπόστατο της αναγγελίας³³⁸. Κατά την κρατούσα και ορθότερη άποψη³³⁹, για το υποστατό της αναγγελίας αρκεί η επίδοση της αναγγελίας στον υπάλληλο του πλειστηριασμού, διότι με μόνη την επίδοση αυτή εκπληρώνεται ο σκοπός της διάταξης, ήτοι να υποβληθεί το αίτημα έννομης προστασίας του δανειστή προς τον υπάλληλο του πλειστηριασμού³⁴⁰.

Η έλλειψη επίδοσης του αναγγεληρίου στον καθ' ου και στον επισπεύδοντα δεν θίγει το υποστατό της αναγγελίας, παρά μόνο μπορεί να επιφέρει την ακύρωση της αναγγελίας, κατόπιν επίκλησης και απόδειξης δικονομικής βλάβης του ανακόπτοντος³⁴¹. Οι επιδόσεις αυτές δεν θεραπεύουν την αξίωση του δανειστή που αναγγέλλεται, αλλά το ιδιωτικό συμφέρον του επισπεύδοντος δανειστή και του καθ' ου η εκτέλεση οφειλέτη να λάβουν έγκαιρα γνώση για τις απαιτήσεις που προβάλλονται³⁴². Αφορούν, λοιπόν, ιδιωτικό συμφέρον, και γι' αυτό δεν άγουν στο ανυπόστατο, αλλά στην ακύρωση της αναγγελίας κατόπιν επίκλησης και απόδειξης δικονομικής βλάβης³⁴³.

Στο σημείο αυτό, πρέπει να διακρίνουμε ανάμεσα στην αναγγελία και την πλασματική επιβολή αυτοτελούς κατάσχεσης που επιφέρει η αναγγελία αν αυτή

³³⁵ ΑΠ 1411/2015, ΕΠολΔ 2-3/2016.304, με σχόλιο *Κατηφόρη Ν.*.

³³⁶ ΑΠ 519/2020 ΤΝΠ ΙΣΟΚΡΑΤΗΣ.

³³⁷ *Τέντες Ι. (-Ρεντούλης Π.)*, Αναγκαστική Εκτέλεση, 2η έκδοση, 2019, σελ. 370.

³³⁸ ΑΠ 1751/1998 ΕΕΝ 67 (2000), 315.

³³⁹ ΑΠ 1507/2015, ΝοΒ 2015.273 · *Πανταζόπουλος Στ.*, ό.π. (υποσ. 9), σελ. 492 · *Γέσιου-Φαλτσή Π.*, ό.π. (υποσ. 171), σελ. 386-387 · *Μπέης Κ.*, ό.π. (υποσ. 1), σελ. 146 · *Μπρίνιας Ι.*, ό.π. (υποσ. 311), αρ. 972.

³⁴⁰ *Πανταζόπουλος Στ.*, ό.π. (υποσ. 9), σελ. 492.

³⁴¹ *Ibid.*

³⁴² *Πίγου Α.*, ό.π., σελ. 215.

³⁴³ *Γέσιου-Φαλτσή Π.*, ό.π. (υποσ. 171), σελ. 388 · *Πίγου Α.*, ό.π., σελ. 215 · *Τσικρικάς Δ.*, ό.π., σελ. 261 επ..

στηρίζεται σε εκτελεστό τίτλο. Στην τελευταία αυτή περίπτωση, αν ελλείπει η επίδοση στον καθ' ου η εκτέλεση, ναι μεν δεν θίγεται το υποστατό της αναγγελίας, δεν επέρχεται όμως η συνέπεια της αυτοτελούς κατάσχεσης που θα επέφερε η αναγγελία αν είχε επιδοθεί στον καθ' ου η εκτέλεση³⁴⁴.

β) Προθεσμίες

Η προθεσμία της αναγγελίας αποτέλεσε αντικείμενο αλληπάλληλων νομοθετικών παλινδρομήσεων³⁴⁵. Σύμφωνα με το άρθρο 972 παρ. 1 στ. β' ΚΠολΔ, η προθεσμία επίδοσης της αναγγελίας ορίζεται σε δεκαπέντε ημέρες το αργότερο μετά τον πλειστηριασμό.

Ο δανειστής με εκτελεστό τίτλο πρέπει να αναγγέλει την απαίτησή του το ταχύτερο δυνατό, προκειμένου να αποφεύγεται η τυχόν διάθεση του πράγματος και να μην δύναται ο οφειλέτης να ματαιώσει τον πλειστηριασμό με την ανάληψη των κατασχεθέντων ή με την άρση της κατάσχεσης (α. 969 παρ. 2, 1002 παρ. 2 ΚΠολΔ) ή να προβεί σε αναστολή του πλειστηριασμού κατόπιν συμφωνίας με τον επισπεύδοντα δανειστή (α. 969 παρ. 3, 1002 παρ. 3 ΚΠολΔ)³⁴⁶.

Με τον ν. 4335/2015, η προθεσμία της αναγγελίας είχε συντμηθεί σε πέντε (5) ημέρες πριν από τον πλειστηριασμό. Η τροποποίηση αυτή εξασφάλισε τη γνώση του οφειλέτη ως προς την έκταση των οφειλών του και των δανειστών που συμμετέχουν στη διαδικασία αναγκαστικής εκτέλεσης, δημιουργώντας ασφαλείς προϋποθέσεις για την εφαρμογή του α. 969 ΚΠολΔ³⁴⁷. Η ρύθμιση αυτή επικρίθηκε³⁴⁸, ωστόσο, ως αμφίβολης ορθότητας, διότι αύξανε τα έξοδα και τις διατυπώσεις, αφού επί περισσότερων κατασχέσεων του ίδιου πράγματος, οι δανειστές θα όφειλαν να αναγγελθούν σε όλες τις εκκρεμείς διαδικασίες πριν τις οριζόμενες ημέρες πλειστηριασμού, επιδιώκοντας να ικανοποιηθούν από το πλειστηρίασμα της διαδικασίας που θα τελεσφορούσε πρώτη.

Ακολούθως, με τον ν. 4512/2018, τροποποιήθηκε η προθεσμία, οριζόμενη πλέον σε δεκαπέντε (15) ημέρες από τον πλειστηριασμό. Η τροποποίηση αυτή

³⁴⁴ Πανταζόπουλος Στ., όπ.π. (υποσ. 9), σελ. 492-493 · Γέσιου-Φαλτσή Π., όπ.π. (υποσ. 171), σελ. 388.

³⁴⁵ Πανταζόπουλος Στ., όπ.π. (υποσ. 9), σελ. 495.

³⁴⁶ *Ibid.*

³⁴⁷ Μακρίδου Κ./Απαλαγάκη Χ./Διαμαντόπουλος Γ., Πολιτική Δικονομία, 2η έκδοση, 2018, σελ. 160.

³⁴⁸ Κεραμέυς/Κονδύλης/Νίκας (-Κιουπτσίδου-Στρατουδάκη), όπ.π., α. 972 παρ. 12.

επήλθε καθώς η προηγούμενη ρύθμιση δεν λειτούργησε στην πράξη και δημιουργούσε ανασφάλεια ως προς τον τόπο επίδοσης της αναγγελίας, αν άλλαζε το πρόσωπο του υπαλλήλου του πλειστηριασμού³⁴⁹. Άλλωστε, η τροποποίηση συνάδει και με τη διάσπαση του τόπου εκτελέσεως από τον τόπο που ασκεί τα καθήκοντά του ο υπάλληλος του πλειστηριασμού³⁵⁰.

Σήμερα, λοιπόν, η προθεσμία για την αναγγελία άρχεται από την κατάσχεση και καταληκτικό χρονικό της σημείο είναι η 15η ημέρα από τον πλειστηριασμό. Η προθεσμία αυτή είναι νόμιμη, δικονομική και ενεργείας³⁵¹. Τυχόν εκπρόθεσμη αναγγελία εξομοιούται με παντελή έλλειψη αναγγελίας και επιφέρει έκπτωση από το σχετικό δικαίωμα³⁵². Συνεπώς, ο δανειστής δεν κατατάσσεται³⁵³. Ο δανειστής που παρέλειψε να αναγγείλει εμπρόθεσμα την απαίτησή του διατηρεί το δικαίωμα να αιτηθεί την επαναφορά των πραγμάτων στην προτέρα κατάσταση

Η άσκηση της αναγγελίας, καθώς και η κατάθεση στον συμβολαιογράφο του πλειστηριασμού των εγγράφων με τα οποία αποδεικνύεται η αναγγελλόμενη απαίτηση, εμπίπτει στις πράξεις εκτέλεσης που απαγορεύεται να διενεργηθούν κατά τον μήνα Αύγουστο, σύμφωνα με τη διάταξη του α. 940Α ΚΠολΔ, διότι η αναγγελία αποτελεί πρώτη πράξη εκτέλεσης, αφού συνιστά την πρώτη πράξη και την αφετηρία της κατατάξεως³⁵⁴. Αν η αναγγελία λάβει χώρα κατά παράβαση της διάταξης αυτής, τότε είναι άκυρη, χωρίς να απαιτείται απόδειξη δικονομικής βλάβης³⁵⁵.

γ) Κατάθεση αποδεικτικών της απαίτησης εγγράφων

Ο αναγγελλόμενος δανειστής έχει το δικονομικό βάρος³⁵⁶ να καταθέσει τα έγγραφα που αποδεικνύουν την απαίτησή του και το τυχόν προνόμιο με το οποίο είναι εξοπλισμένη. Τα αποδεικτικά έγγραφα της απαιτήσεως των αναγγελλόμενων δανειστών και του προνομίου της πρέπει να κατατεθούν, επί ποινή απαραδέκτου, εντός δεκαπέντε (15) ημερών από τον πλειστηριασμό³⁵⁷.

³⁴⁹ Αιτιολογική έκθεση ν. 4512/2018.

³⁵⁰ Μακρίδου Κ./Απαλαγάκη Χ./Διαμαντόπουλος Γ., ό.π. (υποσ. 347), σελ. 160.

³⁵¹ Πανταζόπουλος Στ., ό.π. (υποσ. 9), σελ. 496.

³⁵² Γέσιου – Φαλτσή Π., ό.π. (υποσ. 171), σελ. 398 · Πίψου Α., ό.π., σελ. 237.

³⁵³ Πανταζόπουλος Στ., ό.π. (υποσ. 9), σελ. 496 · Γέσιου – Φαλτσή Π., ό.π. (υποσ. 171), σελ. 398 · Πίψου Α., ό.π., σελ. 237.

³⁵⁴ ΑΠ 1441/2017, ό.π. · Πανταζόπουλος Στ., ό.π. (υποσ. 9), σελ. 496.

³⁵⁵ Πανταζόπουλος Στ., ό.π. (υποσ. 9), σελ. 496.

³⁵⁶ Νίκας Ν., ό.π. (υποσ. 104), σελ. 575.

³⁵⁷ Γέσιου – Φαλτσή Π., ό.π. (υποσ. 171), σελ. 398 · Πανταζόπουλος Στ., ό.π. (υποσ. 9), σελ. 496.

Τα έγγραφα κατατίθενται από το δανειστή ή τον νόμιμο αντιπρόσωπό του και ο υπάλληλος του πλειστηριασμού συντάσσει έκθεση κατάθεσης³⁵⁸.

Η υποχρέωση για την κατάθεση των αποδεικτικών εγγράφων προϋποθέτει ότι υφίστανται τα έγγραφα αυτά εντός της οριζόμενης προθεσμίας. Αν ο τίτλος εκδοθεί μεταγενέστερα, μπορεί να κατατεθεί και μετά τη λήξη της δεκαπενθήμερης προθεσμίας³⁵⁹.

Η παράλειψη κατάθεσης ή η εκπρόθεσμη κατάθεση των εγγράφων δεν συνεπάγεται την έκπτωση του δανειστή από το δικαίωμα κατάταξης, αλλά μόνο από το δικαίωμα απόδειξης της αναγγελθείσας απαίτησης³⁶⁰ και συνεπώς τυχαία κατάταξη της απαίτησης³⁶¹.

Η μη κατάθεση ή η εκπρόθεσμη κατάθεση στον επί του πλειστηριασμού υπάλληλο των εγγράφων που αποδεικνύουν την αναγγελθείσα απαίτηση ή το προνόμιο, μπορούν να αναπληρωθούν από τα έγγραφα που για πρώτη φορά προσκομίζονται ενώπιον του δικαστηρίου που δικάζει την ανακοπή, υπό την προϋπόθεση ότι η αναγγελία ήταν ορισμένη, με αναφορά σε αυτήν της ύπαρξης τουλάχιστον του προνομίου και του αιτήματος για προνομιακή κατάταξη βάσει αυτού³⁶².

δ) Ανάκληση της αναγγελίας

Το δικαίωμα του δανειστή για ανάκληση δεν επηρεάζεται από την τυχόν ύπαρξη άλλων νομίμως αναγγελθεισών απαιτήσεων³⁶³. Δεδομένου ότι, σύμφωνα με το άρθρο 972 παρ. 2 ΚΠολΔ, η αναγγελία έχει τα αποτελέσματα της κατασχέσεως, η ανάκληση της εντολής από τον επισπεύδοντα δεν πρέπει να επιφέρει έννομες συνέπειες στους αναγγελθέντες δανειστές. Δηλαδή, η γενική ανάκληση της εντολής

³⁵⁸ *Κεραμείς/Κονδύλης/Νίκας (-Κιουπτσίδου-Στρατουδάκη)*, ό.π., α. 972 παρ. 14.

³⁵⁹ *Απαλαγάκη Χ.*, Κώδικας Πολιτικής Δικονομίας Ερμηνεία κατ' άρθρο, 2022, α. 972.

³⁶⁰ *Πανταζόπουλος Στ.*, ό.π. (υποσ. 9), σελ. 496.

³⁶¹ ΑΠ 1580/2013 ΤΝΠ ΝΟΜΟΣ.

³⁶² ΑΠ 194/2018, ΕΠολΔ 4/2018.415, με σχόλιο *Κοντογεωργακόπουλου Π.*. Κατά τον Κοντογεωργακόπουλο, αναφορικά με την αοριστία της αναγγελίας πρέπει να γίνεται διάκριση, όταν η απαίτηση εξασφαλίζεται με προνόμιο, ώστε αν ο αναγγελλόμενος δανειστής επικαλείται προνόμιο, η παράλειψη περιγραφής του οδηγεί σε ακυρότητα της αναγγελίας με απόδειξη δικονομικής βλάβης, ενώ αν ο αναγγελλόμενος δεν επικαλείται προνόμιο, παρότι είναι η απαίτηση εξοπλισμένη σχετικά, η αναγγελία θα πρέπει να θεωρηθεί έγκυρη και απλώς να μη ληφθεί υπόψη το προνόμιο στην κατάταξη.

³⁶³ *Γέσιου-Φαλτσή Π.*, ό.π. (υποσ. 2), σελ. 225.

από τον επισπεύδοντα μπορεί να αναπτύξει μόνο υποκειμενική ενέργεια³⁶⁴. Αυτό, φυσικά, δεν θίγει την εκτελεστική διαδικασία που παραμένει εκκρεμής, αφού η δέσμευση του κατασχεθέντος διατηρείται και μπορεί να λάβει χώρα υποκατάσταση κατ' άρθρο 973 ΚΠολΔ³⁶⁵.

ε) Έξοδα αναγγελίας

Τα έξοδα της αναγγελίας δεν περιλαμβάνονται στα έξοδα εκτέλεσης, ήτοι στις δαπάνες που αποβλέπουν στο κοινό συμφέρον όλων των δανειστών του καθ' ου και αφορούν στην εκτέλεση με βάση την οποία επιτεύχθηκε το πλειστηρίασμα³⁶⁶. Συνεπώς, τα έξοδα αναγγελίας βαρύνουν αποκλειστικά τον αναγγελλόμενο και δεν προαφαιρούνται από το πλειστηρίασμα³⁶⁷.

3.1.7. Περιεχόμενο αναγγελητηρίου

Σύμφωνα με τη διάταξη του α. 972 παρ. 1 ΚΠολΔ, το αναγγελητήριο πρέπει να περιέχει: α) διορισμό αντικλήτου και β) περιγραφή της απαίτησης.

Το αναγγελητήριο συνιστά δικόγραφο με το οποίο εισάγεται στη διαδικασία της αναγκαστικής εκτελέσεως η απαίτηση του αναγγελλόμενου δανειστή προς έλεγχο και κατάταξή της στον πίνακα κατάταξης³⁶⁸. Λόγω της ιδιότητάς του ως δικογράφου, πρέπει να περιέχονται σ αυτό κατ' αρχήν τα στοιχεία που προβλέπονται στη διάταξη του α. 118 ΚΠολΔ, όπως το ονοματεπώνυμο, κατοικία, διεύθυνση, ΑΦΜ, όνομα του υπαλλήλου πλειστηριασμού προς τον οποίο απευθύνεται κ.λπ.³⁶⁹.

Η περιγραφή της απαίτησης στο αναγγελητήριο πρέπει να είναι τέτοια ώστε η απαίτηση να εξατομικεύεται κατ' αντικείμενο, είδος, μέγεθος και τρόπο γένεσης³⁷⁰. Σύμφωνα και με τη νομολογία του ανωτάτου Ακυρωτικού³⁷¹, η αναγγελία πρέπει να περιέχει, πλην άλλων, και περιγραφή της απαίτησης του δανειστή που αναγγέλλεται και του προνομίου της. Ενόψει όμως του ότι η αναγγελία αποτελεί την πρώτη

³⁶⁴ *Ibid*, σελ. 226.

³⁶⁵ Φραγκίστας Χ., όπ.π. (υποσ. 28), σελ. 475.

³⁶⁶ Νίκας Ν., όπ.π. (υποσ. 104), σελ. 575.

³⁶⁷ Κεραμεύς/Κονδύλης/Νίκας (-Κιουπτσίδου-Στρατουδάκη), όπ.π., α. 972 παρ. 13.

³⁶⁸ Πίψου Α., όπ.π., σελ. 174 επ..

³⁶⁹ Νίκας Ν., Δίκαιο Αναγκαστικής Εκτελέσεως, τόμ. 2, 2η έκδοση, 2018, σελ. 308.

³⁷⁰ Κεραμεύς/Κονδύλης/Νίκας (-Κιουπτσίδου-Στρατουδάκη), όπ.π., α. 972 παρ. 7 · Πίψου Α., όπ.π., σελ. 202.

³⁷¹ ΑΠ 191/2021 ΤΝΠ ΙΣΟΚΡΑΤΗΣ.

επιθετική εξώδικη διαδικαστική πράξη και το αρχικό δικόγραφο, με το οποίο εισάγεται στη διαδικασία της αναγκαστικής εκτέλεσης και ειδικότερα της κατάταξης η απαίτηση του αναγγελλόμενου δανειστή, στο περιεχόμενο δε του αναγγελτηρίου, οφείλουν να απαντήσουν, με τις παρατηρήσεις τους (άρθρο 974 ΚΠολΔ) και την ανακοπή (άρθρο 979 ΚΠολΔ), ο οφειλέτης, ο επισπεύδων και οι άλλοι δανειστές που έχουν αναγγελθεί και με βάση το περιεχόμενο αυτό, ο υπάλληλος του πλειστηριασμού και το δικαστήριο της ανακοπής θα προβούν στην κατάταξη ή στην απόρριψη της απαίτησης που αναγγέλθηκε, το αναγγελτήριο πρέπει να παρέχει στον μεν οφειλέτη και στους άλλους δανειστές τα απαραίτητα για την άμυνά τους στοιχεία, στον δε υπάλληλο του πλειστηριασμού τις προϋποθέσεις για να μπορεί να ελέγξει τη νομιμότητα και τη βασιμότητα της απαίτησης³⁷². Μεταξύ των προϋποθέσεων αυτών είναι και η ύπαρξη του προνομίου, τα πραγματικά περιστατικά του οποίου πρέπει να περιέχει το αναγγελτήριο, όταν μάλιστα αυτά δεν συμπίπτουν με εκείνα, στα οποία στηρίζεται η απαίτηση, και να περιέχεται αίτημα για προνομιακή κατάταξη. Επομένως, το δικόγραφο της αναγγελίας είναι άκυρο, λόγω αοριστίας της αναφερόμενης σ' αυτό απαίτησης, μόνον όταν η περιγραφή αυτής, καθώς και του τυχόν υφιστάμενου προνομίου της είναι τόσο ελλιπής, ώστε να μην μπορούν ο οφειλέτης και οι λοιποί δανειστές να αντικρούσουν την αναγγελία κατά την άσκηση του δικαιώματος υπεράσπισής τους, κατά τα άρθρα 974 και 979 ΚΠολΔ και να υφίσταται έτσι βλάβη³⁷³.

Για την πληρότητα της αναγγελίας, δεν είναι αναγκαία η εξειδίκευση της απαίτησης και του προνομίου, στο βαθμό που απαιτείται επί ανακοπής (άρθρ. 216 παρ. 1 και 585 ΚΠολΔ), για τον αναγγελθέντα δικαιούχο της απαίτησης, ανεξαρτήτως της δικονομικής θέσης του στη δίκη της ανακοπής, γιατί το αναγγελτήριο δεν αποτελεί προδικασία κύριας ή παρεμπίπτουσας αίτησης για δικαστική προστασία, κατά την έννοια του άρθρου 111 ΚΠολΔ, αφού αφενός μεν η αναγκαστική εκτέλεση είναι διαδικασία και όχι δίκη, διότι ενδιαφέρει η διανομή του πλειστηριάσματος και όχι η διάγνωση της απαίτησης³⁷⁴. Ακόμη, με την αναγγελία δεν γίνεται παράσταση ενώπιον δικαστικής αρχής, αλλά ανακοίνωση της σχετικής με την κατάταξή του βούλησης του αναγγελλόμενου δανειστή ενώπιον του

³⁷² Ibid.

³⁷³ ΑΠ 885/2019, ΑΠ 194/2018 ΤΝΠ ΙΣΟΚΡΑΤΗΣ.

³⁷⁴ Πανταζόπουλος Στ., όπ.π. (υποσ. 9), σελ. 493.

υπαλλήλου του πλειστηριασμού, ο οποίος δεν αποτελεί δικαστική αρχή ούτε ειδικό δικαιοδοτικό όργανο, αλλά ενεργεί ως βοηθητικό όργανο κατά τη διαδικασία της αναγκαστικής εκτέλεσης, συντάσσοντας εν τέλει τον πίνακα κατάταξης των δανειστών στους οποίους θα διανεμηθεί το πλειστηρίασμα (άρθρ. 974 ΚΠολΔ), χωρίς όμως δεσμευτική διάγνωση των σχετικών απαιτήσεών τους, γι' αυτό και η κατάταξή τους υπόκειται σε δικαστικό έλεγχο με την προβλεπόμενη στο άρθρ. 979 ΚΠολΔ ανακοπή κατά του πίνακα³⁷⁵. Κατά συνέπεια, για την πληρότητα της περιγραφής της αναγγελόμενης απαίτησης, αρκεί η μορφολογική εξατομίκευσή της ως προς το είδος και το προνόμιο κατάταξής της³⁷⁶, μπορεί δε να συμπληρώνεται νομίμως από δημόσια έγγραφα που είναι κατατεθειμένα στον υπάλληλο του πλειστηριασμού και είναι προσιτά σε όλους³⁷⁷.

Συνεπώς, το αναγγελτήριο πρέπει να παρέχει στον μεν οφειλέτη και στους άλλους δανειστές τα απαραίτητα για την άμυνά τους στοιχεία, στον δε υπάλληλο του πλειστηριασμού τις προϋποθέσεις για να μπορεί να ελέγξει τη νομιμότητα και βασιμότητα της απαίτησης³⁷⁸. Στις προϋποθέσεις αυτές συγκαταλέγεται και η ύπαρξη του τυχόν προνομίου της απαίτησης, τα πραγματικά περιστατικά του οποίου πρέπει να περιέχει το αναγγελτήριο, εκτός αν αυτά συμπίπτουν με εκείνα που στηρίζουν την απαίτηση³⁷⁹. Τα πραγματικά περιστατικά που θεμελιώνουν το προνόμιο δεν είναι απαραίτητο να αναφέρονται στο αναγγελτήριο εφόσον συμπίπτουν με εκείνα της απαίτησης³⁸⁰.

Σε περίπτωση που η αναγγελία αφορά περισσότερες απαιτήσεις, δεν αρκεί να προσδιορίζεται στην αναγγελία μόνο το άθροισμά τους³⁸¹. Αν ζητείται η κατάταξη και παρεπόμενης απαίτησης τόκων, δεν απαιτείται να προσδιορίζεται το ποσοστό του τόκου ή το χρονικό διάστημα στο οποίο αναφέρονται³⁸². Αν πρόκειται για οφειλή σε ξένο νόμισμα, δεν είναι υποχρεωτικό να αναφέρεται στην αναγγελία το ισάξιο ποσό της οφειλής σε ευρώ, καθότι το ποσό αυτό θα προσδιοριστεί κατά την ισοτιμία

³⁷⁵ ΑΠ 191/2021 ΤΝΠ ΙΣΟΚΡΑΤΗΣ.

³⁷⁶ ΑΠ 194/2018 ΤΝΠ ΝΟΜΟΣ.

³⁷⁷ ΑΠ 191/2021, ΑΠ 885/2019, ΑΠ 1580/2013, ΑΠ 1087/2013 ΤΝΠ ΙΣΟΚΡΑΤΗΣ.

³⁷⁸ ΑΠ 973/2020 ΤΝΠ ΝΟΜΟΣ, ΑΠ 519/2020 ΤΝΠ ΙΣΟΚΡΑΤΗΣ, ΜονΕφΘεσσ 297/2021 ΤΝΠ ΝΟΜΟΣ.

³⁷⁹ Ibid.

³⁸⁰ ΑΠ 307/2016 ΤΝΠ ΝΟΜΟΣ.

³⁸¹ ΑΠ 1340/2006, ΕΕμπΔ 2007.400.

³⁸² ΕφΠειρ 303/2016 ΕΝΔ 2016.89.

που θα ισχύει στον χρόνο σύνταξης του πίνακα κατάταξης³⁸³.

Έχει κριθεί ότι η αναγγελία δεν είναι αόριστη και συμπληρώνεται παραδεκτά όταν η απαίτηση του Δημοσίου συνοδεύεται από πίνακα χρεών που περιλαμβάνει το ονοματεπώνυμο του οφειλέτη, το είδος και ποσό των χρεών, το οικονομικό έτος που αφορούν και τη χρονολογία βεβαίωσής τους³⁸⁴, όταν όμως ο καθ' ου η εκτέλεση οφειλέτης ευθύνεται ως κληρονόμος, απαιτείται να αναφέρεται η ιδιότητά του, να εξειδικεύεται δηλαδή ο λόγος ευθύνης του, και δεν αρκεί η αναφορά στον πίνακα χρεών³⁸⁵. Ακόμη, ορισμένη είναι η αναγγελία που αφορά απαιτήσεις περισσότερων δανειστών από παροχή εξαρτημένης εργασίας και δεν αναφέρει διάρκεια απασχόλησης, ύψος μισθού κ.λπ., αλλά επισυνάπτεται στην αναγγελία αγωγή των αναγγελλόμενων ή δικαστική απόφαση, όπου προσδιορίζονται τα απαιτούμενα στοιχεία³⁸⁶. Ακόμη, η τυχόν αοριστία του αναγγεληρίου μπορεί να θεραπεύεται με την εμπρόθεσμη κατάθεση των αποδεικτικών στοιχείων της απαίτησης³⁸⁷.

Το αναγγελητήριο πρέπει να περιέχει και αίτημα κατάταξης του αναγγελλόμενου δανειστή, καθώς και αίτημα προνομιακής κατάταξης, στην περίπτωση που υπάρχει προνόμιο³⁸⁸.

Περαιτέρω, σύμφωνα με τη ρητή διατύπωση του α. 972 παρ. 1 περ. α' ΚΠολΔ, το αναγγελητήριο πρέπει να περιέχει διορισμό αντικλήτου, ενώ σε περίπτωση που δεν περιέχεται τέτοιος διορισμός, αντίκλητος είναι ο δικηγόρος που υπογράφει υποχρεωτικά την αναγγελία. Συνεπώς, η υπογραφή του αναγγεληρίου από δικηγόρο συνιστά πλέον στοιχείο του κύρους της αναγγελίας (σχετικά με την υποχρέωση υπογραφής του αναγγεληρίου από δικηγόρο βλ. κεφάλαιο 3.1.3., σελ. 18-20). Η επιφύλαξη της διάταξης «αν δεν οριστεί αντίκλητος» αναφέρεται προφανώς στην περίπτωση κατά την οποία ορίζεται στην αναγγελία ως αντίκλητος πρόσωπο διάφορο του υπογράφοντος την αναγγελία³⁸⁹. Σε περίπτωση που κριθεί έγκυρη αναγγελία που δεν υπογράφεται από δικηγόρο, η αναγγελία μπορεί να προσβληθεί με τις ανακοπές των α. 971 παρ. 2 ΚΠολΔ και 979 παρ. 2 ΚΠολΔ,

³⁸³ ΑΠ 885/2019 ΤΝΠ ΝΟΜΟΣ.

³⁸⁴ ΑΠ 613/2021, ΑΠ 129/2018 ΤΝΠ ΝΟΜΟΣ.

³⁸⁵ ΑΠ 474/2019, ΕΠολΔ 2/2020.183, με σχόλιο *Κατηφόρη Ν.*

³⁸⁶ ΑΠ 1411/2015, ΕΠολΔ 2016.304.

³⁸⁷ ΟΛΑΠ 1/2020 ΤΝΠ ΙΣΟΚΡΑΤΗΣ.

³⁸⁸ ΑΠ 519/2020 ΤΝΠ ΙΣΟΚΡΑΤΗΣ · *Γέσιου-Φαλτή Π.*, όπ.π. (υποσ. 171), σελ. 392.

³⁸⁹ *Κιουπταΐδου-Στρατουδάκη Ε.*, όπ.π., σελ. 53.

ανάλογα με το αν επαρκεί το πλειστηρίασμα ή αν συντάχθηκε πίνακας κατάταξης³⁹⁰.

3.1.8. Συνέπειες αναγγελίας

Η αναγγελία αποτελεί σύνθετη διαδικαστική πράξη, η οποία συγχρόνως με τα δικονομικά της αποτελέσματα αναπτύσσει ως έννομες συνέπειες και ουσιαστικά αποτελέσματα³⁹¹. Η επέλευση και ουσιαστικών συνεπειών δεν αλλοιώνει τη φύση της ως αμιγούς διαδικαστικής πράξης της αναγκαστικής εκτέλεσης, ούτε μεταγάγει αυτή στο χώρο των δισυπόστατων ή διφυών πράξεων³⁹². Κατ' άλλη άποψη, η αναγγελία αποτελεί «διπλής λειτουργίας διαδικαστική πράξη»³⁹³, δηλαδή οι συνέπειες της αναγγελίας αναπτύσσονται τόσο στο χώρο του δικονομικού όσο και στο χώρο του ουσιαστικού δικαίου. Ωστόσο, η αναγγελία επενεργεί κυρίως και πρωταρχικά στο πεδίο του δικονομικού δικαίου, έχει όμως και ουσιαστικού δικαίου συνέπειες³⁹⁴.

α) Δικονομικές συνέπειες

Πρώτη και κύρια συνέπεια της αναγγελίας συνιστά η απόκτηση δικαιώματος κατατάξεως³⁹⁵. Με την αναγγελία ο αναγγελλόμενος αποκτά την ιδιότητα του υποκειμένου της διαδικασίας κατατάξεως³⁹⁶.

Ιδιάζουσα σημασία παρουσιάζει η πλασματική επιβολή αυτοτελούς κατάσχεσης που επιφέρει η αναγγελία αν αυτή στηρίζεται σε εκτελεστό τίτλο, σύμφωνα με τη διάταξη του α. 972 παρ. 2 εδ. β' ΚΠολΔ. Σημειώνεται ότι στην τελευταία αυτή περίπτωση, αν ελλείπει η επίδοση στον καθ' ου η εκτέλεση, ναι μεν δεν θίγεται το υποστατό της αναγγελίας, δεν επέρχεται όμως η συνέπεια της αυτοτελούς κατάσχεσης που θα επέφερε η αναγγελία³⁹⁷. Με την πρόβλεψη αυτή ο νομοθέτης πέτυχε την προστασία των αναγγελλθέντων δανειστών και την αποτροπή συμπαικτικών συμπεριφορών του καθ' ου η εκτέλεση με τον επισπεύδοντα

³⁹⁰ *Ibid.*

³⁹¹ Πίψου Α., όπ.π., σελ. 20.

³⁹² *Ibid.*

³⁹³ Κολοτούρος Π., όπ.π. (υποσ. 173), σελ. 124.

³⁹⁴ Πίψου Α., όπ.π., σελ. 20.

³⁹⁵ Παναζόπουλος Στ., όπ.π. (υποσ. 9), σελ. 496 · Γέσιου-Φαλτσή Π., όπ.π. (υποσ. 171), σελ. 401.

³⁹⁶ Κολοτούρος Π., όπ.π. (υποσ. 173), σελ. 126.

³⁹⁷ Παναζόπουλος Στ., όπ.π. (υποσ. 9), σελ. 492-493 · Γέσιου-Φαλτσή Π., όπ.π. (υποσ. 171), σελ. 388.

δανειστή³⁹⁸. Η συνέπεια αυτή είχε ιδιαίτερη σημασία πριν την πρόβλεψη της δυνατότητας επιβολής πολλαπλών κατασχέσεων από τους δανειστές κατά του ιδίου οφειλέτη.

Η αναγγελία που επέχει θέση κατασχέσεως υποκαθιστά την κατάσχεση, αν αυτή εκλείπει για οποιονδήποτε λόγο³⁹⁹, ενώ μπορεί με βάση την πλασματική αυτή κατάσχεση να στηριχθεί δυνατότητα υποκατάστασης σε θέση επισπεύδοντος είτε του ιδίου του αναγγελθέντος είτε άλλου δανειστή που έχει εκτελεστό τίτλο⁴⁰⁰.

Ειδικά για τα ακίνητα, η διάταξη του α. 1006 παρ. 4 ΚΠολΔ προβλέπει ως επιπλέον προϋπόθεση για την εξομοίωση της αναγγελίας με κατάσχεση την επίδοση του αναγγελτηρίου στον υποθηκοφύλακα της περιφέρειας του τόπου της κατάσχεσης. Σκοπός της διάταξης είναι να πληροφορηθούν οι τρίτοι την ύπαρξη αναγγελίας που επιφέρει απαγόρευση διάθεσης του ακινήτου⁴⁰¹.

Εφόσον πληρούνται οι προϋποθέσεις για την εξομοίωση της αναγγελίας με κατάσχεση, η πλασματική αυτή κατάσχεση έχει αυτοτέλεια και αυτοδυναμία και η νέα δια της αναγγελίας κατάσχεση είναι ανεξάρτητη της περαιτέρω εκτελεστικής διαδικασίας και διαφυλάσσει το κύρος της από τις ενδεχόμενες μεταγενέστερες βλαπτικές συμπεριφορές του αρχικά κατασχόντος⁴⁰².

Περαιτέρω, η αναγγελία εμποδίζει το κατ' α. 969 παρ. 2 ΚΠολΔ δικαίωμα εξαγοράς, ενώ για τη σύμφωνα με τα α. 969 παρ. 3 και 1002 παρ. 3 ΚΠολΔ ματαίωση του πλειστηριασμού με συμφωνία επισπεύδοντος και οφειλέτη, απαιτείται και συναίνεση των αναγγελθέντων δανειστών που κατέθεσαν εκτελεστό τίτλο⁴⁰³. Ακόμη, σύμφωνα με το α. 965 παρ. 5 εδ. ζ' ΚΠολΔ, ο αναγγελθείς με εκτελεστό τίτλο δανειστής δύναται να επισπεύσει τον αναπλειστηριασμό, καθώς και να επικαλεστεί την ακυρότητα διάθεσης κινητού ή ακινήτου που κατασχέθηκε, σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 958 παρ. 1 ΚΠολΔ και 997 παρ. 1 ΚΠολΔ αντίστοιχα.

β) Ουσιαστικές συνέπειες

Όπως αναφέρθηκε ανωτέρω, προϋπόθεση για το υποστατό της αναγγελίας

³⁹⁸ Πανταζόπουλος Στ., όπ.π. (υποσ. 9), σελ. 497.

³⁹⁹ Γέσιου-Φαλτσή Π., όπ.π. (υποσ. 171), σελ. 402.

⁴⁰⁰ *Ibid.*

⁴⁰¹ *Ibid.*, σελ. 404.

⁴⁰² ΑΠ 128/2018, ΕΠολΔ 4.2018.410, με σχόλιο Κατηφόρη Ν..

⁴⁰³ ΑΠ 385/2010, ΕφΑΔ 2010.1136.

είναι η επίδοση του αναγγελτηρίου στον υπάλληλο του πλειστηριασμού. Εφόσον, λοιπόν, πληρούται η προϋπόθεση αυτή, και άρα η αναγγελία είναι υποστατή, η επίδοση της αναγγελίας στον καθ' ου η εκτέλεση οφειλέτη ισοδυναμεί με εξώδικη όχληση (α. 340 ΑΚ) και προκαλεί τις συνέπειες της υπερημερίας, μεταξύ των οποίων και τόκους υπερημερίας⁴⁰⁴. Ακόμα, η αναγγελία διακόπτει την παραγραφή (α. 264 αρ. 3 ΑΚ). Άκυρη αναγγελία διακόπτει την παραγραφή μέχρι την ακύρωσή της⁴⁰⁵.

Διακοπή της παραγραφής δεν επέρχεται αν δεν επιδοθεί η αναγγελία και στον καθ' ου η εκτέλεση οφειλέτη⁴⁰⁶.

3.1.9. Άμυνα κατά της αναγγελίας

α) Γενικές παρατηρήσεις

Η αναγγελία δεν προσβάλλεται αυτοτελώς για λόγους που αφορούν το βάσιμο της απαίτησης που περιέχει⁴⁰⁷. Ωστόσο, μπορεί να προσβληθεί μετά τη σύνταξη του πίνακα κατάταξης κατά τα α. 979 και 1006 παρ. 3⁴⁰⁸ ΚΠολΔ, αλλά, κατά την κρατούσα άποψη, και ως πράξη εκτελέσεως με την ανακοπή του α. 933 ΚΠολΔ⁴⁰⁹. Στην περίπτωση που επαρκεί το πλειστηρίασμα για την εντελή ικανοποίηση των δανειστών και δεν συνταχθεί πίνακας κατάταξης, αλλά πίνακας διανομής, η αναγγελία μπορεί να προσβληθεί με την ειδική ανακοπή του α. 971 παρ. 2 ΚΠολΔ⁴¹⁰.

Για την άσκηση ανακοπής κατά της διαδικασίας αναγκαστικής εκτέλεσης απαιτείται ο ασκών να έχει έννομο συμφέρον. Για την προσβολή του κύρους του πλειστηριασμού εκ μέρους των δανειστών του οφειλέτη απαραίτητη προϋπόθεση είναι η αναγγελία της απαίτησής τους κατά την προβλεπόμενη διαδικασία. Με εξαίρεση τον επισπεύδοντα την εκτέλεση δανειστή, που δεν έχει υποχρέωση αναγγελίας, οι λοιποί δανειστές, αν δεν αναγγελθούν νομότυπα και εμπρόθεσμα, εκπίπτουν του δικαιώματος τους και στερούνται εννόμου συμφέροντος για την

⁴⁰⁴ ΑΠ 731/2000, ΕλλΔνη 2000.1611.

⁴⁰⁵ Πανταζόπουλος Στ., όπ.π. (υποσ. 9), σελ. 499.

⁴⁰⁶ Εφαθ 557/1992 ΕλλΔνη 35.786.

⁴⁰⁷ Γέσιου-Φαλτσή Π., όπ.π.(υποσ. 171), σελ. 401.

⁴⁰⁸ ΑΠ 519/2020 ΤΝΠ ΙΣΟΚΡΑΤΗΣ.

⁴⁰⁹ Γέσιου-Φαλτσή Π., όπ.π.(υποσ. 171), σελ. 401 · Πίψου Α., όπ.π., σελ. 519 · Κολοτούρος Π., όπ.π. (υποσ. 173), σελ. 126. Αντίθετα Μιχαηλίδου Χ., όπ.π., σελ. 462 επ..

⁴¹⁰ Κεραμεύς/Κονδύλης/Νίκας (-Κιουπτσίδου-Στρατουδάκη), όπ.π., α. 972 παρ. 15 · Κολοτούρος Π., όπ.π. (υποσ. 173), σελ. 126.

άσκηση της ανακοπής⁴¹¹.

Περαιτέρω, σημειώνεται ότι η νομική αοριστία του δικογράφου της αναγγελίας στηρίζει λόγο αναίρεσης για παραβίαση κανόνα ουσιαστικού δικαίου και συντρέχει όταν το δικαστήριο αρκέστηκε σε στοιχεία λιγότερα ή αξίωσε περισσότερα από τα απαιτούμενα από τον κανόνα δικαίου⁴¹². Η δε παραβίαση της διάταξης του α. 972 παρ. 1 εδ. 2β ΚΠολΔ δεν ελέγχεται αναιρετικώς καθώς πρόκειται για δικονομική διάταξη⁴¹³. Τυχόν εσφαλμένος νομικός χαρακτηρισμός της περιγραφόμενης στην αναγγελία απαίτησης στις ουσιαστικού δικαίου διατάξεις στοιχειοθετούν τον λόγο αναίρεσης του α. 559 αρ. 1 ΚΠολΔ⁴¹⁴.

β) Η ειδική ανακοπή κατά της αναγγελίας α. 971 παρ. 2 ΚΠολΔ

Ειδικά για την περίπτωση επάρκειας του πλειστηριάσματος και σύνταξης πίνακα διανομής από τον υπάλληλο του πλειστηριασμού, προβλέφθηκε από τον νομοθέτη άμυνα κατά της αναγγελίας, ήτοι η ειδική ανακοπή του α. 971 παρ. 2 ΚΠολΔ⁴¹⁵. Στην άσκηση της ειδικής αυτής ανακοπής νομιμοποιείται αποκλειστικά ο καθ' ου η εκτέλεση οφειλέτης⁴¹⁶, όπως, άλλωστε, ρητώς προκύπτει από το γράμμα του νόμου. Άλλωστε, οι δανειστές, στην περίπτωση, που συνταχθεί πίνακας διανομής, θα ικανοποιηθούν πλήρως για τις απαιτήσεις που διατηρούν, αφού το πλειστηρίασμα επαρκεί για την ικανοποίηση όλων των πιστωτών, και συνεπώς δεν έχουν έννομο συμφέρον για την άσκηση αυτής της ανακοπής⁴¹⁷.

Η προθεσμία άσκησης της ανακοπής είναι μέχρι την ημέρα διανομής του πλειστηριάσματος, ήτοι την εικοστή ημέρα μετά τον πλειστηριασμό⁴¹⁸, ενώ κατά της απόφασης που θα εκδοθεί επιτρέπεται μόνο το ένδικο μέσο της έφεσης, όπως προκύπτει από την ίδια τη διάταξη.

Πέραν των ως άνω εκτεθέντων σχετικά με την νομιμοποίηση, την προθεσμία και το επιτρεπόμενο ένδικο μέσο, κατά τα λοιπά η ανακοπή του α. 971 παρ. 2 ΚΠολΔ

⁴¹¹ ΑΠ 1101/2020 ΤΝΠ ΙΣΟΚΡΑΤΗΣ.

⁴¹² Βαθρακοκόιλης Α./Πλαγάκος Γ., ό.π., σελ. 228.

⁴¹³ ΑΠ 194/2018 ΤΝΠ ΝΟΜΟΣ.

⁴¹⁴ Βαθρακοκόιλης Α./Πλαγάκος Γ., ό.π., σελ. 340.

⁴¹⁵ Κεραμεύς/Κονδύλης/Νίκας (-Κιονπτσίδου-Στρατουδάκη), ό.π., α. 971 παρ. 2.

⁴¹⁶ *Ibid.*

⁴¹⁷ ΜονΠρωτΠειρ 489/2019 ΤΝΠ ΙΣΟΚΡΑΤΗΣ.

⁴¹⁸ ΜονΠρωτΠειρ 489/2019 ΤΝΠ ΙΣΟΚΡΑΤΗΣ, ΜονΠρωτΛαμ 41/2018 ΤΝΠ ΝΟΜΟΣ.

ασκείται σύμφωνα με τις διατυπώσεις του α. 933 ΚΠολΔ⁴¹⁹. Συνεπώς, η υλική και τοπική αρμοδιότητα της ανακοπής του α. 971 παρ. 2 ΚΠολΔ προκύπτει από τη διάταξη του α. 933 ΚΠολΔ, που εφαρμόζεται κι εδώ.

Οι λόγοι της ανακοπής μπορεί, μεταξύ άλλων, να αφορούν το κύρος της αναγγελίας⁴²⁰, τη διαδικασία της αναγγελίας⁴²¹ ή την απαίτηση του αναγγελθέντος⁴²², αλλά, αν έχουν ως αντικείμενο την απόσβεση της αναγγελθείσας απαιτήσεως, πρέπει να αποδεικνύονται με έγγραφα ή με δικαστική ομολογία (άρθρο 933 § 5 ΚΠολΔ)⁴²³. Υποστηρίζεται, ωστόσο, και η άποψη ότι, με το ένδικο αυτό βοήθημα, μπορούν να προβληθούν λόγοι σχετικοί μόνο με το κύρος αναγγελίας και όχι λόγοι σχετικοί με το βάσιμο της αναγγελλόμενης απαίτησης⁴²⁴. Το αίτημα της ανακοπής συνίσταται στην ακύρωση της αναγγελίας⁴²⁵.

Πέραν της επίδοσης στον καθ' ου η ανακοπή, ο νόμος προβλέπει επιπλέον ότι αντίγραφο της ανακοπής επιδίδεται χωρίς καθυστέρηση και στον υπάλληλο του πλειστηριασμού (άρθρο 971 §2 εδ. β ΚΠολΔ). Κατά την κρατούσα και ορθότερη άποψη⁴²⁶, η έλλειψη της επίδοσης αυτής δεν συνεπάγεται το ανυπόστατο ή απαράδεκτο της ανακοπής, αφού επιβάλλεται προς γνώση του υπαλλήλου του πλειστηριασμού και προς αποφυγή της διανομής.

Στην περίπτωση που η ανακοπή γίνει δεκτή, ακυρώνεται η αναγγελία και ο καθ' ου η ανακοπή υποχρεούται να επιστρέψει εντόκως το εισπραχθέν ποσό στον υπάλληλο του πλειστηριασμού και ο τελευταίος να καταβάλλει το επιστραφέν ποσό στον καθ' ου η ανακοπή δανειστή⁴²⁷.

⁴¹⁹ ΜονΠρωτΠειρ 489/2019 ΤΝΠ ΙΣΟΚΡΑΤΗΣ, *Κεραμεύς/Κονδύλης/Νίκας (-Κιουπτσίδου-Στρατουδάκη)*, όπ.π., α. 971 παρ. 2.

⁴²⁰ *Κεραμεύς/Κονδύλης/Νίκας (-Κιουπτσίδου-Στρατουδάκη)*, όπ.π., α. 971 παρ. 2.

⁴²¹ ΜονΠρωτΠειρ 489/2019 ΤΝΠ ΙΣΟΚΡΑΤΗΣ.

⁴²² ΕφΠατρ 542/2009, ΑχΝομ 2010.374.

⁴²³ ΜονΠρωτΠειρ 489/2019 ΤΝΠ ΙΣΟΚΡΑΤΗΣ.

⁴²⁴ *ΜονΠρωτΒόλου 3005/2003, Αρμ 2004.1192.*

⁴²⁵ *Κεραμεύς/Κονδύλης/Νίκας (-Κιουπτσίδου-Στρατουδάκη)*, όπ.π., α. 971 παρ. 2.

⁴²⁶ *Πίψου Α.*, Η άμυνα του καθ' ου η εκτέλεση οφειλέτη κατά της αναγγελίας δανειστή και κατά του πίνακα κατατάξεως, Αρμ 2003.1714 · *Μπρίνιας Ι.*, όπ.π.(υποσ. 311), σελ. 957 · *Κολοτούρος Π.*, όπ.π. (υποσ. 173), σελ. 127. Αντίθετα *Βαθρακοκοίλης Β.*, όπ.π., σελ. 852-853, που δέχεται την πρόκληση απαράδεκτου της αίτησης, με την προβολή όμως και απόδειξη βλάβης, ενώ, σε κάθε περίπτωση, κατά τον ίδιο συγγραφέα, η παράλειψη της ανωτέρω κοινοποίησης συνεπάγεται το απαράδεκτο της συζήτησης της ανακοπής.

⁴²⁷ *Κολοτούρος Π.*, όπ.π. (υποσ. 173), σελ. 126.

3.2. Υποκατάσταση στη θέση επισπεύδοντος

3.2.1. Έννοια και σκοπός του θεσμού

Όπως αναφέρθηκε και ανωτέρω, στο ελληνικό δικαιοσύστημα, στο πεδίο της αναγκαστικής εκτελέσεως, ισχύει η αρχή πρωτοβουλίας του επισπεύδοντος⁴²⁸. Η αρχή αυτή σημαίνει ότι η προώθηση και η εξέλιξη της διαδικασίας επαφίεται στον επισπεύδοντα δανειστή. Χωρίς τις ενέργειες του τελευταίου, δεν προχωρά η διαδικασία της εκτέλεσης. Παρά τη συρροή δανειστών, τη διαδικασία της εκτελέσεως κατευθύνει μόνο ένας, ο κατάσχω⁴²⁹.

Η διαδικασία της εκτέλεσης πριν την τροποποίηση του ΚΠολΔ με το ν. 4335/2015 είχε ατομικό χαρακτήρα, στηριζόταν, δηλαδή, στην κυριαρχία του επισπεύδοντος⁴³⁰. Ο ατομικός αυτός χαρακτήρας κάμφθηκε με το ν. 4335/2015, δυνάμει του οποίου προβλέφθηκε το πρώτον η δυνατότητα επιβολής πολλαπλών κατασχέσεων.

Πέραν της νεοεισαχθείσας αυτής δυνατότητας, παραμένει στον ΚΠολΔ το δικαίωμα υποκατάστασης του δανειστή σε θέση επισπεύδοντος, εξοπλίζοντας τη φαρέτρα του αναγγελθέντος με εκτελεστό τίτλο δανειστή με ένα σημαντικό όπλο. Η υποκατάσταση δανειστή, όπως ορίζεται στη διάταξη του α. 973 ΚΠολΔ, δίνει τη δυνατότητα στον δανειστή με εκτελεστό τίτλο να αναλάβει «τα ηνία» της εκτέλεσης⁴³¹ αν ο πλειστηριασμός δεν διενεργήθηκε έγκαιρα. Η υποκατάσταση εφαρμόζεται στην κατάσχεση κινητών (α. 973 ΚΠολΔ) και ακινήτων (α. 1006 παρ. 4 εδ. β' ΚΠολΔ).

Μέσω του θεσμού της υποκατάστασης, επιτυγχάνεται η ταχύτητα της διαδικασίας, αφού δεν επαφίεται αποκλειστικά στον επισπεύδοντα η διενέργεια πράξεων, ο οποίος μπορεί να κωλυσιεργεί, αλλά κυρίως επιτυγχάνεται η αποφυγή καταχρηστικών και καταδολιευτικών συμπεριφορών μεταξύ επισπεύδοντος και καθ' ου η εκτέλεση οφειλέτη, που μπορεί συμπαικτικά να καθυστερούν τη διαδικασία⁴³². Έτσι, περιορίζονται οι εξουσίες διεύθυνσης της εκτελεστικής διαδικασίας από τον

⁴²⁸ Γέσιου-Φαλτσή Π., όπ.π. (υποσ. 171), σελ. 407.

⁴²⁹ Φραγκίστας Χ., όπ.π. (υποσ. 28), σελ. 464 · Τσόγιας Π., Υποκατάσταση σε θέση επισπεύδοντος και συνέχιση του πλειστηριασμού σύμφωνα με το άρθρο 973 ΚΠολΔ, 2008, σελ. 22 επ..

⁴³⁰ Πανταζόπουλος Στ., όπ.π. (υποσ. 9), σελ. 500.

⁴³¹ Φραγκίστας Χ., όπ.π. (υποσ. 28) σελ. 458.

⁴³² Γέσιου-Φαλτσή Π., όπ.π. (υποσ. 171), σελ. 408 · Πανταζόπουλος Στ., όπ.π. (υποσ. 9), σελ. 500.

επισπεύδοντα και εξυπηρετείται η ταχεία ολοκλήρωση της διαδικασίας⁴³³.

Η σκοπιμότητα συνύπαρξης του θεσμού της υποκατάστασης με τον θεσμό των πολλαπλών κατασχέσεων αμφισβητείται έντονα⁴³⁴, δεδομένου ότι εντοπίζεται περίπλοκη η παράλληλη εφαρμογή τους, ενώ υποστηρίζεται⁴³⁵ ότι ο θεσμός της υποκατάστασης καθιστά ανενεργό το σύστημα των πολλαπλών κατασχέσεων.

Η υποκατάσταση διακρίνεται σε εξώδικη (α. 973 παρ. 2 ΚΠολΔ) και σε υποκατάσταση κατόπιν έκδοσης δικαστικής απόφασης (α. 973 παρ. 4 ΚΠολΔ).

3.2.2. Εξώδικη υποκατάσταση

A. Προϋποθέσεις

Οι προϋποθέσεις συνάγονται τελολογικά⁴³⁶ και είναι οι εξής:

α) Υποστατή και τυπικά έγκυρη κατάσχεση

Προκειμένου να ακολουθήσει πλειστηριασμός, προϋποτίθεται η ύπαρξη υποστατής και έγκυρης κατάσχεσης.

Σε περίπτωση που ακυρωθεί η κατάσχεση, τα αποτελέσματα της κατάσχεσης αίρονται αναδρομικά, καθότι πρόκειται για διαπλαστική απόφαση που ισχύει έναντι όλων, και κατά συνέπεια δεν μπορεί η ακυρωθείσα κατάσχεση να επιστηρίξει τη συνέχιση της εκτέλεσης με υποκατάσταση άλλου δανειστή, ενώ αν πρόκειται για ακίνητο, η ακύρωση ισχύει για τους τρίτους από τη διαγραφή της κατάσχεσης στο βιβλίο κατασχέσεων⁴³⁷.

Ακόμα, δεν επιτρέπεται υποκατάσταση και στην περίπτωση που έχει ανατραπεί η κατάσχεση με δικαστική απόφαση, αλλά και όταν η κατάσχεση έχει διαγραφεί ή αρθεί από το υποθηκοφυλακείο κατόπιν παραίτησης του κατασχόντος⁴³⁸.

Ζήτημα ανακύπτει στην περίπτωση που η κατάσχεση ακυρωθεί μετά τη δήλωση υποκατάστασης από άλλον δανειστή. Κατά μία άποψη στη νομολογία⁴³⁹, εφόσον η εκτέλεση προϋποθέτει έγκυρη κατάσχεση, η ακύρωση της κατάσχεσης,

⁴³³ Νίκας Ν., όπ.π. (υποσ. 104), σελ. 586.

⁴³⁴ Γέσιου-Φαλιτή Π., όπ.π. (υποσ. 171), σελ. 408 · Πανταζόπουλος Στ., όπ.π. (υποσ. 9), σελ. 500 · Κολοτούρος Π., όπ.π. (υποσ. 173), σελ. 128.

⁴³⁵ Πανταζόπουλος Στ., όπ.π. (υποσ. 9), σελ. 501.

⁴³⁶ Νίκας Ν., όπ. π. (υποσ. 104), σελ. 586.

⁴³⁷ ΕφΑθ 4201/2006, ΕλλΔνη 2008.856.

⁴³⁸ Πανταζόπουλος Στ., όπ.π. (υποσ. 9), σελ. 503.

⁴³⁹ ΑΠ 186/1927, Μ. Αγαθόνικος, Θεμ. ΛΗ' (1927).609.

που επιφέρει άρση των συνεπειών της κατάσχεσης αναδρομικά, δεν μπορεί να επιστηρίξει συνέχιση του πλειστηριασμού με υποκατάσταση δανειστή. Κατ' άλλη νομολογιακή θέση⁴⁴⁰, η συνέχιση της εκτελέσεως από άλλον δανειστή προϋποθέτει μόνο τυπικά έγκυρη εκτέλεση. Στη θεωρία υποστηρίχθηκε ότι η πρώτη νομολογιακή άποψη είναι «καθαρά εννοιολογική»⁴⁴¹. Με αφετηρία τη σκέψη αυτή, γίνεται διάκριση μεταξύ τυπικών και ουσιαστικών ελαττωμάτων της κατασχέσεως⁴⁴², ώστε να προστατεύεται ο δανειστής που να μην μπορεί να εντοπίσει ευχερώς τα τυπικά ελαττώματα, αλλά θα ήταν ανεπιεικές να πρέπει να διαγνώσει και τα ουσιαστικά ελαττώματα. Κατόπιν τούτων, η κρατούσα στη θεωρία άποψη δέχεται ότι η ex tunc ενέργεια της ακύρωσης της κατάσχεσης δεν πρέπει να κλονίζει την προγενέστερη υποκατάσταση, εφόσον η κατάσχεση ακυρώνεται για ουσιαστικά ελαττώματα⁴⁴³. Ορθότερη εμφανίζεται, ωστόσο, η θέση της νομολογίας, η οποία διασφαλίζει την τυπικότητα της διαδικασίας και επιβάλλεται από την ασφάλεια δικαίου⁴⁴⁴.

Ακόμα, κατά την κρατούσα στη νομολογία⁴⁴⁵ και ορθότερη άποψη, δεν μπορεί να τύχει στην υποκατάσταση αναλογικής εφαρμογής η διάταξη του α. 972 παρ. 2 εδ. β' και α. 1006 παρ. 4 εδ. α' ΚΠολΔ, ώστε να επέχει η υποκατάσταση θέση αυτοτελούς κατασχέσεως, καθώς επιτελούν διαφορετικούς σκοπούς, αφού η αναγγελία σκοπεί στη συμμετοχή των δανειστών στη διανομή του πλειστηριάσματος ενώ η υποκατάσταση στη συνέχιση της εκτελεστικής διαδικασίας⁴⁴⁶.

Περαιτέρω, κατά την κρατούσα στη νομολογία και τη θεωρία άποψη⁴⁴⁷, σε περίπτωση παραίτησης του επισπεύδοντος από την κατάσχεση, η δήλωση

⁴⁴⁰ ΑΠ 95/1929, ολ. Γ. Πανόπουλος, Θεμ. Μ'(1929).410.

⁴⁴¹ Φραγκίστας Χ., όπ.π (υποσ. 28), σελ. 467 επ.

⁴⁴² Ibid.

⁴⁴³ Γέσιου-Φαλτσή Π., όπ.π.(υποσ. 171), σελ. 413-415 · Πίψου Α., όπ.π. (υποσ. 173), σελ. 468-469 · Κατηφόρης Ν., όπ.π. (υποσ. 291), σελ. 713 = ΕΦΑΔ 10/2017.888 · Μπρίνιας Ι., όπ.π., σελ. 1021- 1023.

Αντίθετα Καλαβρός Κ., Το ανίσχυρο των διαδικαστικών πράξεων της αναγκαστικής εκτέλεσης, Αθήνα- Θεσσαλονίκη 2010, σελ. 254 επ. · Κολοτούρος Π., όπ.π. (υποσ. 173), σελ. 130, οι οποίοι στηρίζουν ότι η διάκριση μεταξύ τυπικών και ουσιαστικών λόγων δικονομικής ακυρότητας δεν έχουν κανένα έρεισμα στο νόμο.

⁴⁴⁴ ΜονΠρωτΡοδ (ασφ) 223/2022 ΤΝΠ ΝΟΜΟΣ · Πανταζόπουλος Στ., όπ.π. (υποσ. 9), σελ. 500.

⁴⁴⁵ Εφαθ 11081/1996, ΕλλΔνη 1997.1630, ΜονΠρωτΘεσ 794/1992, Αρμ 1992.1138 · Πανταζόπουλος Στ., όπ.π. (υποσ. 9), σελ. 504 · Κεραμεύς/Κονδύλης/Νίκας (-Κιουπτισίδου-Στρατουδάκη), όπ.π., α. 973 παρ. 2.

Αντίθετα Γέσιου-Φαλτσή Π., όπ.π. (υποσ. 171), σελ. 416 · Πίψου Α., όπ.π. (υποσ. 173), σελ. 469 · Φραγκίστας Χ., όπ.π (υποσ. 169), σελ. 469 επ..

⁴⁴⁶ Πανταζόπουλος Στ., όπ.π. (υποσ. 9), σελ. 504-505.

⁴⁴⁷ Εφαθ 11081/1996, ΕλλΔνη 1997.1630· Κεραμεύς/Κονδύλης/Νίκας (-Κιουπτισίδου - Στρατουδάκη), όπ.π., α. 973 παρ. 2 · Πανταζόπουλος Στ., όπ.π. (υποσ. 9), σελ. 504-505.

Αντίθετα Γέσιου-Φαλτσή Π., όπ.π.(υποσ. 171), σελ. 416-417.

υποκατάστασης κηρύσσεται άκυρη. Αντιθέτως, αν πριν την παραίτηση του επισπεύδοντος έχει λάβει χώρα αναγγελία ερειδόμενη σε εκτελεστό τίτλο, είτε από τον υποκαθιστάμενο είτε από άλλον δανειστή, η κατάσχεση που επιβλήθηκε με την αναγγελία (α. 972 παρ. 2 ΚΠολΔ) στηρίζει πλέον την υποκατάσταση.

β) Η παραμέληση επίσπευσης του πλειστηριασμού από τον επισπεύδοντα δανειστή

Προϋπόθεση για την συνέχιση της εκτελεστικής διαδικασίας από υποκαθιστάμενο δανειστή συνιστά η ματαίωση του πλειστηριασμού τουλάχιστον μία φορά κατά την ορισθείσα για τη διενέργειά του ημέρα⁴⁴⁸. Είναι αδιάφορος ο λόγος ματαίωσης⁴⁴⁹.

Με ματαίωση εξομοιούνται και η εγκατάλειψη του ορισθέντος για το μέλλον πλειστηριασμού όταν δεν τηρήθηκε η προδικασία, ώστε να καθίσταται εκ των προτέρων βέβαιο ότι δεν θα διενεργηθεί⁴⁵⁰.

Η αδράνεια του επισπεύδοντος ανυψώνεται ερμηνευτικά σε αυτονόητη προϋπόθεση της εξώδικης υποκατάστασης⁴⁵¹, ωστόσο εμφανίζεται ισχυρός αντίλογος στη θεωρία⁴⁵².

Δήλωση υποκατάστασης μπορεί να γίνει και όταν ο αρχικώς επισπεύδων αδρανή μετά τη ματαίωση του πλειστηριασμού ώστε να συνάγεται εγκατάλειψη ή επιβράδυνσή του⁴⁵³.

γ) Νομιμοποίηση δανειστή

Δικαίωμα υποκατάστασης αναγνωρίζεται από το νόμο (α. 973 παρ. 2 ΚΠολΔ) σε κάθε δανειστή, εφόσον διαθέτει εκτελεστό τίτλο και έχει επιδώσει στον καθ' ου η εκτέλεση οφειλέτη επιταγή προς εκτέλεση⁴⁵⁴. Η επίδοση επιταγής προς εκτέλεση

⁴⁴⁸ ΑΠ 686/2018, ΧρΙΔ 2019.371.

⁴⁴⁹ *Κεραμεύς/Κονδύλης/Νίκας (-Κιουπτσίδου-Στρατουδάκη)*, όπ.π., α. 973 παρ. 3.

⁴⁵⁰ ΑΠ 1898/2011 ΤΝΠ ΝΟΜΟΣ.

⁴⁵¹ ΜονΠρωτΒερ 36/2010 ΕφΑΔ 2010.849.

⁴⁵² *Νίκας Ν.*, όπ.π. (υποσ. 104), σελ. 586-587. Κατά τον Νίκα, η αδράνεια του επισπεύδοντος δεν συνιστά προϋπόθεση για την εξώδικη υποκατάσταση έτερου δανειστή.

⁴⁵³ *Πανταζόπουλος Στ.*, όπ.π. (υποσ. 9), σελ. 506.

⁴⁵⁴ *Νίκας Ν.*, όπ.π. (υποσ. 104), σελ. 588.

πρέπει να έχει προηγηθεί της δήλωσης υποκατάστασης⁴⁵⁵.

Υποκατάσταση μπορεί να γίνει και από τον ενυπόθηκο ή προσημειούχο δανειστή, ακόμα κι αν ο καθ' ου η εκτέλεση οφειλέτης είναι τρίτος κύριος ή νομέας⁴⁵⁶.

Ο αρχικώς επισπεύδων δανειστής δύναται να συνεχίσει την εκτέλεση για απαίτηση διαφορετική αυτής για την οποία αρχικά επισπεύθηκε η εκτέλεση⁴⁵⁷. Αν έχει επιβληθεί κατάσχεση από δανειστή επί του ιδίου πράγματος, αυτός δεν εμποδίζεται να υποκαταστήσει τον αρχικώς επισπεύδοντα, αλλά η υποκατάσταση αυτή θα επέχει θέση ανάκλησης της δικής του κατάσχεσης, ανάλογης με έγκυρη παραίτηση απ' αυτήν⁴⁵⁸.

Κατά την κρατούσα και ορθότερη άποψη⁴⁵⁹, δεν μπορεί να υποβληθεί δήλωση υποκατάσταση από δανειστή εφόσον έχει παρέλθει έτος από την επίδοση της επιταγής (α. 926 παρ. 2 ΚΠολΔ).

Δεν είναι απαραίτητο για τον υποκαθιστάμενο δανειστή να έχει προβεί προηγουμένως σε αναγγελία⁴⁶⁰. Ο αναγγελθείς δανειστής οφείλει να ακολουθήσει τη διαδικασία του α. 973 παρ. 3 ΚΠολΔ⁴⁶¹. Γίνεται όμως δεκτό⁴⁶² ότι, εφόσον ο αναγγελθείς δανειστής βασίζεται στην πλασματική κατάσχεση δυνάμει της αναγγελίας, μπορεί να προβεί απευθείας στη δήλωση του α. 973 ΚΠολΔ, χωρίς να υποχρεούται σε προηγούμενη κοινοποίηση επιταγής προς εκτέλεση και αναμονή παρόδου της τριήμερης προθεσμίας του α. 926 παρ. 1 ΚΠολΔ. Αυτό προκύπτει λόγω του ότι ο αναγγελθείς δανειστής που έχει επιβάλει κατάσχεση ήδη με την αναγγελία του βρίσκεται σε στάδιο μετά την κατάσχεση⁴⁶³.

δ) Το ζήτημα της ανυπαρξίας αναστολής ως προϋπόθεση της

⁴⁵⁵ Γέσιου-Φαλτσή Π., όπ.π.(υποσ. 171), σελ. 410.

⁴⁵⁶ Πανταζόπουλος Στ., όπ.π. (υποσ. 9), σελ. 501.

⁴⁵⁷ *Ibid.*

⁴⁵⁸ Κεραμεύς/Κονδύλης/Νίκας (-Κιουπτσίδου-Στρατουδάκη), όπ.π., α. 973, παρ. 7.

⁴⁵⁹ Πανταζόπουλος Στ., όπ.π. (υποσ. 9), σελ. 502 · Γέσιου-Φαλτσή Π., όπ.π.(υποσ. 171), σελ. 411 · Μπρίνιας Ι., όπ.π. (υποσ. 311), σελ. 1016 · Βαθρακοκοίλης Β., όπ.π., σελ. 888.

⁴⁶⁰ Πανταζόπουλος Στ., όπ.π. (υποσ. 9), σελ. 502 · Γέσιου-Φαλτσή Π., όπ.π.(υποσ. 171), σελ. 412 · Πίψου Α. (υποσ. 173), όπ.π., σελ. 473 επ · Βαθρακοκοίλης Β., όπ.π., σελ. 888 · Νικολόπουλος Γ., όπ.π., σελ. 329.

⁴⁶¹ Πανταζόπουλος Στ., όπ.π. (υποσ. 9), σελ. 502 · Γέσιου-Φαλτσή Π., όπ.π.(υποσ. 171), σελ. 412.

⁴⁶² *Ibid.*

⁴⁶³ *Ibid.*

υποκατάστασης δανειστή

Ζήτημα για το οποίο υποστηρίχθηκαν πολλές απόψεις αποτέλεσε το αν η αναστολή της εκτελέσεως παρακωλύει τη δυνατότητα υποκατάστασης δανειστή. Κατ' αρχάς, θα πρέπει να διακρίνουμε σε δικαστική αναστολή και σε συναινετική αναστολή.

Όσον αφορά τη δικαστική αναστολή, κρατούσα για μακρό χρονικό διάστημα υπήρξε η άποψη⁴⁶⁴ ότι η δικαστική αναστολή της εκτελέσεως αποτελεί λόγο που παρακωλύει κάθε πράξη εκτέλεσης, συμπεριλαμβανομένης της επίσπευσης εκτέλεσης από άλλο δανειστή και όχι από τον αρχικώς επισπεύδοντα. Από το έτος 2008 και εντεύθεν, η νομολογία του Ανωτάτου Ακυρωτικού⁴⁶⁵ ακολούθησε διαφορετική θέση, προκειμένου να προστατεύεται ο δανειστής από τυχόν συμπαιγνίες μεταξύ επισπεύδοντος και οφειλέτη και από τυχόν απλή αδράνεια του επισπεύδοντος⁴⁶⁶. Ειδικότερα, ο Άρειος Πάγος υιοθέτησε τη θέση που επιτρέπει την υποκατάσταση δανειστή στο τιμόνι της εκτελεστικής διαδικασίας, ανεξαρτήτως του λόγου για τον οποίο έχει ανασταλεί η διαδικασία.

Στη θεωρία έχει επικριθεί η ευρύτητα της θέσης του Αρείου Πάγου και προτείνεται η συστολή αυτής⁴⁶⁷. Συγκεκριμένα, προτείνεται η παρεμπόδιση της υποκατάστασης σε περίπτωση που η δικαστική αναστολή αφορά λόγο που ισχύει *erga omnes*⁴⁶⁸, όπως στην περίπτωση αναστολής δυνάμει του α. 1000 ΚΠολΔ⁴⁶⁹, αναστολή που χορηγήθηκε κατόπιν ανακοπής τρίτου κατ' α. 936 ΚΠολΔ⁴⁷⁰, αναστολή που χορηγήθηκε κατόπιν άσκησης ανακοπής του α. 933 ΚΠολΔ εφόσον αφορά τυπικές ελλείψεις της κατάσχεσης⁴⁷¹.

Στην περίπτωση της συναινετικής αναστολής, καταρχήν δεν εμποδίζεται η υποκατάσταση άλλου δανειστή⁴⁷². Άλλωστε, η συμφωνία αναστολής λειτουργεί

⁴⁶⁴ ΕφΝαυπλ 43/2000, Δ 2001.490, με παρατηρήσεις Μπέη Κ.· Μπρίνιας Ι., όπ.π. (υποσ. 311), σελ. 1010· Τσόγιας Π., όπ.π., σελ. 146.

⁴⁶⁵ ΑΠ 886/2008, ΕλλΔικ 49 (2008), 1657 επ., ΑΠ 609/2009, ΕΠολΔ 2010.603, με παρατηρήσεις Κατηφόρη Ν., ΑΠ 480/2015 ΕΠολΔ 2015.564, με παρατηρήσεις Κατηφόρη Ν..

⁴⁶⁶ Γέσιου-Φαλτσή Π., όπ.π.(υποσ. 171), σελ. 420.

⁴⁶⁷ *Ibid*, σελ. 421-422.

⁴⁶⁸ Τσόγιας Π., όπ.π., σελ. 150.

⁴⁶⁹ Φραγκίστας Χ., όπ.π. (υποσ. 169), σελ. 473· ΜονΠρωτΛιβ 331/2010, ΕΠολΔ 2011.122, με σημείωμα Γιαννακάκη Εμ..

⁴⁷⁰ Φραγκίστας Χ., όπ.π. (υποσ. 28), σελ. 473.

⁴⁷¹ Γέσιου-Φαλτσή Π., όπ.π. (υποσ. 171), σελ. 422. Αντίθετα Κολοτούρος Π., όπ.π., σελ. 131, κατά τον οποίο η *erga omnes* ενέργεια της αναστολής ισχύει και κατά του επιδιώκοντος να υποκατασταθεί δανειστή και εμποδίζεται έτσι η υποκατάστασή του.

⁴⁷² Γέσιου-Φαλτσή Π., όπ.π. (υποσ. 171), σελ. 422.

ενοχικά, μόνο μεταξύ των συμβαλλομένων μερών και δεν δύναται να δεσμεύει τους άλλους δανειστές.

B. Διαδικασία εξώδικης υποκατάστασης

Σύμφωνα με τις διατάξεις των α. 973 παρ. 3 εδ. α', 955 παρ. 2 και 995 παρ. 4 ΚΠολΔ, η δήλωση υποκατάστασης υποβάλλεται στον υπάλληλο του πλειστηριασμού στον οποίο είχε κατατεθεί η κατασχετήρια έκθεση. Η δήλωση ασκείται προφορικά ή γραπτά⁴⁷³. Για τη δήλωση αυτή συντάσσεται από τον υπάλληλο του πλειστηριασμού σχετική πράξη, η οποία και επιδίδεται εντός τριών (3) ημερών από τη δήλωση στον αρχικώς επισπεύδοντα. Με τη σύνταξη της πράξης από τον υπάλληλο του πλειστηριασμού, η υποκατάσταση αποκτά τυπική υπόσταση, ώστε αν δεν συνταχθεί η σχετική πράξη, η υποκατάσταση να είναι ανυπόστατη και να μη δύναται να προσβληθεί ούτε με την ανακοπή του α. 973 παρ. 6 ΚΠολΔ⁴⁷⁴

Εφόσον ο δανειστής που επιθυμεί να υποκατασταθεί έχει επιβάλει και ο ίδιος κατάσχεση, η δήλωση συνέχισης του πλειστηριασμού επέχει θέση ανάκλησης της δικής του κατάσχεσης. Για τη σύνταξη της πράξης από τον συμβολαιογράφο, από την οποία η υποκατάσταση θεωρείται ολοκληρωμένη, απαιτείται ο υποκαθιστάμενος δανειστής να προσκομίσει τον εκτελεστό του τίτλο και την επίδοση της επιταγής⁴⁷⁵.

Η επίδοση της πράξης υποκατάστασης στον αρχικώς επισπεύδοντα σκοπεί στην πρόληψη μάταιων ενεργειών εκ μέρους του τελευταίου προς επανάληψη του πλειστηριασμού⁴⁷⁶. Σύμφωνα με το α. 1006 παρ. 4 εδ. β' ΚΠολΔ, όταν η κατάσχεση αφορά ακίνητο, η πράξη υποκατάστασης πρέπει να επιδοθεί εντός πέντε (5) ημερών επί ποινή ακυρότητας στον υποθηκοφύλακα της τοποθεσίας του ακινήτου, προκειμένου να καταχωριστεί στο Βιβλίο Κατασχέσεων. Αν παραλειφθεί η διατύπωση αυτή, η υποκατάσταση είναι άκυρη, χωρίς να απαιτείται επίκληση δικονομικής βλάβης, εφόσον κυρηχθεί ακυρότητα με δικαστική απόφαση⁴⁷⁷. Περαιτέρω, όπως προκύπτει από τη διάταξη του α. 973 παρ. 3 εδ. ε' ΚΠολΔ, ο υπάλληλος του πλειστηριασμού υποχρεούται να αναρτήσει τη γνωστοποίηση της

⁴⁷³ ΜονΠρωτΡοδ (ασφ) 223/2022 ΤΝΠ ΝΟΜΟΣ · Γέσιου-Φαλτσή Π., όπ.π. (υποσ. 171), σελ. 422 · Παναζόπουλος Στ., όπ.π. (υποσ. 9), σελ. 506.

⁴⁷⁴ ΜονΠρωτΡοδ (ασφ) 223/2022 ΤΝΠ ΝΟΜΟΣ.

⁴⁷⁵ Γέσιου-Φαλτσή Π., όπ.π.(υποσ. 171), σελ. 424 · Παναζόπουλος Στ., όπ.π. (υποσ. 9), σελ. 507.

⁴⁷⁶ *Ibid.*

⁴⁷⁷ ΜονΠρωτΡοδ (ασφ) 223/2022 ΤΝΠ ΝΟΜΟΣ · Παναζόπουλος Στ., όπ.π. (υποσ. 9), σελ. 507-508.

δήλωσης και την ημέρα του πλειστηριασμού στην ιστοσελίδα δημοσιεύσεων πλειστηριασμών του Δελτίου Δικαστικών Δημοσιεύσεων του Ηλεκτρονικού Εθνικού Φορέα Κοινωνικής Ασφάλισης (e- ΕΦΚΑ).

Γ. Συνέπειες εξώδικης υποκατάστασης

Από τη σύνταξη της πράξης υποκατάστασης από τον υπάλληλο του πλειστηριασμού θεωρείται ολοκληρωμένη η υποκατάσταση. Πλέον τα ηνία της εκτέλεσης δεν ανήκουν στον αρχικώς επισπεύδοντα.

Με τη δήλωση υποκατάστασης η πρωτοβουλία της διαδικασίας μετατίθεται από τον αρχικώς επισπεύδοντα στον δηλούντα⁴⁷⁸. Ενέργειες του τέως επισπεύδοντος από την υποκατάσταση και μετά είναι δικονομικώς άκυρες⁴⁷⁹.

Ο υποκατασταθείς δανειστής έχει όλες τις ιδιότητες, τα προνόμια, τα βάρη και τις υποχρεώσεις του επισπεύδοντος⁴⁸⁰. Στην περίπτωση υποκατάστασης επισπεύδοντος, για την εγκυρότητα της κατάταξης στον πίνακα δεν απαιτείται προηγούμενη αναγγελία⁴⁸¹. Αντιθέτως, ο τέως επισπεύσας κατασχών δανειστής πρέπει να αναγγελθεί προκειμένου να συμπεριληφθεί στη διαδικασία κατάταξης, όπως και οι κληρονόμοι του επισπεύσαντος, αν στο μεταξύ αυτός αποβιώσει και αναλάβει άλλος δανειστής τη συνέχιση της εκτέλεσης⁴⁸².

Περαιτέρω, σημειώνεται ότι, αναφορικά με τα έξοδα και την κατάταξή τους στον πίνακα κατάταξης που θα συνταχθεί σύμφωνα με τη διάταξη του α. 975 ΚΠολΔ, όταν υποκαθίσταται άλλος δανειστής στη διαδικασία της εκτέλεσης σύμφωνα με το άρθρο 973 ΚΠολΔ, προαφαιρούνται ως έξοδα εκτέλεσης μόνο τα έξοδα των διαδικαστικών πράξεων της προγενέστερης διαδικασίας, τα οποία υποστηρίζουν την υποκατάσταση, δηλαδή τα έξοδα για τη διενέργεια των πράξεων εκτέλεσης, στις οποίες θεμελιώνεται η δήλωση συνέχισης του πλειστηριασμού και η εξακολούθηση της περαιτέρω διαδικασίας μέχρι την ολοκλήρωση του πλειστηριασμού⁴⁸³.

⁴⁷⁸ Πανταζόπουλος Στ., όπ.π. (υποσ. 9), σελ. 508.

⁴⁷⁹ Γέσιου-Φαλσή Π., όπ.π. (υποσ. 171), σελ. 426 · Τσόγιας Π., όπ.π., σελ. 175.

⁴⁸⁰ Πανταζόπουλος Στ., όπ.π. (υποσ. 9), σελ. 508.

⁴⁸¹ Βαθρακοκοίλης Α./ Πλαγάκος Γ., όπ.π., σελ. 286 · Πανταζόπουλος Στ., όπ.π. (υποσ. 9), σελ. 508.

⁴⁸² Βαθρακοκοίλης Α./ Πλαγάκος Γ., όπ.π., σελ. 286.

⁴⁸³ ΑΠ 60/2011, ΕΠολΔ 2/2012.244, με σχόλιο Γιαννόπουλου Π., ΕφΛαρ 8/2014 ΤΝΠ ΙΣΟΚΡΑΤΗΣ, ΕφΑθ 11081/1996 ΕλλΔνη 38.1630.

Δ. Ο πλειστηριασμός μετά την υποκατάσταση

Η διενέργεια πλειστηριασμού μετά την υποκατάσταση ορίζεται στις διατάξεις των α. 973 παρ. 3 και 4 ΚΠολΔ. Ο δανειστής δηλώνει στον υπάλληλο του πλειστηριασμού την πρόθεσή του για επίσπευση του πλειστηριασμού και ο συμβολαιογράφος συντάσσει σχετική πράξη. Η πράξη αυτή επιδίδεται εντός τριών (3) ημερών από τη δήλωση στον αρχικώς επισπεύδοντα. Ο υπάλληλος του πλειστηριασμού οφείλει να αναρτά τη γνωστοποίηση της δήλωσης και την ημέρα του πλειστηριασμού στην ιστοσελίδα δημοσιεύσεων πλειστηριασμών του Δελτίου Δικαστικών Δημοσιεύσεων του Ηλεκτρονικού Εθνικού Φορέα Κοινωνικής Ασφάλισης (e- ΕΦΚΑ).

Η τελευταία αυτή διατύπωση είναι η μοναδική που θέτει ο νόμος ως πράξη προδικασίας του πλειστηριασμού, προκειμένου να επιτευχθεί ταχύτητα και μείωση των εξόδων⁴⁸⁴. Ωστόσο, η ρύθμιση αυτή επικρίνεται⁴⁸⁵, δεδομένου ότι δεν ορίζει ποια στοιχεία πρέπει να περιλαμβάνει η εν λόγω δημοσίευση. Γίνεται δεκτό ότι η γνωστοποίηση αυτή πρέπει να περιέχει όλα τα στοιχεία που αποτελούν τις προϋποθέσεις επίσπευσης του πλειστηριασμού από τον υποκαθιστάμενο δανειστή, καθότι η επίσπευση του πλειστηριασμού από τον νέο επισπεύδοντα θεμελιώνει την υποκατάστασή του σε νέες προϋποθέσεις⁴⁸⁶.

Ε. Αντιρρήσεις κατά της υποκατάστασης

Η ακυρότητα της δήλωσης υποκατάστασης και συνέχισης, που δημιουργείται από τη μη τήρηση των διατυπώσεων του α. 973 παρ. 2 και 3 ΚΠολΔ, πρέπει να απαγγελθεί με δικαστική απόφαση.

Πριν την τροποποίηση που επέφερε στον ΚΠολΔ ο ν. 4335/2015, η ακυρότητα αυτή κυρησσόταν με την ανακοπή του α. 933 ΚΠολΔ, η οποία ασκούταν εντός της προθεσμίας του α. 934 ΚΠολΔ⁴⁸⁷. Ακολούθως, με την τροποποίηση του α. 934 ΚΠολΔ από τον ν. 4335/2015, κατέστη ανέφικτη η εφαρμογή του κατά το στάδιο υποβολής δήλωσης υποκατάστασης. Για το λόγο αυτό, θεσπίσθηκε νέα ιδιαίτερη

⁴⁸⁴ Πανταζόπουλος Στ., ό.π. (υποσ. 9), σελ. 508.

⁴⁸⁵ *Ibid.*

⁴⁸⁶ *Ibid.*

⁴⁸⁷ Γέσιου-Φαλτσή Π., ό.π.(υποσ. 171), σελ. 426 · Νικολόπουλος Γ., ό.π., σελ. 330 · Τσόγιας Π., ό.π., σελ. 179.

ανακοπή⁴⁸⁸, ρυθμιζόμενη αυτοτελώς στο άρθρο 973 παρ. 6 ΚΠολΔ. Η τελευταία αυτή ειδική ανακοπή κατά των δηλώσεων συνέχισης πλειστηριασμού και υποκατάστασης άλλου δανειστή εισήχθη, λοιπόν, το πρώτον με το ν. 4335/2015. Και αυτό γιατί, μέχρι τις τροποποιήσεις του νόμου αυτού, η σχετική ανακοπή κατά των δηλώσεων αυτών ασκούταν στην προθεσμία του άρθρου 934 περ. β' ΚΠολΔ, όπως ίσχυε προ του ν. 4335/2015, ήτοι μέχρι τον πλειστηριασμό, πρώτη δε πράξη εκτελέσεως θεωρούταν ανάλογα η δήλωση συνέχισης ή υποκατάστασης⁴⁸⁹. Ωστόσο, μετά την αναμόρφωση του άρθρου 934 με το ν. 4335/2015 και τη συγχώνευση των περιπτώσεων α' και β' του προϊσχύσαντος άρθρου 934 ΚΠολΔ στην περίπτωση α' του νέου άρθρου 934 ΚΠολΔ, με προθεσμία άσκησης της ανακοπής ενιαία 45 ημερών από την ημέρα της κατάσχεσης και διατήρηση της ανακοπής κατά του πλειστηριασμού ως περίπτωση β' (τέως γ'), η εν λόγω ανακοπή κατά των δηλώσεων συνέχισης πλειστηριασμού και υποκατάστασης δεν μπορεί να υπαχθεί σε καμιά από τις προβλεπόμενες πλέον περιπτώσεις του άρθρου 934, έτσι ώστε να επιλεγεί από το νομοθέτη να εισαχθεί γι' αυτές μία ιδιαίτερη ανακοπή, που ρυθμίστηκε αυτοτελώς στο νέο άρθρο 973 παρ. 6⁴⁹⁰.

Σύμφωνα με το α. 973 παρ. 6 ΚΠολΔ, όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 69 Ν. 4842/13-10-2021 ΦΕΚ 190Α: *«Αντιρρήσεις για οποιονδήποτε λόγο που αφορά το κύρος της δήλωσης συνέχισης, ασκούνται με ανακοπή μέσα σε προθεσμία τριάντα (30) ημερών από την ημέρα της κατά την παρ. 1 ανάρτησης. Η συζήτηση της ανακοπής προσδιορίζεται υποχρεωτικά μέσα σε εξήντα (60) ημέρες από την κατάθεσή της και γίνεται με τη διαδικασία των άρθρων 686 επ. Κατά της απόφασης που εκδίδεται μέσα σε έναν (1) μήνα από τη συζήτηση της ανακοπής δεν επιτρέπεται η άσκηση ενδίκων μέσων ούτε και αίτηση ανάκλησης. Πρόσθετοι λόγοι ανακοπής μπορούν να προταθούν μόνο με ιδιαίτερο δικόγραφο που κατατίθεται στη γραμματεία του δικαστηρίου προς το οποίο απευθύνεται η ανακοπή, κάτω από την οποία συντάσσεται έκθεση, και κοινοποιείται στον αντίδικο οκτώ (8) τουλάχιστον ημέρες πριν από τη συζήτηση».*

Σύμφωνα με το άρθρο 120 εδ. β' ιδίου νόμου, ισχύει από 1-1-2022, ενώ σύμφωνα με το μεταβατικό άρθρο 116 παρ. 6 του ν. 4842/2021 εφαρμόζεται και στις

⁴⁸⁸ Γέσιου-Φαλτσή Π., όπ.π. (υποσ. 171), σελ. 426.

⁴⁸⁹ ΕφΛαρ 531/2021 ΤΝΠ ΙΣΟΚΡΑΤΗΣ, ΜονΠρωτΛαμ (ασφ) 358/2021 ΤΝΠ ΝΟΜΟΣ, ΑΠ 610/2002 ΤΝΠ ΝΟΜΟΣ.

⁴⁹⁰ ΜονΠρωτΘεσ 9462/2021, ΜονΠρωτΛαμ (ασφ) 358/2021, ΜονΠρωτΘεσ 8145/2020 ΤΝΠ ΝΟΜΟΣ.

εκκρεμείς ανακοπές.

Συνεπώς, αντιρρήσεις για οποιονδήποτε λόγο που αφορά το κύρος της δήλωσης συνέχισης και υποκατάστασης, ασκούνται με ανακοπή μέσα σε προθεσμία τριάντα ημερών από την ημέρα της ανάρτησης της δήλωσης συνέχισης. Η συζήτηση της ανακοπής προσδιορίζεται υποχρεωτικά μέσα σε εξήντα ημέρες από την κατάθεσή της και γίνεται με τη διαδικασία των άρθρων 686 επ. ΚΠολΔ, ήτοι κατά τη διαδικασία των ασφαλιστικών μέτρων. Κατά της απόφασης, που εκδίδεται μέσα σε ένα μήνα από τη συζήτηση της ανακοπής, δεν επιτρέπεται η άσκηση ένδικων μέσων.

Η θέσπιση του εξαιρετικού ένδικου βοηθήματος του άρθρου 973 παρ. 6 Κ.Πολ.Δ., ανάγεται (κατά πάσα πιθανότητα) στην προσπάθεια του νομοθέτη να καλύψει το ευρύτερο νομοθετικό κενό που προέκυψε (μετά την τροποποίηση του άρθρου 934 Κ.Πολ.Δ. με τον Ν.4335/ 2015) ως προς όλους τους ισχυρισμούς για ελαττώματα πράξεων εκτέλεσης, που έλαβαν χώρα μετά τις 45 ημέρες από την κατάσχεση (οπότε λήγει το πρώτο στάδιο προσβολής πράξεων της εκτελεστικής διαδικασίας, στην προθεσμία της περίπτωσης α' της παρ. 1 του άρθρου 934 Κ.Πολ.Δ.) μέχρι την ημέρα του πλειστηριασμού (οπότε αρχίζει το δεύτερο στάδιο προσβολής πράξεων της εκτελεστικής διαδικασίας, στην προθεσμία της περίπτωσης β' της παρ. 1 του άρθρου 934 Κ.Πολ.Δ.) ήτοι ως προς τις πλημμέλειες της διαδικασίας εκτέλεσης που εμφιλοχώρησαν από 45 και πλέον ημέρες μετά την κατάσχεση, μέχρι την σύνταξη έκθεσης πλειστηριασμού και κατακύρωσης⁴⁹¹.

Ωστόσο, η θέσπιση της ιδιαίτερης αυτής ανακοπής έχει χαρακτηριστεί από τη θεωρία αδικαιολόγητη⁴⁹², με γνώμονα το ότι με την ανακοπή αυτή μπορεί να προβάλλονται οι λόγοι που προβάλλονται και με την ανακοπή του α. 933 ΚΠολΔ, αλλά υπάγεται στη διαδικασία των ασφαλιστικών μέτρων και συνεπώς αποκλείεται επ' αυτής η άσκηση ενδίκων μέσων. Συνεπώς, η ρύθμιση επικρίνεται ως αντιβαίνουσα στην ισότητα, δημιουργώντας έτσι ανάγκη νομοθετικής παρέμβασης⁴⁹³.

Ανεξάρτητα από τον λόγο θέσπισης του ως άνω ειδικού ένδικου βοηθήματος, με το δεδομένο ότι προφανώς πρόκειται για διάταξη εξαιρετικού δικαίου, η ερμηνεία

⁴⁹¹ ΜονΠρωτΡοδ (ασφ) 223/2022, ΜονΠρωτΘεσ 9462/2021, ΕφΠειρ 334/2019 ΤΝΠ ΝΟΜΟΣ.

⁴⁹² Πανταζόπουλος Στ., όπ.π. (υποσ. 9), σελ. 510 · Γέσιου-Φαλτσή Π., όπ.π.(υποσ. 171), σελ. 428.

⁴⁹³ Γέσιου-Φαλτσή Π., όπ.π. (υποσ. 171), σελ. 428.

και εφαρμογή του άρθρου 973 παρ. 6 Κ.Πολ.Δ. πρέπει να γίνεται κατ'αρχήν κατά γράμμα και σε κάθε περίπτωση όχι διασταλτικά⁴⁹⁴. Επομένως, οι αντιρρήσεις προσώπου με έννομο συμφέρον προς τούτο που μπορούν να προβληθούν με το σχετικό ένδικο βοήθημα, πρέπει πρώτιστα να αφορούν είτε πρωτογενείς πλημμέλειες της επίδικης πράξης εκτέλεσης, ήτοι της δήλωσης συνέχισης ή υποκατάστασης, καθώς και στις πράξεις που ακολούθησαν αυτής, είτε δευτερογενείς ακυρότητες της δήλωσης συνέχισης ή υποκατάστασης, που προκύπτουν από δικονομικά ανίσχυρες προγενέστερες πράξεις εκτέλεσης στις οποίες στηρίζεται η επίδικη πράξη εκτέλεσης, εφόσον, όμως, κατά τον χρόνο που έλαβε χώρα η μετέπειτα προσβαλλόμενη δήλωση συνέχισης, οι εν λόγω προγενέστερες ανίσχυρες πράξεις είτε έχουν ακυρωθεί με δικαστική απόφαση είτε έστω έχουν παύσει να υφίστανται και να παράγουν έννομες συνέπειες με κάθε άλλο νόμιμο τρόπο⁴⁹⁵.

Σε κάθε περίπτωση, το αίτημα της ανακοπής του άρθρου 973 παρ. 6 Κ.Πολ.Δ. είναι η ακύρωση της προσβαλλόμενης πράξης εκτέλεσης⁴⁹⁶, η οποία στην συγκεκριμένη ανακοπή μπορεί και πρέπει να είναι μόνο η επίδικη δήλωση συνέχισης ή υποκατάστασης και όχι άλλες προγενέστερες πράξεις της εκτελεστικής διαδικασίας⁴⁹⁷.

Περαιτέρω, από το συνδυασμό των διατάξεων των άρθρων 152 έως 158 και 973 παρ. 6 του ΚΠολΔ, προκύπτει ότι ο διάδικος που δεν άσκησε ανακοπή μέσα στη νόμιμη προθεσμία των τριάντα ημερών από την ανάρτηση της προσβαλλόμενης δήλωσης συνέχισης πλειστηριασμού, μπορεί, αν η απώλεια της προθεσμίας οφείλεται σε ανωτέρα βία ή σε δόλο του αντιδίκου του, να ζητήσει την επαναφορά των πραγμάτων στην προηγούμενη κατάσταση, έτσι ώστε με απόφαση του δικαστηρίου να προσδοθεί στην εκπροθέσμως ασκηθείσα ανακοπή η έννομη ενέργεια που αυτή θα είχε αν ήταν εμπρόθεσμη^{498 499}.

⁴⁹⁴ ΜονΠρωτΡοδ (ασφ) 223/2022 ΤΝΠ ΝΟΜΟΣ.

⁴⁹⁵ Ibid.

⁴⁹⁶ ΑΠ 640/2017 ΤΝΠ ΝΟΜΟΣ.

⁴⁹⁷ ΜονΠρωτΧαλκ 24/2022 ΤΝΠ ΝΟΜΟΣ.

⁴⁹⁸ ΜονΠρωτΛαμ (ασφ) 358/2021 ΤΝΠ ΝΟΜΟΣ.

⁴⁹⁹ Ο θεσμός της επαναφοράς των πραγμάτων στην προηγούμενη κατάσταση αποτελεί ένδικο βοήθημα, χωρίς να υποκαθιστά οποιοδήποτε ένδικο μέσο, παρέχει δε τη δυνατότητα της άρσης με δικαστική απόφαση νομικής και επιβλαβούς για το διάδικο καταστάσεως, που δημιουργήθηκε από τη μη τήρηση της εν λόγω προθεσμίας για δύο λόγους, δηλαδή της ανωτέρας βίας ή του δόλου του αντιδίκου του. Η αίτηση επαναφοράς υποβάλλεται είτε με το δικόγραφο της ανακοπής, είτε με αυτοτελές δικόγραφο, εντός της οριζόμενης από το άρθρο 153 ΚΠολΔ προθεσμίας των τριάντα ημερών από την ημέρα της άρσης του εμποδίου, που συνιστούσε την ανώτερη βία ή της γνώσεως

3.2.3. Υποκατάσταση με δικαστική απόφαση

A. Σκοπός της διάταξης

Η δυνατότητα των δανειστών να ζητήσουν την παρέμβαση του δικαστηρίου για την υποκατάσταση δανειστή συνιστά ένα ακόμη ισχυρό όπλο στη νομική φαρέτρα των δανειστών.

Η υποκατάσταση με δικαστική απόφαση προβλέπεται στο άρθρο 973 παρ. 4 ΚΠολΔ, κατά το οποίο: *«Κάθε δανειστής της παρ. 2 μπορεί να ζητήσει από το αρμόδιο κατά το άρθρο 933 δικαστήριο, που δικάζει κατά τη διαδικασία των άρθρων 686 επ., να του επιτρέψει να επισπεύσει αυτός την εκτέλεση, αν ο πλειστηριασμός ματαιώθηκε για δεύτερη φορά χωρίς σοβαρό λόγο, καθώς και σε κάθε άλλη περίπτωση που από τη στάση του επισπεύδοντος προκύπτει συμπαιγνία ή ολιγωρία. Η ανάθεση της επίσπευσης στον αιτούντα μπορεί να εξαρτηθεί από τη ματαίωση του τυχόν επισπευδόμενου πλειστηριασμού. Ο δανειστής, στον οποίο ανατέθηκε η επίσπευση, οφείλει να προβεί στην κατά την παρ. 3 δήλωση. Ο πλειστηριασμός επισπεύδεται κατά τις διατάξεις της παραγράφου αυτής».*

Όπως προκύπτει και από τη διατύπωση του νόμου, η ratio legis της διάταξης τυγχάνει η αποφυγή κάθε απόπειρας συμπαιγνίας και παρελκυστικής τακτικής επισπεύδοντος και οφειλέτη σε βάρος των δανειστών⁵⁰⁰. Προβλέφθηκε με τον ν. 2298/2015 προκειμένου να αντιμετωπισθούν περιπτώσεις συνεννοημένων αναστολών και να επιταχυνθεί η διαδικασία⁵⁰¹.

B. Προϋποθέσεις δικαστικής υποκατάστασης

Σύμφωνα με τη διάταξη του α. 973 παρ. 4 ΚΠολΔ, οι προϋποθέσεις που πρέπει να πληρούνται ώστε να επέλθει δικαστική υποκατάσταση είναι οι εξής: α) ύπαρξη υποστατής και έγκυρης κατάσχεσης⁵⁰², β) νομιμοποίηση δανειστή, που

του δόλου. Για την ολοκλήρωση της ασκήσεως της αιτήσεως επαναφοράς των πραγμάτων στην προηγούμενη κατάσταση δεν αρκεί η κατάθεση του σχετικού δικογράφου στη γραμματεία του αρμοδίου δικαστηρίου, αλλά απαιτείται και η επίδοση του δικογράφου στον αντίδικο του αιτούντος μέσα στην ίδια προθεσμία (άρθρα 155 παρ. 1, 215 παρ. 1, 217 ΚΠολΔ).

⁵⁰⁰ Νίκας Ν., όπ.π.(υποσ. 104), σελ. 594 · Πανταζόπουλος Στ., όπ.π. (υποσ. 9), σελ. 510.

⁵⁰¹ Νίκας Ν., όπ.π.(υποσ. 104), σελ. 594.

⁵⁰² Κεραμεύς/Κονδύλης/Νίκας (-Κιουπτισίδου-Στρατουδάκη), όπ.π., α. 973, παρ. 11 · Πανταζόπουλος Στ., όπ.π. (υποσ. 9), σελ. 510 · Γέσιου-Φαλτσή Π., όπ.π. (υποσ. 171), σελ. 433 · Νίκας Ν., όπ.π. (υποσ. 104), σελ. 594.

ταυτίζεται με τη νομιμοποίηση εξώδικης υποκατάστασης⁵⁰³ (να διαθέτει, δηλαδή, εκτελεστό τίτλο και να έχει επιδώσει προηγουμένως επιταγή προς πληρωμή), γ) διαζευκτικά θα πρέπει είτε να ματαιώθηκε δύο φορές ο πλειστηριασμός⁵⁰⁴, είτε να προκύπτει από τη στάση του επισπεύδοντος ολιγωρία ή συμπαιγνία.

Θεωρείται ότι συντρέχουν δύο ματαιώσεις όχι μόνο όταν εχώρησαν δύο ματαιώσεις αλλά και όταν υπάρχει ήδη μία ματαίωση και προβλέπεται με βεβαιότητα η ματαίωση του πλειστηριασμού κατά την ημέρα που έχει οριστεί, εξαιτίας της μη συνδρομής προϋποθέσεων έγκαιρης διεξαγωγής του⁵⁰⁵. Επισπεύδων στις δύο ματαιώσεις μπορεί να είναι και διαφορετικό πρόσωπο⁵⁰⁶. Ωστόσο, υποστηρίζεται και η αντίθετη άποψη, ήτοι ότι δεν μπορεί να χωρέσει δικαστική υποκατάσταση αν οι δύο ματαιώσεις έλαβαν χώρα ενόσω η διαδικασία επισπεύθηκε από δύο διαφορετικούς επισπεύδοντες⁵⁰⁷.

Η στοιχειοθέτηση του σοβαρού λόγου για τη ματαίωση του πλειστηριασμού θα πρέπει να κρίνεται *ad hoc*⁵⁰⁸ και το δικαστήριο συνεκτιμά παραμέτρους όπως τις περιστάσεις υπό τις οποίες έγιναν, τις σχέσεις επισπεύδοντος και οφειλέτη, τους λόγους ματαίωσης, το χρονικό διάστημα απραξίας κ.λπ.⁵⁰⁹. Ως «σοβαρός λόγος» για τη ματαίωση του πλειστηριασμού έχει κριθεί ότι είναι η ανωτέρα βία, όπως ασθένεια υπαλλήλου πλειστηριασμού, μη εμφάνιση πλειοδοτών⁵¹⁰, απεργίες τραπεζών⁵¹¹, αλλά και όταν υπάρχει απογόρευση διεξαγωγής του πλειστηριασμού είτε από το νόμο⁵¹² είτε από δικαστική απόφαση είτε από προσωρινή διαταγή⁵¹³. Η συναινετική αναστολή του πλειστηριασμού μεταξύ επισπεύδοντος και οφειλέτη δεν συνιστά

⁵⁰³ Πανταζόπουλος Στ., όπ.π. (υποσ. 9), σελ. 510 · Κεραμεύς/Κονδύλης/Νίκας (-Κιουπτσίδου-Στρατουδάκη), όπ.π., α. 973, παρ. 11 · Γέσιου-Φαλτσή Π., όπ.π.(υποσ. 171), σελ. 433 · Νίκας Ν., όπ.π.(υποσ. 104), σελ. 594.

⁵⁰⁴ Πανταζόπουλος Στ., όπ.π. (υποσ. 9), σελ. 510 · Κεραμεύς/Κονδύλης/Νίκας (-Κιουπτσίδου-Στρατουδάκη), όπ.π., α. 973, παρ. 11 · Γέσιου-Φαλτσή Π., όπ.π. (υποσ. 171), σελ. 433 · Νίκας Ν., όπ.π.(υποσ. 104), σελ. 594.

⁵⁰⁵ Πανταζόπουλος Στ., όπ.π. (υποσ. 9), σελ. 511 · Κεραμεύς/Κονδύλης/Νίκας (-Κιουπτσίδου-Στρατουδάκη), όπ.π., α. 973, παρ. 11 · Γέσιου-Φαλτσή Π., όπ.π. (υποσ. 171), σελ. 433 · Νίκας Ν., όπ.π.(υποσ. 104), σελ. 594.

⁵⁰⁶ Πανταζόπουλος Στ., όπ.π. (υποσ. 9), σελ. 511 · Τσόγιας Π., όπ.π., σελ. 201-202.

⁵⁰⁷ ΜονΠρωτΑγ 175/2012, ΕφΑΔ 2014.324 · Κεραμεύς/Κονδύλης/Νίκας (-Κιουπτσίδου-Στρατουδάκη), όπ.π., α. 973, παρ. 12.

⁵⁰⁸ Κεραμεύς/Κονδύλης/Νίκας (-Κιουπτσίδου-Στρατουδάκη), όπ.π., α. 973, παρ. 12 · Πανταζόπουλος Στ., όπ.π. (υποσ. 9), σελ. 511.

⁵⁰⁹ ΜονΠρωτΘεσ 3588/2003, Αρμ 2003.1002, ΜονΠρωτΓρεβ 123/2009 ΤΝΠ ΝΟΜΟΣ · Κεραμεύς/Κονδύλης/Νίκας (-Κιουπτσίδου-Στρατουδάκη), όπ.π., α. 973, παρ. 12.

⁵¹⁰ Πανταζόπουλος Στ., όπ.π. (υποσ. 9), σελ. 511. Αντίθετα ΜονΠρωτΛαμ 2965/2003, ΑρχΝ 2004.222.

⁵¹¹ Κεραμεύς/Κονδύλης/Νίκας (-Κιουπτσίδου-Στρατουδάκη), όπ.π., α. 973, παρ. 12.

⁵¹² ΜονΠρωτΑθ 6800/2013, ΕφΑΔ 2013.799.

⁵¹³ Νίκας Ν., όπ.π. (υποσ. 104), σελ. 595.

σοβαρό λόγο ματαίωσης όταν είναι επανειλημμένη⁵¹⁴.

Συμπαιγνία ή ολιγωρία μπορεί να προκύπτει ακόμη κι αν προηγήθηκε μόνο μία ματαίωση⁵¹⁵. Μπορεί να προκύψει ότι συντρέχει συμπαιγνία από χοντροειδείς παραβάσεις της διαδικασίας⁵¹⁶, από τη δυσαναλογία καταβολών σε σχέση με την οφειλή⁵¹⁷, από νέα επίσπευση από τον ίδιο επισπεύδοντα ενώ έχει εξοφληθεί η αρχική οφειλή⁵¹⁸.

Γ. Διαδικασία δικαστικής υποκατάστασης

Η παρέμβαση του δικαστηρίου προϋποθέτει αίτηση του ενδιαφερόμενου να υποκαταστήσει εκείνος τον επισπεύδοντα. Η αίτηση αυτή μπορεί να είναι και παρεμπίπτουσα, όταν στην εκκρεμή δίκη ασκείται παρέμβαση άλλου δανειστή που αιτείται να υποκαταστήσει ο ίδιος τον επισπεύδοντα⁵¹⁹.

Η αίτηση πρέπει να απευθύνεται υποχρεωτικά τόσο κατά του επισπεύδοντος, όσο και κατά του καθ' ου η εκτέλεση οφειλέτη, οι οποίοι τελούν σε σχέση αναγκαίας ομοδικίας⁵²⁰. Αρμόδιο δικαστήριο για την άσκηση της αίτησης τυγχάνει το δικαστήριο που είναι αρμόδιο για την ανακοπή του α. 933 ΚΠολΔ, ήτοι το ειρηνοδικείο ή το μονομελές πρωτοδικείο, αναλόγως του από ποιο δικαστήριο εξεδόθη ο εκτελεστός τίτλος. Η κατά τόπον αρμοδιότητα θα προκύψει από τον τόπο εκτέλεσης. Η διαδικασία που ακολουθείται για την εκδίκαση της αίτησης είναι αυτή των ασφαλιστικών μέτρων (α. 686 επ. ΚΠολΔ).

Σε περίπτωση που η αίτηση για δικαστική υποκατάσταση γίνει δεκτή, η απόφαση που εκδίδεται είναι διαπλαστική⁵²¹ και ισχύει *erga omnes*. Η υποκατάσταση δεν επέρχεται αυτοδικαίως με την έκδοση της απόφασης, αλλά απλώς παρέχει στον αιτούντα δανειστή τη δυνατότητα να υποκατασταθεί, εφόσον προβεί σε δήλωση υποκατάστασης, σύμφωνα με τα οριζόμενα στη διάταξη του α. 973 παρ. 3 ΚΠολΔ⁵²².

⁵¹⁴ Πανταζόπουλος Στ., όπ.π. (υποσ. 9), σελ. 511.

⁵¹⁵ Κεραμεύς/Κονδύλης/Νίκας (-Κιουπτσίδου-Στρατουδάκη), όπ.π., α. 973, παρ. 12.

⁵¹⁶ Νίκας Ν., όπ.π.(υποσ. 104), σελ. 596.

⁵¹⁷ Κεραμεύς/Κονδύλης/Νίκας (-Κιουπτσίδου-Στρατουδάκη), όπ.π., α. 973, παρ. 12.

⁵¹⁸ *Ibid.*

⁵¹⁹ ΜονΠρωτΒερ 2185/2010, ΕφΑΔ 2010.849.

⁵²⁰ ΜονΠρωτΡοδ 2185/2010, ΕφΑΔ 2010.849 · Νίκας Ν., όπ.π.(υποσ. 61), σελ. 596.

⁵²¹ Νίκας Ν., όπ.π. (υποσ. 104), σελ. 597.

⁵²² *Ibid.*

3.2.4. Συρροή περισσότερων δανειστών

Είναι πιθανό να προβούν σε δήλωση υποκατάστασης περισσότεροι του ενός δανειστές, ή ακόμα και να υποβάλλει δήλωση συνέχισης ο αρχικώς επισπεύδων. Στην περίπτωση αυτή, τυγχάνει εφαρμογής το α. 973 παρ. 5 ΚΠολΔ.

Σύμφωνα με τα οριζόμενα στη διάταξη αυτή, αν υποβάλλουν περισσότεροι δανειστές δήλωση εξώδικης υποκατάστασης ή υπάρχουν περισσότεροι του ενός αιτούντες δικαστικής υποκατάστασης, το κατά το άρθρο 933 δικαστήριο, ύστερα από αυτοτελή ή παρεμπίπτουσα αίτηση οποιουδήποτε έχει έννομο συμφέρον, δικάζοντας με τη διαδικασία των άρθρων 686 επ., επιλέγει τον καταλληλότερο στον οποίο και αναθέτει την επίσπευση. Ο πλειστηριασμός επισπεύδεται κατά τις διατάξεις της παρ. 3.

Συνεπώς, το αρμόδιο κατ' α. 933 ΚΠολΔ δικαστήριο θα επιλύσει το ζήτημα σχετικά με τον δανειστή που θα υποκατασταθεί για την επίσπευση της εκτέλεσης. Στην περίπτωση που εμφανιστούν ενώπιον του συμβολαιογράφου με δήλωση υποκατάστασης, ο συμβολαιογράφος απλά θα συντάξει ενιαία πράξη για την εμφάνιση των δανειστών⁵²³⁵²⁴.

⁵²³ Γέσιου-Φαλτσή Π., όπ.π. (υποσ. 171), σελ. 441.

⁵²⁴ Η ρύθμιση αυτή του α. 973 παρ. 5 ΚΠολΔ ως ισχύει σήμερα συνάδει με την επικρατούσα στο παρελθόν άποψη, όταν δεν ρυθμιζόταν το σχετικό ζήτημα νομοθετικά. Υποστηριζόταν και η άποψη ότι ο συμβολαιογράφος θα έπρεπε μετά τη σύνταξη της ενιαίας πράξης να κρίνει ποιος εμφανίστηκε πρώτος, όπως προέκυπτε η προτεραιότητα από τον αριθμό της έκθεσης που καταχωρούταν στο βιβλίο του υπαλλήλου του πλειστηριασμού (βλ. σχετικά Μπρίνιας Ι., όπ.π. - υποσ. 311-, σελ. 1027).

Συμπερασματικές παρατηρήσεις

Οι συρρέουσες δυνατότητες του δανειστή να συμμετάσχει στην αρξάμενη από έτερο δανειστή αναγκαστική εκτέλεση περιλαμβάνουν τόσο την παρέμβασή του υπό στενή έννοια στις περί την εκτέλεση δίκες, όσο και την υπό ευρεία έννοια συμμετοχή του στη διαδικασία, μέσω των θεσμών της αναγγελίας και της υποκατάστασης σε θέση επισπεύδοντος.

Οι αλλεπάλληλες τροποποιήσεις του ΚΠολΔ τα τελευταία έτη δεν άφησαν ανεπηρέαστο το κεφάλαιο της αναγκαστικής εκτέλεσης. Φαίνεται ότι ο νομοθέτης αποσκοπεί στην ευρύτερη και ισχυρότερη θεμελίωση του δικαιώματος συμμετοχής του δανειστή στην εκτελεστική διαδικασία, αφού εισήγαγε στον ΚΠολΔ το σύστημα επιβολής πολλαπλών κατασχέσεων (με τον ν. 4335/2015) και παρά ταύτα δεν αφαίρεσε τις ήδη προϋφιστάμενες δυνατότητες του δανειστή να συμμετάσχει στη διαδικασία, όπως ο θεσμός της αναγγελίας (ιδίως της αναγγελίας που ισοδυναμεί με κατάσχεση κατ' α. 972 παρ. 2 ΚΠολΔ), αλλά και της υποκατάστασης στη θέση επισπεύδοντος.

Η διάταξη του α. 937 ΚΠολΔ, που θεμελιώνει το δικαίωμα παρέμβασης του δανειστή, χωρίς να καλείται να επικαλεστεί και να αποδείξει έννομο συμφέρον, διατηρεί τη σπουδαιότητά της, αφού είναι συχνότερο από ποτέ το φαινόμενο ένας οφειλέτης να οφείλει σε περισσότερους δανειστές. Το ζήτημα που σήμερα απασχολεί ιδιαίτερα, βέβαια, έγκειται στη νομιμοποίηση προς άσκηση παρέμβασης ως ειδικών διαδόχων των εταιρειών διαχείρισης απαιτήσεων, το οποίο μένει να φανεί αν θα αρκεί να αντιμετωπιστεί νομολογιακά ή θα χρειαστεί νομοθετική παρέμβαση.

Σε κάθε περίπτωση, ο δανειστής που δεν επέσπευσε τη διαδικασία της εκτέλεσης φαίνεται ότι διαθέτει, υπό το ισχύον σύστημα, τα απαραίτητα όπλα στη φαρέτρα του για την ικανοποίηση της απαίτησής του, χωρίς την τήρηση ιδιαίτερα αυστηρών διατυπώσεων και δαπανηρών διαδικασιών, διαθέτοντας τη δυνατότητα επιλογής του όπλου που θα χρησιμοποιήσει.

Κατά τη γνώμη μας, η αναγγελία παραμένει μέχρι και σήμερα ο πιο αποτελεσματικός τρόπος ικανοποίησης της απαίτησης του δανειστή, καθώς, μέσω αυτής αποφεύγεται η δαπανηρή διαδικασία της κατάσχεσης και διεξαγωγής πλειστηριασμού.

Υπό το φως των ανωτέρω εκτεθέντων, καταδεικνύεται η σημασία της

κατοχύρωσης από τον νομοθέτη των θεσμών και μέσων συμμετοχής των δανειστών στην εκτελεστική διαδικασία για την εκπλήρωση των σκοπών της εκτέλεσης, που συνίσταται ιδίως στην ικανοποίηση του συνόλου των πιστωτών και την εκκαθάριση των εκκρεμοτήτων, ώστε να προαχθεί η ανάπτυξη της οικονομίας του τόπου.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ – ΑΡΘΡΟΓΡΑΦΙΑ

- *Απαλαγάκη Χ.*, Κώδικας Πολιτικής Δικονομίας Ερμηνεία κατ' άρθρο, 2022.
- *Αποστολάκης Γ.*, Ζητήματα από την κατ' εξαίρεση νομιμοποίηση των εταιρειών διαχείρισεως απαιτήσεων από τραπεζικά δάνεια, ΕπΑκ 4/2021.697.
- *Βαθρακοκόιλης Α./Πλαγάκος Γ.*, Ο πίνακας κατάταξης και η ανακοπή κατ' αυτού, 2020.
- *Βαθρακοκόιλης Β.*, Κώδικας πολιτικής δικονομίας, Ερμηνευτική – Νομολογιακή Ανάλυση, 1997.
- *Γέροντας Α./Ψάλτης Α.*, Ερμηνεία ΚΕΔΕ, 3η έκδοση, 2016.
- *Γέσιου - Φαλτσή Π.*, Ανακοπή του τρίτου (936 ΚΠολΔ) και ανακοπή κατά δηλώσεως του τρίτου (986 ΚΠολΔ) υπό το φως της εφαρμοστέας διαδικασίας κατά το ν. 4335/2015 - Ανάγκη νομοθετικής παρεμβάσεως;, ΕλλΔνη 2/2021.326.
- *Γέσιου - Φαλτσή Π.*, Δίκαιο Αναγκαστικής Εκτελέσεως, Γενικό Μέρος, β' Έκδοση, 2017.
- *Γέσιου-Φαλτσή Π.*, Δίκαιο Αναγκαστικής Εκτελέσεως, Ειδικό Μέρος, Πα, γ' έκδοση, 2018.
- *Γέσιου - Φαλτσή Π.*, Δίκαιο Αναγκαστικής Εκτέλεσης, Ειδικό Μέρος Ιβ, β' έκδοση, 2018.
- *Γέσιου-Φαλτσή Π.*, Η ομοδικία εις την πολιτικήν δίκην, 1970.
- *Γιαννακάκης Εμ.*, σημείωμα στην ΜονΠρωτΛιβ 331/2010, ΕΠολΔ 2011.122.
- *Γιαννόπουλος Π.*, Διόρθωση της κατασχετήριας έκθεσης και της τιμής πρώτης προσφοράς στον πλειστηριασμό, 2013.
- *Γιαννόπουλος Π.*, Η δικονομική θέση της διαχειρίστριας τιτλοποιημένων απαιτήσεων ως πρόβλημα επικάλυψης του πεδίου εφαρμογής των Ν. 3156/2003 και 4354/2015, Αρμ 10/2022.1 (προδημοσίευση sakkoulas online).
- *Γιαννόπουλος Π.*, σχόλιο στην ΑΠ 60/2011, ΕΠολΔ 2/2012.244.
- *Γιαννόπουλος Π.*, σχόλιο στην ΜονΠρΛαμ 32/2011, ΕΠολΔ 2011.378.
- *Δεληκωστόπουλος Ι.*, Έλλειψη νομιμοποίησης εταιρίας διαχείρισης να επισπεύσει αναγκαστική εκτέλεση εξαιτίας της εκ νέου αποκτήσεως του μη

εξυπηρετούμενου δανείου από ημεδαπή τράπεζα, ΕπΑκ 3/2022.533.

- Δημητρίου Δ., Ο έλεγχος της διαδικασίας και των απαιτήσεων κατά τη διανομή του πλειστηριάσματος, 2004.
- Διαμαντόπουλος Γ., Η ανακοπή κατά αναγκαστικού πλειστηριασμού ακινήτου κατά τον ΚΠολΔ, 2009.
- Καλαβρός Κ., Το ανίσχυρο των διαδικαστικών πράξεων της αναγκαστικής εκτέλεσης, 2010.
- Κατηφόρης Ν., Η εισαγωγή στον ΚΠολΔ με το ν. 4335/2015 του συστήματος πολλαπλών κατασχέσεων σε Συλλογικό Έργο - Τιμητικός Τόμος Νικολάου Θ. Νίκα, 2018 = ΕφΑΔ 10/2017.888.
- Κατηφόρης Ν., παρατηρήσεις στην ΑΠ 480/2015 ΕΠολΔ 2015.564.
- Κατηφόρης Ν., παρατηρήσεις στην ΑΠ 609/2009, ΕΠολΔ 2010.603.
- Κατηφόρης Ν., σχόλιο στην ΑΠ 128/2018, ΕΠολΔ 4/2018.410.
- Κατηφόρης Ν., σχόλιο στην ΑΠ 1411/2015, ΕΠολΔ 2-3/2016.304.
- Κατηφόρης Ν., σχόλιο στην ΑΠ 1441/2017, ΕΠολΔ 2/2018.198.
- Κατηφόρης Ν., σχόλιο στην ΑΠ 474/2019, ΕΠολΔ 2/2020.183.
- Κατράς Ι., Κώδικας Πολιτικής Δικονομίας, 3η έκδοση, 2021.
- Κεραμεύς Κ., Αστικό Δικονομικό Δίκαιο, Γενικό Μέρος, 1986.
- Κεραμεύς/Κονδύλης/Νίκας, Ερμηνεία ΚΠολΔ, τομ. 1, 2000.
- Κεραμεύς/Κονδύλης/Νίκας, Ερμηνεία ΚΠολΔ2, Αναγκαστική Εκτέλεση, 2021.
- Κιουπτσίδου - Στρατουδάκη Ευ., Οι σημαντικότερες πρόσφατες τροποποιήσεις του Γενικού Μέρους του δικαίου της Αναγκαστικής Εκτέλεσης και των κεφαλαίων για την ικανοποίηση χρηματικών απαιτήσεων δια κατασχέσεως κινητών και ακινήτων, ΕλλΔνη 1/2022.40.
- Κολοτούρος Π., Δικονομική αρμοδιότητα των εταιρειών διαχείρισης απαιτήσεων εκ δανείων και πιστώσεων - άρθρον 2 του ν. 4354/2015, ΧρΙΔ 2019.464.
- Κολοτούρος Π., Συρροή δανειστών και σύγκρουσις δικαιωμάτων. Εις το πεδίο της αναγκαστικής εκτελέσεως, ΕΠολΔ 2/2019.113.

- *Κόντης Γ.*, Διασταυρώσεις πολιτικής και διοικητικής δίκης, 2020.
- *Κοντογεωργακόπουλος Π.*, σχόλιο στην ΑΠ 194/2018, ΕΠολΔ 4/2018.415.
- *Κουσουλής Σ.*, Η κύρια παρέμβαση στην πολιτική δίκη, 1987.
- *Κουσουλής Σ.*, Η παρέμβαση του δανειστή στην εκτελεστική δίκη, Αθήνα 1990.
- *Κουσουλής Σ.*, Μορφές παρέμβασης στον ΚΠολΔ, Δ 1987.295.
- *Μάζης Π.*, Κατάσχεση στα χέρια τρίτου με βάση τις διατάξεις του ΚΕΔΕ - Ανακριβής από παραδρομή δήλωση του τρίτου και διόρθωσή της με συμπληρωματική εκπρόθεσμη δήλωσή του-Αντισυνταγματικότητα άρθρου 33 ΚΕΔΕ, που ορίζει ότι ο τρίτος αν δε προβεί σε εμπρόθεσμη δήλωση λογίζεται οφειλέτης όλης της κατασχεθείσας ποσότητας (Γνωμοδότηση), ΕλλΔνη 47/2006.724
- *Μάζης Π.*, Σχετικά με την εισαγωγή στον ΚΠολΔ με τον ν. 4335/2015 του συστήματος πολλαπλών κατασχέσεων, ΕλλΔνη 1/2016.144.
- *Μακρίδου Κ.*, Πρόσθετοι λόγοι εφέσεως κατά τον ΚΠολΔ, στον τόμο της ΕΕΔ: Πρόσθετοι λόγοι ενδίκων μέσων και βοηθημάτων, 2015.
- *Μακρίδου Κ./Απαλαγάκη Χ./ Διαμαντόπουλος Γ.*, Πολιτική Δικονομία, 2016.
- *Μακρίδου Κ./Απαλαγάκη Χ./ Διαμαντόπουλος Γ.*, Πολιτική Δικονομία, 2η έκδοση, 2018.
- *Μαργαρίτης Μ./Μαργαρίτη Α.*, Ερμηνεία Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας, Τόμος Ι, 2012.
- *Μητσόπουλος Γ.*, Νέα μορφή αυτοτελούς προσθέτου παρεμβάσεως;, Μελέται γενικής θεωρίας δικαίου και αστικού δικονομικού δικαίου, 1997.
- *Μιχαηλίδης Νουάρος Γ.*, Προσφορά στον Γεώργιο Μιχαηλίδη-Νουάρο, 2ος Τόμος, Αθήνα 1987.
- *Μιχαηλίδου Χ.*, Η άμυνα κατά της εκτέλεσης, 2017.
- *Μπαλογιάννη Ευ.*, παρατηρήσεις στην ΑΠ 345/2006, Δ 2006.1170.
- *Μπέης Κ.*, Αι διαδικασίαι ενώπιον του Μονομελούς Πρωτοδικείου, τόμ. 2, 1969.
- *Μπέης Κ.*, Η ανίσχυρος διαδικαστική πράξις, Αθήναι 1968.

- *Μπέης Κ.*, Μαθήματα Πολιτικής Δικονομίας, Αναγκαστική Εκτέλεση, 2η έκδοση, Αθήνα 1984.
- *Μπέης Κ.*, παρατηρήσεις στην ΕφΝαυπλ 43/2000, Δ 2001.490.
- *Μπέης Κ.*, Πολιτική Δικονομία, 1973-2005.
- *Μπότσαρης Κ.*, Η Αρχή της Διαθέσεως στην Αναγκαστική Εκτέλεση, 2017.
- *Μπρίνιας Ι.*, Αναγκαστική Εκτέλεση ΙΙ, β' έκδοση, 1979.
- *Μπρίνιας Ι.*, Αναγκαστική Εκτέλεσις, τ. Ι, Γενικά Διατάξεις, β' έκδοση, 1979.
- *Μπρίνιας Ι.*, Διοικητική Εκτέλεση, Τόμος Α, Αθήνα 1987.
- *Νίκας Ν.*, Δίκαιο Αναγκαστικής Εκτελέσεως, τόμ. 1, 2η έκδοση, 2017.
- *Νίκας Ν.*, Δίκαιο Αναγκαστικής Εκτελέσεως, τόμ. 2, 2η έκδοση, 2018.
- *Νίκας Ν.*, Εγχειρίδιο Δικαίου Αναγκαστικής Εκτελέσεως, β' έκδοση, 2018.
- *Νίκας Ν.*, Εγχειρίδιο Πολιτικής Δικονομίας, γ' έκδοση, 2018.
- *Νικολαΐδης Χ.*, σημείωμα στην ΕιρΑθ 3432/2004 ΑρχΝ 2004.537.
- *Νικολόπουλος Γ.*, Αναγκαστική Εκτέλεση, β' Έκδοση αναθεωρημένη, 2012.
- *Οικονόμου Κ.*, Ομοδικία και Συμμετοχή τρίτων στην Πολιτική Δίκη, 2018.
- *Ορφανίδης Γ.*, Πολλαπλές κατασχέσεις και διαχρονικό δίκαιο (ν. 4335/2015), ΕΠολΔ 3/2021.298.
- *Πανταζόπουλος Στ.*, Αναγκαστική Εκτέλεση, β' έκδοση, 2022.
- *Πανταζόπουλος Στ.*, Εισήγηση στο 39ο Πανελλήνιο Συνέδριο της Ένωσης Ελλήνων Δικονομολόγων, 2015.
- *Πανταζόπουλος Στ.*, Ο νόμος 4842/2021 ταχεία πολιτική δίκη, προσαρμογή των διατάξεων της πολιτικής δικονομίας για την ψηφιοποίηση της πολιτικής δικαιοσύνης, άλλες τροποποιήσεις στον Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας και λοιπές επείγουσες διατάξεις, ΕλλΔνη 1/2022.13.
- *Πανταζόπουλος Στ.*, Πρόσθετοι λόγοι ανακοπής, 2015.
- *Παπαγιαννόπουλος Γ.*, Τα ένδικα βοηθήματα της προσφυγής, της αγωγής και της ανακοπής, ΔιΔΙΚ 1994.1273.
- *Παπαχρήστου Β.*, Οι ανακοπές του ΚΕΔΕ (πριν και μετά την ισχύ του Ν. 1406/83), Δ 20.275.
- *Πίψου Α.*, Η άμυνα του καθ' ου η εκτέλεση οφειλέτη κατά της αναγγελίας

δανειστή και κατά του πίνακα κατατάξεως, Αρμ 2003.1709.

- *Πίψου Α.*, Η αναγγελία δανειστή στην αναγκαστική εκτέλεση κατά τον ΚΠολΔ, 2001.
- *Πλεύρη Α.*, Οι τροποποιήσεις του ν. 4335/2015 σε ζητήματα του δικαίου της αναγκαστικής εκτελέσεως, ΕλλΔνη 1/2016.152.
- *Πολυζωγόπουλος Κ.*, Παρέμβαση στο 39ο Συνέδριο της ΕΕΔ, Πρόσθετοι λόγοι ενδίκων μέσων και βοηθημάτων, 2015.
- *Ράμμος Γ.*, Εγχειρίδιο Αστικού Δικονομικού Δικαίου ΙΙΙ, Αθήναι 1982.
- *Ράμμος Γ.*, Περί κυρίας παρεμβάσεως, 1931.
- *Ράμμος Γ.*, Τρόπος προβολής της ακυρότητας του αναγκαστικού πλειστηριασμού, Συμβολαί εις την Ερμην. Πολ. Δικ. Δ', 1966.
- *Σολειντάκης Ν.*, Η νομική φύση των πράξεων της εκτελέσεως και η ανακοπή του ΚΕΔΕ, ΕΔΔΔ 1989.336.
- *Σπυριδάκης Ι.*, Αναγκαστική Εκτέλεση, 2018.
- *Σταματόπουλος Σ.*, παρατηρήσεις στην ΕφΑθ 235/1985 Δ 1985.638.
- *Τέντες Ι.*, Αναγκαστική Εκτέλεση, 2η έκδοση, 2019.
- *Τσικρικάς Δ.*, Ζητήματα από την επίδοση πράξεων της αναγκαστικής εκτελέσεως, 2002.
- *Τσόγιας Π.*, Υποκατάσταση σε θέση επισπεύδοντος και συνέχιση του πλειστηριασμού σύμφωνα με το άρθρο 973 ΚΠολΔ, 2008.
- *Φραγκίστας Χ.*, Δίκαιον αναγκαστικής εκτελέσεως, Παραδόσεις, επιμέλεια Γέσιου - Φαλτσή Π., Θεσσαλονίκη 1961.
- *Φραγκίστας Χ.*, Υποκατάστασις εις θέσιν επισπεύδοντος, Νομικά Μελέται Ι, 1987.
- *Ψυχογιός Θ.*, Η δυνατότητα δικαστικού ελέγχου της ουσιαστικής βασιμότητας του νόμιμου τίτλου στα πλαίσια των ανακοπών του άρθρ. 73 ΚΕΔΕ, Δ 1998.887.

ΤΡΑΠΕΖΕΣ ΝΟΜΙΚΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΩΝ

- ΤΝΠ ΙΣΟΚΡΑΤΗΣ (ΔΣΑ)
- ΤΝΠ ΝΟΜΟΣ
- www.areiospagos.gr
- ΤΝΠ Qualex
- ΤΝΠ sakkoulas-online